

ROČNÍK
XXIX

ÚAD

◀ ÚČTOVNÍCTVO ◀ AUDÍTORSTVO ◀ DAŇOVNÍCTVO

MIMORIADNE VYDANIE 2021

ISSN 1335-2024



SKCÚ

SKAU
SLOVENSKÁ KOMORA AUDÍTOROV



SKDP
Slovenská komora
daňových poradcov

Think Ahead



v spolupráci
s Ministerstvom financií SR
a Najvyšším kontrolným
úradom SR

NA KRÍDLACH PROFESIE....

PROJEKT CERTIFIKÁCIE PROFESIE ÚČTOVNÍK V SR odráža svetové trendy vo vzdelávaní a profesii účtovníka, finančného riaditeľa a podobných funkcií.

Tento unikátny Projekt sa skladá z 2 stupňov:

1.stupeň - Kvalifikovaný účtovník

2.stupeň - Účtovník expert

CIEĽOM CERTIFIKÁCIE ÚČTOVNEJ PROFESIE V SR JE ZABEZPEČIŤ ODBORNÚ KVALIFIKÁCIU ÚČTOVNÍKA NIELEN ÚSPEŠNÝM ZLOŽENÍM SKÚŠOK, KTORÉ OVERUJÚ TEORETICKÉ ALE AJ PRAKTICKÉ SKÚSENOSTI, ALE AJ ZÍSKANIE DOSTATOČNÉHO ROZSAHU PRAKTICKÝCH SKÚSENOSTÍ, ZRUČNOSTÍ A NÁVYKOV PRI RIEŠENÍ ÚČTOVNÝCH PRÍPADOV A SCHOPNOSŤ APLIKOVAŤ ZÍSKANÉ TEORETICKÉ VEDOMOSTI V REÁLNYCH SITUÁCIÁCH.



NOVINKA 2020

**ONLINE SKÚŠKY V ČASE, KTORÝ VÁM
VYHOVUJE A Z POHODLIA VÁŠHO
DOMOVA BEZ STRESU**

SLOVENSKÁ KOMORA CERTIFIKOVANÝCH ÚČTOVNÍKOV

www.skcu.sk

O B S A H



ÚČTOVNÍCTVO A DANE

Čo nového v zákone o účtovníctve č. 431/2002 Z. z. v roku 2021?	3
Novela postupov účtovania 2020 (podvojný účtovníctvo pre podnikateľov)	6
Novela dane z príjmov (rok 2020 – 2022)	8
Novela zákona o DPH (rok 2021)	12



IFRS

Kritériá pre aplikáciu IFRS podľa platnej legislatívy v SR pre rok 2021	17
Nariadenia pre oblasť účtovníctva s účinnosťou od 1. 1. 2020 a neskôr prijaté v Európskej únii	21
Prijaté novelizácie v znení IAS 1 a IAS 8 s účinnosťou od 1.1.2020 a neskôr	24
Zmeny v podnikových kombináciách v platnosti od 1. januára 2020 a neskôr	26
Vplyv COVID-19 na lízingy podľa IFRS 16 s účinnosťou od 1. júna 2020 a iné zmeny s účinnosťou od 1. januára 2021 a neskôr	31
Referenčné úrokové sadzby v IFRS 9 s účinnosťou od 1. januára 2020 a neskôr	33
Referenčné úrokové sadzby v IAS 39 s účinnosťou od 1. januára 2020 a neskôr	38
Zverejňovanie údajov o finančných nástrojoch s účinnosťou od 1. januára 2020 a 1. januára 2021 a neskôr	42
Vplyv revidovaného koncepčného rámca a pojmu „významný“ na IFRS s účinnosťou od 1. januára 2020	44



MZDY A STRAVNÉ

Minimálna mzda pre rok 2021	47
Výpočet a platenie preddavkov poistného na zdravotné poistenie v roku 2021	51
Výpočet a platenie poistného na sociálne poistenie v roku 2021	54
Mzdové zvýhodnenie	59
Zmeny v stravovaní zamestnancov a ďalšie zmeny v Zákonníku práce	62



OSTATNÉ

Dotácia na nájomné	67
Zmeny v podnikateľskom prostredí v súvislosti s pandémiou	72
Brexit – nové pravidlá pre transakcie z a do Veľkej Británie	74

Zodpovedná redaktorka: Ing. Tatjana Karešová

Redakčná rada: Dr. h. c. prof. Ing. Július Alexy, CSc. (predseda), Ing. Ondrej Baláž, Ing. Mária Brániková, Ing. Richard Farkaš, CSc., Ing. Mária Horváthová, Ing. Eva Hupková, FCCA, prof. Ing. Janka Hvoždárová, CSc., Ing. Jozef Hýbl, FCCA, CA, DipIIFR, Ing. Petra Krišková, PhD., doc. Ing. Lenka Krupová, Ph.D., Ing. Viera Laszová, doc. Ing. Jozef Makúch, PhD., Ing. Janka Matayová, Ing. Ján Artur Oberhauser, CSc., Ing. Ivan Paule, FCCA, PhD., Ing. Jozef Škultéty, PhD., prof. Ing. Miloš Tumpach, PhD., Ing. Ján Užík, PhD., Ing. Dagmar Válová, ACCA

Účtovníctvo • Audítorstvo • Daňovníctvo *v teórii a praxi*, mimoriadne vydanie, ročník XXIX.

Vydáva: Slovenská komora certifikovaných účtovníkov v spolupráci so Slovenskou komorou audítorov, Slovenskou komorou daňových poradcov, Ekonomickou univerzitou v Bratislave, Ministerstvom financií SR, Najvyšším kontrolným úradom SR a ACCA.

Adresa redakcie: Záhradnícka 95, 821 08 Bratislava

Adresa administrácie:

Záhradnícka 95, 821 08 Bratislava
Telefón: 0903 478 592, fax: 02/ 534 12 954
IČO: 173 140 20
DIČ: 2020708778
IČ DPH: SK2020708778
Bankové spojenie: SLSP, a. s., Bratislava
IBAN: SK33 0900 0000 0000 1148 2463

Evidencia:

MK SR EV 3794/09: Vedecko-odborný časopis. Professional Magazine of Science

Objednávky prijíma administrácia. Za obsah inzercie zodpovedá inzerent.

Jednotlivé články vyjadrujú názor autora, redakcia nezodpovedá za ich obsah. Na viaceré problémy môžu existovať odlišné názory.
Neprešlo jazykovou úpravou. Nevyžiadané rukopisy nevraciamy.

Design obálky: Vladimír Kriško

Tlač: Blumi, www.blumi.sk

Zadané do tlače: 8. 3. 2021



Čo nového v zákone o účtovníctve č. 431/2002 Z. z. v roku 2021?

Ing. Petra Krišková, PhD.

Ing. Ján Užík, PhD.

V roku 2020 bol zákon o účtovníctve novelizovaný len dvakrát. Jednotlivé novelizované znenia zákona nadobúdajú účinnosť k 1.1.2021 a k 1.1.2022

Zákonom č. 198/2020 Z. z. sa opäť zvyšujú veľkostné kritériá, na základe ktorých sa posudzuje povinnosť audítorského overenia individuálnej účtovnej závierky. Veľkostné kritériá sa touto novelou zákona zvyšujú postupne, v roku 2021 a v roku 2022. K zvýšeniu dvoch z troch veľkostných kritérií došlo už aj v roku 2020.

Zákonom č. 421/2020 sa upravuje zákon o účtovníctve v nadväznosti na zákon o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach, ide o zostavenie účtovnej závierky v prípade zmeny tzv. malého konkurzu.

1. Veľkostné kritériá pre povinný audit individuálnej účtovnej závierky - § 19 ods. 1 písm. a)

Obchodné spoločnosti (do 31.12.2019 – obchodné spoločnosti povinne vytvárajúce základné imanie) a družstvá, okrem osobitne vymedzených prípadov, posudzujú povinnosť audítorského overenia individuálnej účtovnej závierky na základe troch kritérií, konkrétne celkovej sumy majetku (brutto), čistého obratu a priemerného prepočítaného počtu zamestnancov. Povinnosť auditu vzniká v prípade splnenia (presiahnutia) dvoch kritérií za bežné a aj za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. Veľkostné kritériá sa v priebehu rokov 2019 až 2022 postupne zvyšujú takto:

do 31.12.2019:

- a) celková suma majetku (brutto) =1 000 000 EUR
- b) čistý obrat =2 000 000 EUR
- c) priemerný prepočítaný počet zamestnancov =30

od 01.01.2020:

- a) celková suma majetku (brutto) =2 000 000 EUR
- b) čistý obrat =4 000 000 EUR
- c) priemerný prepočítaný počet zamestnancov =30

od 01.01.2021:

- a) celková suma majetku (brutto) =3 000 000 EUR
- b) čistý obrat =6 000 000 EUR
- c) priemerný prepočítaný počet zamestnancov =40

od 01.01.2022:

- a) celková suma majetku (brutto) =4 000 000 EUR
- b) čistý obrat =8 000 000 EUR
- c) priemerný prepočítaný počet zamestnancov =50

Podľa prechodných ustanovení (§39s, §39u, §39v) sa nové veľkostné kritériá prvýkrát použijú pri účtovnej závierke za účtovné obdobie, ktoré začína najskôr dňom účinnosti novely (1.1.2020, 1.1.2021, 1.1.2022), pričom za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie sa splnenie podmienok posudzuje podľa „pôvodných“ kritérií. Čiže v prípade individuálnej účtovnej závierky zostavenej k 31.12.2019 sa povinnosť auditu posudzuje podľa pôvodných kritérií pri účtovných údajoch za kalendárny rok 2019 aj za rok 2018. V prípade individuálnej účtovnej závierky zostavenej k 31.12.2020 sa povinnosť auditu posúdi podľa nových kritérií pri účtovných údajoch za rok 2020 a podľa pôvodných kritérií pri účtovných údajoch za rok 2019 a tak ďalej. Obdobne sa bude postupovať aj v prípade, ak účtovné obdobie nie je totožné s kalendárnym rokom.

Veľkostné kritériá pri posudzovaní povinnosti auditu účtovnej závierky za jednotlivé účtovné obdobia (kalendárne roky a tzv. hospodárske roky):

Účtovná závierka za účtovné obdobie (kalendárny rok) od 1.1.2019 do 31.12.2019

Posudzované údaje za obdobie	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
Objem majetku brutto	1 000 000 EUR	1 000 000 EUR
Čistý obrat	2 000 000 EUR	2 000 000 EUR
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	30	30

Účtovná závierka za účtovné obdobie (kalendárny rok) od 1.1.2020 do 31.12.2020

Posudzované údaje za obdobie	od 01.01.2020 do 31.12.2020	od 01.01.2019 do 31.12.2019
Objem majetku brutto	2 000 000 EUR	1 000 000 EUR
Čistý obrat	4 000 000 EUR	2 000 000 EUR
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	30	30

Účtovná závierka za účtovné obdobie (kalendárny rok) od 1.1.2021 do 31.12.2021

Posudzované údaje za obdobie	od 01.01.2021 do 31.12.2021	od 01.01.2020 do 31.12.2020
Objem majetku brutto	3 000 000 EUR	2 000 000 EUR
Čistý obrat	6 000 000 EUR	4 000 000 EUR
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	40	30

Účtovná závierka za účtovné obdobie (kalendárny rok) od 1.1.2022 do 31.12.2022

Posudzované údaje za obdobie	od 01.01.2022 do 31.12.2022	od 01.01.2021 do 31.12.2021
Objem majetku brutto	4 000 000 EUR	3 000 000 EUR
Čistý obrat	8 000 000 EUR	6 000 000 EUR
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	50	40

Účtovná závierka za účtovné obdobie (kalendárny rok) od 1.1.2023 do 31.12.2023

Posudzované údaje za obdobie	od 01.01.2023 do 31.12.2023	od 01.01.2022 do 31.12.2022
Objem majetku brutto	4 000 000 EUR	4 000 000 EUR
Čistý obrat	8 000 000 EUR	8 000 000 EUR
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	50	50

Účtovná závierka za účtovné obdobie (hospodársky rok) od 1.5.2019 do
30.04.2020

Posudzované údaje za obdobie	od 01.05.2019 do 30.04.2020	od 01.05.2018 do 30.04.2019
Objem majetku brutto	1 000 000 EUR	1 000 000 EUR
Čistý obrat	2 000 000 EUR	2 000 000 EUR
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	30	30

Účtovná závierka za účtovné obdobie (hospodársky rok) od 1.5.2020 do
30.04.2021

Posudzované údaje za obdobie	od 01.05.2020 do 30.04.2021	od 01.05.2019 do 30.04.2020
Objem majetku brutto	2 000 000 EUR	1 000 000 EUR
Čistý obrat	4 000 000 EUR	2 000 000 EUR
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	30	30

Účtovná závierka za účtovné obdobie (hospodársky rok) od 1.5.2021 do
30.04.2022

Posudzované údaje za obdobie	od 01.05.2021 do 30.04.2022	od 01.05.2020 do 30.04.2021
Objem majetku brutto	3 000 000 EUR	2 000 000 EUR
Čistý obrat	6 000 000 EUR	4 000 000 EUR
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	40	30

Účtovná závierka za účtovné obdobie (hospodársky rok) od 1.5.2022 do 30.04.2023

Posudzované údaje za obdobie	od 01.05.2022 do 30.04.2023	od 01.05.2021 do 30.04.2022
Objem majetku brutto	4 000 000 EUR	3 000 000 EUR
Čistý obrat	8 000 000 EUR	6 000 000 EUR
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	50	40

Účtovná závierka za účtovné obdobie (hospodársky rok) od 1.5.2023 do 30.04.2024

Posudzované údaje za obdobie	od 01.05.2023 do 30.04.2024	od 01.05.2022 do 30.04.2023
Objem majetku brutto	4 000 000 EUR	4 000 000 EUR
Čistý obrat	8 000 000 EUR	8 000 000 EUR
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	50	50

2. Zostavenie účtovnej závierky pri zmene malého konkurzu - § 16 ods. 8

Účtovné jednotky v prípade konkurzu otvárajú účtovné knihy ku dňu účinnosti vyhlásenia konkurzu a uzavrie účtovné knihy ku dňu právoplatnosti uznesenia o zrušení konkurzu. V prípade, že dôjde k zmene malého konkurzu (zmene malého konkurzu na štandardný konkurz), účtovná jednotka neuzavrie účtovné knihy a zostaví len priebežnú účtovnú závierku.

NOVELA POSTUPOV ÚČTOVANIA 2020 (podvojný účtovníctvo pre podnikateľov)

Ing. Vladimír Pastierik

Ministerstvo financií SR vydalo Opatrenie č. MF/011805/2020-74, ktorým sa novelizuje Opatrenie MF SR č.23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o **postupoch účtovania** a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich **v sústave podvojného účtovníctva** v znení neskorších predpisov – s účinnosťou od 31. decembra 2020, resp. 1. januára 2021 (www.mfsr.sk; FS/29/2020). Ďalej uvádzame vybrané zmeny; v praxi je potrebné používať úplné znenie postupov účtovania.



Zmeny s účinnosťou od 31. decembra 2020

- 1) Použitie splateného príspevku do kapitálového fondu z príspevkov na prerozdelenie medzi akcionárov alebo spoločníkov sa v účtovníctve akcionára alebo spoločníka účtuje na základe rozhodnutia valného zhromaždenia na vecne príslušný účet finančnej investície a na ťarchu účtu 378-*Iné pohľadávky* (účtovný zápis 378/06x). Týka sa to aj akcionára (spoločníka), ktorý nesplatil príspevok, lebo napríklad akcie (podiel) získal kúpou na sekundárnom trhu; suma z prerozdelenia kapitálového fondu, ktorá prevyšuje hodnotu na vecne príslušnom účte finančnej investície, sa účtuje v prospech účtu 668-*Ostatné finančné výnosy* (§ 27b/5,6).
- 2) Upresňuje sa účtovanie goodwillu pri zlúčení, ak zanikajúca účtovná jednotka má podiel v nástupníckej účtovnej jednotke (§ 37/11 **druhá veta**). Goodwill sa účtuje ako rozdiel medzi reálnou hodnotou podielu pripadajúceho na účtovnú hodnotu majetku a záväzkov v nástupníckej účtovnej jednotke a hodnotou vlastného imania nástupníckej účtovnej jednotky, ktorá pripadá na podiel zanikajúcej účtovnej jednotky v nástupníckej účtovnej jednotke.
- 3) Dopĺňa sa účtovanie dotácie na nájomné podľa § 13c zákona č.71/2013 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR. V účtovníctve nájomcu sa účtuje predpis dotácie na nájomné do výnosov vo vecnej a časovej súvislosti so vzniknutými nákladmi na nájomné - zápis 346/648. Suma v akej sa nájomca zriekol plnenia z dotácie na nájomné v prospech prenajímateľa sa účtuje ako zníženie záväzku voči zániku dotácie - zápis 321/346 (§ 52a/8).



Zmeny s účinnosťou od 1. januára 2021

- 4) Na účte 343-*Daň z pridanej hodnoty* účtuje dodávateľ zníženie DPH, ak po vzniku daňovej povinnosti odberateľ úplne alebo čiastočne nezaplatil a jeho pohľadávka sa stala nevymožiteľná; z pohľadu dodávateľa ide v podstate o odpis pohľadávky účtovným zápisom 343,546/311 (§ 52/11).
- 5) Na účte 343-*Daň z pridanej hodnoty* účtuje odberateľ opravu odpočítania DPH pri nevymožiteľnej pohľadávke; z pohľadu odberateľa ide v podstate o zrkadlový odpis záväzku účtovným zápisom 321/648,343 (§ 52/11).
- 6) Novela účtovania DPH na účte 343 je z dôvodu nového § 25a zákona č.344/2020 Z. z., ktorým sa novelizoval zákon o DPH tak, že sa ustanovuje **možnosť opraviť základ dane pri nezaplatenej pohľadávke** potom, ako sa táto pohľadávka stane nevymožiteľná. Dodávateľ musí vystaviť opravný doklad, na základe ktorého si dodávateľ zníži DPH na výstupe (§ 25a zákona o DPH), a odberateľ si zrkadlovo zníži odpočítanú DPH na vstupe (§ 53b zákona o DPH).
- 7) Na účte 479-*Ostatné dlhodobé záväzky* sa v účtovníctve koordinačného centra účtuje záväzok za prijaté finančné prostriedky, ktoré tvoria finančnú garanciu podľa § 31a zákona č.79/2015 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov (§ 61/12). Koordinačné centrum je nezisková právnická osoba, ktorá zabezpečuje povinnosti zo zákona o odpadoch pre vyhradený prúd odpadov.

NOVELA DANE Z PRÍJMOV (rok 2020 – 2022)

(zákon č. 416/2020 Z.z.)

Ing. Vladimír Pastierik

Národná rada SR schválila zákon č. 416/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č.595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov s účinnosťou najmä **od 1. januára 2021, resp. 1. januára 2022**. Ďalej uvádzame vybrané témy novely zoradené podľa účinnosti so zameraním najmä na právnické osoby; v aplikačnej praxi je potrebné používať úplné znenie zákona (www.slov-lex.sk).



Účinnosť v roku 2020

- 1) Odpočet nákladov na výskum a vývoj nemožno uplatniť na náklady, na ktoré bola poskytnutá podpora z verejných zdrojov, a doplňuje sa – okrem príspevku na úhradu časti mzdových nákladov na každého zamestnanca v závislosti od poklesu tržieb počas mimoriadnej situácie (**§ 30c/5/a**); prvýkrát sa použije pri podaní daňového priznania po 31. decembri 2020 (**§ 52zzi/1**).



Účinnosť v roku 2021

- 2) V novele zákona sa spresňuje definícia „miesto skutočného vedenia“ – je to také miesto, kde sa vytvárajú alebo prijímajú zásadné riadiace rozhodnutia a obchodné rozhodnutia pre právnickú osobu ako celok (**§ 2/d/2**). Miesto skutočného vedenia má k tomu spravidla vytvorené personálne a materiálne predpoklady; pričom treba prihliadať na konkrétne podmienky a úlohu digitalizácie (prenosu informácií na diaľku).
- 3) Do zákona sa dopĺňa definícia „daňovník s obmedzenou daňovou povinnosťou“ teda definícia nerezidenta tak, aby sa aplikovali platné zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia. Ak je daňovník súčasne rezidentom SR aj rezidentom iného zmluvného štátu, potom sa konflikt dvojitej rezidencie vyrieši podľa rozhraničovacích kritérií uvedených v príslušnej zmluve o zamedzení dvojitého zdanenia (**§ 2/e**).
- 4) Spresňuje sa definícia „daňovník nespolupracujúceho štátu“ – je to daňovník takého štátu, ktorý je uvedený v zozname Európskej únie obsahujúcom štáty, ktoré nespolupracujú na daňové účely alebo neuplatňuje žiadnu daň alebo nulovú daň z príjmov právnických osôb. Pri konkrétnom zdanení zostáva uplatnenie medzinárodnej zmluvy nedotknuté (**§ 2/x**).
- 5) Ruší sa oslobodenie od dane z príjmov fyzických osôb, a to peňažného príjmu pri príležitosti obdobia letných dovolení a vianočných sviatkov, teda 13. a 14. plat zamestnancov (**vypúšťa sa doterajší § 5/7/n,o**).

- 6) Ruší sa nezdaniiteľná časť základu dane z príjmov fyzických osôb, a to úhrada za kúpeľnú starostlivosť do výšky 50 eur za rok (**vypúšťa sa doterajší § 11/12; § 52zzi/17**).
- 7) Znížená 15 % daň sa bude týkať len mikrodaňovníkov (FO aj PO) s ročnými príjmami (výnosmi) neprevyšujúcimi limit 49 790 eur (doposiaľ 100 000 eur), čo je súčasne hranica pre povinnú registráciu pre DPH (**§ 15; § 2/w**). Pri podaní daňového priznania za rok 2020 sa uplatní ešte limit 100 000 eur (**§ 52zzi/1**). Znížený limit 49 790 eur sa prvýkrát použije pri podaní daňového priznania za rok 2021 (**§ 52zzi/20**).
- 8) V zákone sa upresňuje príjem umelcov, športovcov a artistov zo zdrojov na území SR tak, že ak v úhrade sprostredkujúcej osoby nie je preukázaná skutočná výška príjmu tejto osoby, považuje sa za príjem celá suma úhrady (**§ 16/1/d**). Medzi platiteľov dane sa doplňuje aj osoba, ktorá vypláca príjmy umelcom, športovcom a artistom (**§ 48/1**).
- 9) Daňovým nákladom je aj odpis pohľadávky a príslušenstva k pohľadávke u mikrodaňovníka, ktoré boli zahrnuté do zdaniiteľných výnosov, a to do výšky opravnej položky, ktorá by bola uznaná za daňový náklad (**§ 19/2/r; § 52zzi/2**). Pritom opravná položka k pohľadávkam u mikrodaňovníka sa tvorí podľa účtovných pravidiel, najmä § 18 postupov účtovania v podvojnom účtovníctve (**§ 20/23**).
- 10) Ruší sa zvýhodnené daňové odpisovanie budov v kúpeľníctve (**§ 22/6/f; § 26/12; § 52zzi/18**), ako aj zvýhodnené daňové odpisovanie podnikových bytov (**§ 26/14; § 52zzi/19**).
- 11) Ruší sa doplácanie preddavkov právnickej osoby od začiatku roka do lehoty na podanie daňového priznania (doplatenie preddavkov do konca apríla); zaplatené preddavky so započítajú na úhradu dane (**§ 42/9**).
- 12) Notár každoročne osvedčuje prijímateľovi asignácie dane splnenie podmienok, medzi ktoré patrí aj – osvedčenie, že prijímateľ je zapísaný do registra mimovládnych neziskových organizácií (**§ 50/7**).
- 13) Ustanovuje sa povinnosť daňového úradu vydať rezidentovi potvrdenie o daňovej rezidencii na základe jeho žiadosti. Daňový úrad vydá nerezidentovi potvrdenie o zaplatení dane na území SR na základe žiadosti tohto daňovníka alebo platiteľa dane. Vzory predmetných žiadostí (tlačivá) budú uverejnené na webovom sídle FR SR (**§ 51g**).
- 14) Zrušuje sa opatrenie Ministerstva financií SR č.MF/010685/2018-721, ktorým sa ustanovujú vzory tlačív daňových priznaní k dani z príjmov fyzických osôb a právnických osôb (**§ 53b**); tieto tlačivá sa naposledy použijú pri podávaní daňových priznaní u daňovníkov, ktorým posledný deň lehoty na podanie priznania uplynul najneskôr 31. decembra 2020 (**§ 52zzi/4**). S účinnosťou od 1. januára 2021 sa očakáva vydanie nového vzoru daňového priznania dane z príjmov fyzických osôb a právnických osôb na webovom sídle MF SR (www.mfsr.sk).
- 15) Pri registračnej a oznamovacej povinnosti v roku 2021 sa postupuje podľa prechodných ustanovení, teda zjednodušene povedané - daňovník musí o registráciu požiadať (**§ 52zzi/3,6 až 16**).



Účinnosť v roku 2022

- 16) Odklonenie príjmov do daňových rajov je možné už v súčasnej legislatíve postihovať cez niektoré kontrolné nástroje – pravidlá transferového oceňovania, skutočné vedenie ako kritérium daňovej rezidencie, pravidlá proti zneužívaniu, zásada prevahy obsahu nad formou. Na zdanenie príjmov odklonených do daňových rajov sa dopĺňa ďalší účinný **nástroj z pohľadu FO** – pravidlá pre kontrolované zahraničné spoločnosti (§ 3/1/h), pričom pre PO už takáto právna úprava existuje (§ 17h); v anglickej verzii ide o pravidlá CFC (controlled foreign corporation).
- 17) Predmetom dane z príjmov fyzických osôb (FO) je suma príjmu priraditeľná slovenskému rezidentovi z kladného výsledku hospodárenia vykázaného v zahraničí kontrolovanou zahraničnou spoločnosťou za zdaňovacie obdobie končiace počas kalendárneho roka, zníženého o daň z príjmov právnických osôb (PO) zaplatenú touto spoločnosťou v pomere, v akom by mu potenciálne vznikol nárok na podiel na zisku - dividendu (§ 3/1/h).
- 18) Kontrolovanou zahraničnou spoločnosťou – sa rozumie právnická osoba so sídlom v zahraničí ak súčasne spĺňa 2 podmienky (zjednodušene): (1) je vlastnená FO s rezidenciou v SR, (2) kontrolovaná zahraničná spoločnosť (CFC) je daňovníkom nespolutracujúceho štátu alebo kontrolovaná zahraničná spoločnosť (CFC) nie je síce daňovníkom nespolutracujúceho štátu, ale zaplatila tam nepomerne nízku daň (**§ 51h/2**).
- 19) Zdanenie príjmu FO z kontrolovanej zahraničnej spoločnosti sa neuplatní, ak úhrnná suma priraditeľného príjmu nepresahuje 100 000 eur; ak presahuje, potom sa príjem zdaní od nuly (**§ 51h/3/a**).
- 20) Zdanenie príjmu FO z kontrolovanej zahraničnej spoločnosti sa tiež neuplatní, ak PO, ktorá je závislou osobou vo vzťahu k FO, zahrnie do základu dane podľa § 17h zákona príjem vzťahujúci sa k zdaňovaciemu obdobiu kontrolovanej zahraničnej spoločnosti (CFC); cieľom tejto právnej úpravy je zamedzenie duplicitného zdanenia (§ 51h/3/b).
- 21) Zdanenie príjmu FO z kontrolovanej zahraničnej spoločnosti sa tiež neuplatní, ak kontrolovaná zahraničná spoločnosť nie je daňovníkom nespolutracujúceho štátu a FO preukáže, že sumu priraditeľných príjmov dosiahla spoločnosť skutočne vykonávanou ekonomickou činnosťou, na ktorú má personálne a materiálne predpoklady (**§ 51h/3/c**).
- 22) Sadzba dane – pri príjme FO z kontrolovanej zahraničnej spoločnosti (CFC) je vo výške 35 %, ak je táto spoločnosť usídlená v nespolutracujúcom štáte, inak je vo výške 25 % (**§ 51h/4,5; § 15a/6,7; § 52zzk/4**).
- 23) Pokuta – ak daňový úrad zistí, že FO nezdanila priraditeľné príjmy z kontrolovanej zahraničnej spoločnosti, uloží jej pokutu vo výške dorubeného rozdielu dane, teda pokutu vo výške 100 % (**§ 51h/8**).
- 24) Termín podania daňového priznania – na základe jednoduchého oznámenia daňovému úradu sa termín predlžuje najviac o 6 mesiacov, ak súčasťou príjmov sú aj priraditeľné príjmy fyzickej osoby z kontrolovanej zahraničnej spoločnosti (**§ 49/3/b**).
- 25) Započítanie dane z príjmu od CFC - ak rezidentnej fyzickej osobe **pri priamom podiele** plyní príjem z dividend od kontrolovanej zahraničnej spoločnosti (CFC) z výsledku hospodárenia toho zdaňovacieho obdobia (**§ 51i/1**), z ktorého daň už odviedol

z osobitného základu dane CFC (§ 51h) – táto sa započíta na daň z osobitného základu dane pre zahraničné dividendy (§ 51e). Zjednodušene povedané, daň zaplatená z nevyplatených dividend, sa započíta na daň zo skutočne vyplatených dividend.

- 26) Započítanie dane z príjmu od CFC - ak rezidentnej fyzickej osobe **pri priamom podiele** plynie príjem z predaja podielov (akcií) kontrolovanej zahraničnej spoločnosti (CFC), ktorý nie je oslobodený v SR – zníži sa (započíta) daň z tohto príjmu o sumu dane vybranej z osobitného základu dane CFC (§ 51h). Ak príjem z predaja podielov (akcií) nie je zdaniteľným príjmom v SR, suma dane vybranej z osobitného základu dane CFC (§ 51h) – sa vráti daňovníkovi ako daňový preplatok (§ 51i/2); zjednodušene povedané, daň z nevyplatených dividend sa vráti, lebo k vyplateniu dividend už nedôjde.
- 27) Do zákona sa dopĺňajú rozsiahle pravidlá pre reverzný hybridný subjekt (§ 17j; § 3/1/e,f; § 6/1/d; § 6/7,8; § 12/4-6; § 12/7/c; § 14/4,5; § 16/1/e/9; § 30/3,4; § 44/2; § 49a/9-11); ide o implementáciu článku 9a Smernice Rady (EÚ) 2017/952 pre hybridné nesúlady. Súčasťou základu dane reverzného hybridného subjektu sú príjmy dosahované týmto subjektom v časti, v akej nie sú zdaňované na úrovni spoločníka v.o.s. alebo komplementára k.s. podľa tohto zákona alebo podľa daňových predpisov platných v zahraničí (§ 17j/1). Uvedené pravidlá sa prvýkrát uplatnia v zdaňovacom období začínajúcom najsôr 1. januára 2022 (§ 53zzk/1).
- 28) Transparentným subjektom – sa rozumie verejná obchodná spoločnosť (v.o.s.) alebo komanditná spoločnosť (k.s.) so sídlom v SR, ktorých príjmy sú zdaňované až na úrovni spoločníkov (§ 17j/2).
- 29) Reverzný hybridný subjekt – je transparentný subjekt v tej časti príjmov pripadajúcich na spoločníka v.o.s. alebo komplementára k.s., v akej sa zahrňajú do základu dane a tento spoločník v.o.s. alebo komplementár k.s. spĺňa súčasne tieto 3 podmienky (zjednodušene): (1) je nerezidentom SR, (2) je väčšinovým vlastníkom spoločnosti, (3) považuje sa v štáte svojej rezidencie za takého daňovníka, ktorý je na území Slovenskej republiky zdaňovaný na úrovni spoločnosti (§ 17j/3).
- 30) Podľa dôvodovej správy k novele má táto metodika zamedziť nezdaneniu predmetných príjmov ani v jednom zo zúčastnených štátov. Podľa § 14 ods. 4 až 7 ZDP sú v SR príjmy spoločníka v.o.s. alebo komplementára k.s. zdaňované na úrovni spoločníka alebo komplementára, čiže v prípade rezidenta SR smeruje zdanenie do rozpočtu SR. Ak však nerezidentného spoločníka v.o.s. alebo komplementára k.s. nezdaňuje jeho domovský štát (zúčastnené štáty majú hybridnú, zmiešanú daňovú metodiku) - zdanenia sa tieto príjmy spätne (reverzne) v SR, teda v sídle spoločnosti.
- 31) Daňový úrad oznámi FO aj PO výšku preddavkov na daň splatných po lehote na podanie daňového priznania, a to najneskôr 5 dní pred splatnosťou preddavku na daň, ak daňový úrad neuplatní tzv. stanovenie preddavkov inak (§ 34/8; § 42/13). Podľa dôvodovej správy ide o benefit pre daňovníkov, s cieľom zjednodušiť podnikanie v SR.
- 32) Registračná a oznamovacia povinnosť – daňová registrácia daňovníkov z úradnej moci, teda automaticky po ich zapísaní do registra právnických osôb, sa posúva s účinnosťou od 1.1. 2022 (§ 49a/1; § 52zzk/1).

NOVELA ZÁKONA O DPH (rok 2021)

(zákon č. 344/2020 Z. z.)

Ing. Vladimír Pastierik

Národná rada SR schválila zákon č. 344/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. januára 2021, resp. 1. júla 2021 (www.nrsr.sk; tlač 198). Táto rešerš prináša stručný prehľad vybraných zmien; v praxi je potrebné používať úplné znenie zákona o DPH (www.slov-lex.sk).

Novela prináša najmä pravidlá vyplývajúce zo zmien smernice Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH (zoznam preberaných smerníc je v prílohe 6 zákona); všetky smernice sú dostupné aj v slovenskom preklade na webovom sídle Európskej únie (www.eur-lex.europa.eu).



Zmeny s účinnosťou od 1. januára 2021

- 1) Dodávateľ môže znižiť základ dane pri dodaní tovaru alebo služby, ak mu odberateľ nezaplatil a jeho pohľadávka sa stala nevymožiteľná (§ 25a/1). Pohľadávka sa stane nevymožiteľnou, ak nastane niektorý z taxatívne vymenovaných prípadov v nadväznosti napríklad na exekúciu, konkurz, oddĺženie, reštrukturalizáciu, zánik bez právneho nástupcu (§ 25a/2).
- 2) Nevymožiteľnou pohľadávkou sa stane aj limitná pohľadávka do 300 eur vrátane dane, a to po uplynutí časového testu 12 mesiacov od splatnosti pohľadávky, ak platiteľ preukáže, že vykonal akýkoľvek úkon (napr. upomienku), ktorý smeruje k získaniu úhrady pohľadávky (§ 25a/2).
- 3) Zníženie základu dane (oddanenie) sa uvedie najskôr v daňovom priznaní za zdaňovacie obdobie, v ktorom sa pohľadávka stala nevymožiteľnou; pôvodný základ dane sa nemôže znížiť o sumu, ktorú platiteľ prijal po tom, ako sa pohľadávka stala nevymožiteľnou – inak povedané, už oddanená suma prijatá dodatočne sa opätovne zdaní. Pritom predaj pohľadávky sa považuje za úhradu predanej pohľadávky (§ 25a/3,6).
- 4) Platiteľ nemôže vykonať zníženie základu dane pri nevymožiteľnej pohľadávk, v týchto prípadoch - ak odberateľ bol osobou, ktorá má osobitný vzťah k platiteľovi (závislá osoba), alebo dodanie bolo po tom, ako na odberateľa bol vyhlásený konkurz alebo podľa okolností vedel, vedieť mal alebo vedieť mohol, že odberateľ pohľadávku nezaplatí (§ 25a/4).
- 5) Právo platiteľa znížiť základ dane pri nevymožiteľnej pohľadávk zaniká uplynutím 3 rokov od posledného dňa lehoty na podanie daňového priznania za zdaňovacie obdobie, v ktorom bol tovar alebo služba dodaná; do tejto lehoty sa nezahŕňa napríklad doba počas exekučného, konkurzného alebo reštrukturalizačného konania (§ 25a/5).

- 6) Plateľ (dodávateľ), ktorý si uplatnil zníženie základu dane z dôvodu nevyhľaditeľnej pohľadávky voči existujúcej zdaniteľnej osobe – je povinný o tom vyhotoviť a odoslať opravný doklad, ktorý musí, okrem iného, obsahovať aj slovnú informáciu „oprava základu dane podľa § 25a“ (§ 25a/7 až 13); tento opravný doklad sa nepovažuje za faktúru (§ 71/2).
- 7) Opravu základu dane z dôvodu nevyhľaditeľnej pohľadávky vedie v záznamoch (§ 70/2/i; § 65/8) a vykáže v kontrolnom výkaze (§ 78a/2/e; § 78a/9). Na druhej strane, si plateľ (odberateľ) na základe tohto opravného dokladu vykoná opravu odpočítanej dane (§ 53b), pričom to eviduje v záznamoch (§ 70/2/j) a vykáže v kontrolnom výkaze (§ 78a/2/e; § 78a/10).
- 8) Odoslanie alebo prepravu tovaru pri vývoze do tretích krajín pri ústnom colnom vyhlásení možno preukázať aj inými dokladmi ako písomným colným vyhlásením, a to napríklad dokladom o zaplattení (§ 47/3).
- 9) Zrušuje sa Opatrenie MF SR č. MF/014640/2019-731, ktorým sa ustanovuje vzor daňového priznania DPH (§ 87a) s tým, že sa naposledy použije za december 2020 (§ 85ki). Z uvedeného vyplýva, že s účinnosťou od 1. januára 2021 bude vydaný nový vzor daňového priznania DPH.



Zmeny s účinnosťou od 1. júla 2021

- 10) Ak zdaniteľná osoba už má pridelené identifikačné číslo pre daň na účely uplatňovania osobitnej úpravy dane (§ 68b/2), daňový úrad jej prideli to isté identifikačné číslo pre daň pri registrácii z iného zákonného dôvodu (§ 4/3; § 5/2; § 7/3; § 7a/3).
- 11) Plateľom zo zákona sa stáva aj usadená zdaniteľná osoba, ak neuplatňuje osobitnú úpravu (§ 68b), ak uľahčuje dodanie tovaru na území EÚ uskutočnené osobou z tretej krajiny (§ 4/4/d).
- 12) Plateľ je povinný oznámiť daňovému úradu skutočnosť (§ 4/4), na základe ktorej sa stal plateľom zo zákona (napr. právny nástupca), a to v lehote do 10 dní odo dňa vzniku tejto skutočnosti a v tej istej lehote predložiť doklady pre potreby registrácie (§ 4/8). Daňový úrad preverí údaje, prideli plateľovi identifikačné číslo pre daň a vydá osvedčenie o registrácii.
- 13) Zahraničná osoba nie je povinná podať žiadosť o registráciu pre daň, ak dodáva tovar alebo služby v rámci niektorej osobitnej úpravy podľa § 68a až § 68c zákona a členským štátom spotreby je Slovenská republika (§ 5/1/f). Ide o režim jedného kontaktného miesta (OSS - One Stop Shop) a tieto dodávky zahrnie zahraničná osoba do osobitného daňového priznania, ktoré podáva v členskom štáte identifikácie.
- 14) Ak zdaniteľná osoba uľahčuje dodanie tovaru na území Európskej únie (EÚ) uskutočnené zdaniteľnou osobou neusadenou na území EÚ pre nezdaniteľnú osobu (spravidla je to nepodnikajúca FO - občan) prostredníctvom využitia elektronickej platformy, platí zákonná fikcia, že táto usadená zdaniteľná osoba tovar prijala a dodala (§ 8/7 prvá veta); preprava tovaru sa priradí k jej dodaniu tovaru (§ 14/6).

- 15) Ak zdaniteľná osoba uľahčuje predaj tovaru na diaľku dovážaného z územia tretích štátov v zásielkach nepresahujúcich hodnotu 150 eur prostredníctvom využitia elektronickej platformy, platí zákonná fikcia, že táto zdaniteľná osoba tovar prijala a dodala (§ 8/7 druhá veta).
- 16) Dodanie tovaru zo zahraničia osobe prevádzkujúcej elektronickú platformu je oslobodené od dane (§ 42a), pričom zahraničná osoba má povinnosť vystaviť faktúru podľa § 72 ods. 3 zákona. Pojem „uľahčuje“ znamená použitie platformy (elektronického komunikačného rozhrania) na to, aby odberateľ a dodávateľ mohli nadviazať kontakt. Za deň dodania a deň vzniku daňovej povinnosti sa považuje deň prijatia platby (§ 19/11).
- 17) Vypúšťa sa celý § 6 zákona (aj nadväzujúci § 81/3), lebo sa ruší pojem „zásielkový predaj“ a všade sa nahrádza pojmom „predaj tovaru na diaľku na území EÚ“ (§ 8/4/b; § 11/2/b; § 69/2/b; § 69aa/1,2; § 69aa/8/d). Podľa prechodných ustanovení platí, že identifikačné číslo pre daň pridelené zahraničnej osobe podľa § 6 zákona, sa bude po novele považovať za identifikačné číslo pridelené podľa § 5 zákona (§ 85kj/6).
- 18) Predaj tovaru na diaľku na území EÚ – tovar je prepravený **dodávateľom z iného členského štátu**, ako je členský štát skončenia prepravy tovaru k zákazníkovi. Pritom musia byť splnené dve podmienky (zjednodušené) – (1) nadobudnutie nie je pre kupujúceho predmetom dane podľa § 11/4, kde patrí aj limit do 14 000 eur alebo kupujúcim je nezdaniteľná osoba, (2) tovarom nie sú nové dopravné prostriedky ani tovar dodaný s inštaláciou alebo montážou uskutočnenou dodávateľom (§ 14/1/a).
- 19) Predaj tovaru na diaľku dovážaného z územia tretích štátov – tovar je prepravený **dodávateľom z územia tretích štátov** k zákazníkovi v niektorom členskom štáte, pritom tiež musia byť splnené vyššie uvedené dve zákonné podmienky (§ 14/1/b).
- 20) Miesto dodania tovaru pri predaji na diaľku na území EÚ – je miesto, kde sa tovar nachádza v čase, keď preprava tovaru k zákazníkovi **skončí**; pre výnimku v ustanoveniach § 16a ods. 1 zákona (limit do 10 000 eur) platí opačné pravidlo, kde preprava **začína** (§ 14/2).
- 21) Miesto dodania tovaru pri predaji na diaľku dovážaného z tretích štátov – do iného členského štátu (štát dovozu), ako je štát skončenia prepravy, je miesto, kde sa tovar nachádza v čase, keď preprava tovaru k zákazníkovi **skončí** (štát spotreby) (§ 14/3).
- 22) Miesto dodania tovaru pri predaji na diaľku dovážaného z tretích štátov – ak štát dovozu a štát spotreby sú totožné, je miesto, kde sa tovar nachádza v čase, keď preprava tovaru k zákazníkovi **skončí**, ak sa na toto dodanie uplatňuje osobitná úprava podľa § 68c zákona (§ 14/4). Pravidlá pre miesto dodania tovaru na diaľku dovezeného z tretích štátov sa nevzťahujú na dodanie vybraného tovaru (umelecké diela, starožitnosti, použitý tovar), kde sa uplatňuje osobitná úprava podľa § 66 zákona (§ 14/5).
- 23) Miestom dodania telekomunikačných služieb, služieb rozhlasového vysielania a televízneho vysielania a elektronických služieb (ďalej „teleslužby“) nezdaniteľnej osobe je miesto, kde je táto nezdaniteľná osoba (občan) usídlená, okrem výnimiek podľa § 16a ods. 1 zákona (§ 16/14).
- 24) Osobitné miesto dodania tovaru pre predaji na diaľku na území EÚ – **základné miesto** dodania tovaru na diaľku je štát skončenia prepravy (§ 14/2) a pri teleslužbách pre

nezdaniiteľnú osobu štát sídla odberateľa (§ 16/14). Pre zníženie administratívy mikropodnikov, aby sa nemuseli registrovať v každom členskom štáte, kam dodávajú tovar alebo teleslužby - sa pre dodávateľa so sídlom iba v jednom členskom štáte zavádza dvojročný limit do 10 000 eur- kde **osobitné miesto** dodania tovaru je štát začatia prepravy a pre teleslužby je miestom dodania štát sídla dodávateľa (§ 16a/1). Ak počas kalendárneho roka dodávateľ presiahne limit 10 000 eur, miesto dodania sa mení z osobitného miesta na základné miesto dodania tovaru alebo teleslužby (§ 16a/2).

- 25) Z oslobodenia od dane sa vypúšťa dovoz zásielok s hodnotou nepresahujúcou sumu 22 eur; cieľom je zrovnoprávnenie dodávateľov z EÚ a tretích krajín (§ 48/2/b).
- 26) Oslobodený od dane je dovoz tovaru, ktorý nie je predmetom spotrebnej dane v hodnote nepresahujúcej 150 eur, ktorý sa zdaňuje podľa osobitnej úpravy § 68c zákona, ak je colnému orgánu najneskôr pri podaní colného vyhlásenia poskytnuté identifikačné číslo pre daň s predponou IM pridelené príslušnej zdaniteľnej osobe (§ 48/10).
- 27) Podľa základných pravidiel zákona o DPH zdaniteľná osoba v prípade, ak dodáva nezdaniiteľným osobám s miestom dodania v iných členských štátoch – musí sa v nich registrovať; pre zjednodušenie je však možnosť zvoliť si cez osobitnú úpravu jedno kontaktné miesto (OSS). Daňové priznanie sa podáva elektronicky v členskom štáte identifikácie a jeho vzor je uvedený vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) č.2020/194. Do novely platí použitie osobitnej úpravy len pre teleslužby; novela ďalej rozširuje možnosti použiť osobitné úpravy podľa § 68a až 68c (§ 68). Na správu daní podľa osobitnej úpravy sa použije daňový poriadok, pokiaľ vykonávacie nariadenie (EÚ) 282/2011 a zákon o DPH neustanovuje inak (§ 68ac).
- 28) Prvá osobitná úprava (§ 68a) sa týka 1 prípadu (zjednodušene) – dodanie služieb dodávateľom neusadeným v EÚ s miestom dodania podľa § 16 na území EÚ pre nezdaniiteľné osoby (napr. občanov). Ak si dodávateľ neusadený v EÚ zvolí za členský štát identifikácie tuzemsko oznámi DÚ Bratislava začatie tejto činnosti. Daňový úrad tejto osobe prideli registračné číslo s predponou EÚ použiteľné len pre osobitné úpravy. Daňové priznanie sa podáva za kalendárny štvrtrok a musí okrem iného obsahovať aj výšku dane podľa jednotlivých členských štátov spotreby (§ 68a/9,10). Ak chce dodávateľ neusadený v EÚ uplatňovať osobitnú úpravu podľa novelizovaného § 68a zákona, elektronicky oznámi začatie svojej činnosti DÚ Bratislava najneskôr do 10. júna 2021 (§ 85kj/1).
- 29) Druhá osobitná úprava (§ 68b) sa týka 3 prípadov (zjednodušene) – (1) predaj tovaru na diaľku na území EÚ; (2) predaj služby osobou neusadenou v členskom štáte spotreby s miestom dodania podľa § 16 zákona na území EÚ, pričom kupujúci je nezdaniiteľná osoba (napr. nepodnikajúci občan). Ďalej je to (3) tzv. určité domáce dodanie tovaru, ktorým sa rozumie dodanie tovaru na území EÚ osobou neusadenou na území EÚ, pričom kupujúci je nezdaniiteľná osoba; ide o predaj prostredníctvom platformy, a preprava tovaru začína a končí v tom istom členskom štáte. Ak pre dodávateľa je členským štátom identifikácie tuzemsko oznámi DÚ Bratislava začatie tejto činnosti. Daňový úrad tejto osobe prideli registračné číslo pre osobitné úpravy. Daňové priznanie sa podáva za štvrtrok a musí okrem iného obsahovať aj výšku dane podľa jednotlivých členských štátov (§ 68b/12,13). Ak chce dodávateľ uplatňovať

osobitnú úpravu podľa novelizovaného § 68b zákona, elektronicky oznámi začatie svojej činnosti DÚ Bratislava najneskôr do 10. júna 2021 (§ 85kj/2).

- 30) Tretia osobitná úprava (§ 68c) sa týka 1 prípadu – predaj tovaru na diaľku dovážaného z územia tretích štátov v zásielke nepresahujúcej sumu 150 eur a tovar nie je predmetom spotrebnej dane. Ak pre dodávateľa je tuzemsko členským štátom identifikácie oznámi to daňovému úradu, aby získal povolenie (číslo s predponou IM); podobne postupuje sprostredkovateľ (získa číslo s predponou IN). Pri predaji tovaru na diaľku podľa tejto osobitnej úpravy vzniká daňová povinnosť dňom prijatia platby (§ 68c/19). Daňové priznanie sa podáva za kalendárny mesiac a musí okrem iného obsahovať aj výšku dane podľa jednotlivých členských štátov spotreby (§ 68c/20,21). Ak chce dodávateľ uplatňovať osobitnú úpravu podľa novelizovaného § 68c zákona, elektronicky oznámi začatie svojej činnosti DÚ Bratislava najneskôr do 10. júna 2021 (§ 85kj/3,4,5).
- 31) Ak sa na tovar, ktorý nie je predmetom spotrebnej dane dovážaný do tuzemska v zásielke nepresahujúcej sumu 150 eur (tovar nízkej hodnoty), neuplatní osobitná úprava podľa § 68c zákona, a odoslanie alebo preprava skončí v tuzemsku – colný úrad na základe žiadosti vydá povolenie dovážajúcej osobe (napr. pošta alebo dopravca), zjednodušene povedané - povolenie na zdanenie tovaru podaním colného vyhlásenia (§ 68cb). Povinnosť vybrať daň od konečného zákazníka (podať hlásenie) a odviesť daň na mesačnej báze colnému úradu má dovážajúca osoba vlastniaca povolenie.
- 32) Zdaniteľná osoba technicky prevádzkujúca elektronickú platformu je povinná uchovávať záznamy o dodaniach tovaru alebo služby prostredníctvom elektronickej platformy a na požiadanie tieto záznamy sprístupniť daňovému úradu (§ 70/9).
- 33) Plateľ je povinný vyhotoviť faktúru pri predaji tovaru na diaľku na území Európskej únie s miestom dodania v tuzemsku okrem predaja tovaru na diaľku, pri ktorom dodávateľ uplatňuje osobitnú úpravu podľa § 68b zákona (§ 72/1/d).



POZNÁMKY



Kritériá pre aplikáciu IFRS podľa platnej legislatívy v SR pre rok 2021

Ing. Daša Mokošová, PhD.

Hierarchicky najvýznamnejší právny akt pre oblasť účtovníctva v Slovenskej republike, ktorým je zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“), obsahuje okrem ostatných ustanovení aj kritériá pre aplikáciu Medzinárodných štandardov pre finančné vykazovanie (angl. International Financial Reporting Standards, ďalej len skratka „IFRS“). Aplikácia IFRS sa v Slovenskej republike vzťahuje na vybrané účtovné jednotky pri zostavení individuálnej alebo konsolidovanej účtovnej závierky. Pojem IFRS sa však v znení zákona o účtovníctve priamo nenachádza, pretože je obsiahnutý v označení „osobitné predpisy“. Ostatnou novelou zákona o účtovníctve, ktorá je účinná od 1. januára 2021 a vyšla 9. júla 2020 ako zákon č. 198/2020 Z. z. z 9. júla 2020, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia zasiahnutým opatreniami na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, sa požiadavky pre použitie osobitných predpisov nezmenili. IFRS sú vydávané pod záštitou Nadácie IFRS a sú priamo tvorené Radou pre Medzinárodné účtovné štandardy (angl. International Accounting Standard Board, ďalej len skratka „IASB“) pokiaľ ide o samotné štandardy. V prípade interpretácií štandardov, IASB schvaľuje ich znenie, ktoré je predkladané Interpretáčnou komisiou IFRS. Aj činnosť Nadácie IFRS bola v roku 2020 ovplyvnená zmenenými podnikateľskými podmienkami vplyvom zamedzenia šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19. IASB stihla dokončiť projekty „Reforma IBOR“ a „Novelizácia IFRS 17 Poistné zmluvy“ podľa pôvodného plánu, ale ostatné novelizácie štandardov, hlavne tie, ktoré mali byť publikované v priebehu marca a apríla 2020 odložila na máj 2020. IASB rovnako predĺžila čas pre spätnú väzbu zo strany používateľov IFRS, ktorí sa vyjadrujú k prebiehajúcim konzultáciám napr. pri vydanom diskusnom dokumente k Podnikovým kombináciám pod spoločnou kontrolou a rovnako odložila vydávanie ďalších dokumentov pre verejnú konzultáciu. Účinnosť novely IAS 1 Prezentácia účtovnej závierky pre oblasť klasifikácie záväzkov na obežné a neobežné bola odložená až na 1. január 2023 resp. neskôr. Zverejnenie návrhu pre prebiehajúci projekt Stanovisko manažmentu bolo odložené až na apríl 2021. Aj po uplynutí roka 2020 je ostatným platným štandardom IFRS 17 Poistné zmluvy, ktorý bol vydaný ešte v roku 2017 a z interpretácií je ostatnou IFRIC 23 Neistota pri posudzovaní daní z príjmov, ktorá bola vydaná v júni 2017. V priebehu roka 2021 je možné očakávať vydanie novelizácie IAS 8 Účtovná politika, zmeny v účtovných odhadoch a chyby, IAS 12 Dane z príjmov, IAS 1 Prezentácia účtovnej závierky a progres pri ďalších prebiehajúcich projektoch ako aj aktualizáciu IFRS Taxonomy.

Účtovné jednotky, ktoré podliehajú právu v Slovenskej republike, majú buď povinnosť, alebo možnosť rozhodnúť sa pre zostavenie účtovnej závierky v súlade so znením IFRS, ktoré

bolo prijaté na úrovni Európskej únie. Pre rozšírenie používania IFRS v Európskej únii bolo prelomovým prijatie Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 o uplatňovaní medzinárodných účtovných noriem v znení neskorších predpisov. Špecifikácia účtovných jednotiek s povinnosťou alebo možnosťou rozhodnutia sa pre zostavenie účtovnej závierky v súlade s IFRS, tak ako boli prijaté v Európskej únii na základe uvedeného nariadenia, bola prevzatá aj do zákona o účtovníctve. Určenie účtovných jednotiek, ktoré musia alebo môžu používať IFRS prijaté Európskou úniou, ktoré sa nachádza v § 17a zákona o účtovníctve v porovnaní s predchádzajúcim rokom ostáva nezmenené. Povinnosť aplikácie IFRS prijatých Európskou úniou je stanovená pre účtovné jednotky pôsobiace prevažne v oblasti finančného sektora, pričom pri nich vôbec nie sú rozhodujúce veľkostné kritériá a podľa ods. 1 § 17a ide o banky, správcovské spoločnosti, poisťovne s výnimkou zdravotných poisťovní, zaistovne, Slovenská kancelária poisťovateľov, dôchodkové správcovské spoločnosti, doplnkové dôchodkové spoločnosti, Burza cenných papierov, Železnice Slovenskej republiky, pobočky zahraničných bánk, pobočky zahraničných správcovských spoločností, pobočky poisťovní z iného členského štátu, pobočky zahraničných poisťovní, pobočky zaistovní z iného členského štátu a pobočky zahraničných zaistovní.

Veľkostné kritériá, po ktorých splnení vzniká povinnosť používania IFRS prijatých Európskou úniou, sú ustanovené pre všetky ostatné účtovné jednotky, ak sú obchodnými spoločnosťami a spĺňajú minimálne dve veľkostné požiadavky počas najmenej dvoch po sebe idúcich účtovných období s odvolávkou na ods. 2 § 17a zákona o účtovníctve. Pri veľkostných kritériách sa sleduje prekročenie hodnoty celkovej sumy majetku, hodnoty čistého obratu alebo priemerného prepočítaného počtu zamestnancov. Stanovenie minimálnych hodnôt veľkostných kritérií, ktoré sú uvedené v zákone o účtovníctve, nie sú rovnaké pre členské štáty Európskej únie a v Slovenskej republike sú ustanovené na úrovni:

- ❖ **celkovej sumy majetku, ak presiahla 170 000 000 eur.** Ide o „brutto“ hodnotu majetku zistenú zo súvahy v ocenení, ktoré nie je upravené o odpisy a opravné položky (čiže trvalé alebo dočasné zníženia hodnoty majetku),
- ❖ **čistého obratu pri presiahnutí 170 000 000 eur.** Táto hodnota sa zisťuje z výkazu ziskov a strát. Ide o prvú položku výkazu ziskov a strát vyplňanú ako časť účtovej triedy 6 – Výnosy. Podľa vymedzenia v zákone o účtovníctve je čistým obratom suma výnosov dosiahnutých z predaja výrobkov, tovarov, poskytnutých služieb a iných výnosov, ak sú predmetom činnosti účtovnej jednotky, po odpočítaní zliav.
- ❖ **priemerného prepočítaného počtu zamestnancov, ak v hodnotených obdobiach jednotlivo presiahol počet 2 000.** Ukazovateľ priemerného prepočítaného počtu zamestnancov, nie je kritériom len pre aplikáciu IFRS, ale aj pri iných veľkostných kritériách napr. pre určenie povinnosti auditu. Predpis alebo postup, podľa ktorého sa má táto položka presne vypočítať, tak aby všetky obchodné spoločnosti vychádzali z rovnakého vzorca, sa v súčasnom znení zákona o účtovníctve nenachádza.

Samostatnou kategóriou sú účtovné jednotky, ktoré sú vymedzené v ods. 3 § 17a zákona o účtovníctve, pretože tieto majú možnosť rozhodnúť sa pre používanie IFRS alebo pre

aplikovanie slovenskej úpravy účtovníctva pri zostavovaní svojej individuálnej účtovnej závierky, ak ide:

- o emitenta cenných papierov v sledovanom účtovnom období a cenné papiere boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, alebo
- o platobnú inštitúciu, inštitúciu elektronických peňazí, obchodníka s cennými papiermi alebo pobočku zahraničného obchodníka s cennými papiermi a nie je súčasne bankou, pobočkou zahraničnej banky, správcovskou spoločnosťou alebo pobočkou správcovskej spoločnosti, alebo
- o nástupnícku účtovnú jednotku, ak zanikajúca účtovná jednotka alebo nástupnícka účtovná jednotka pred rozhodným dňom zostavovala individuálnu účtovnú závierku podľa IFRS, alebo
- o novovzniknutú dcérsku účtovnú jednotku a ku dňu, ku ktorému zostavuje prvú individuálnu účtovnú závierku, spĺňa podmienky veľkostných kritérií pre aplikáciu IFRS a zároveň jej materská účtovná jednotka, ktorá podlieha právu niektorého členského štátu Európskej únie, zostavuje individuálnu účtovnú závierku podľa IFRS, alebo
- o európsku spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky, európske družstvo so sídlom na území Slovenskej republiky alebo je európskym zoskupením hospodárskych záujmov so sídlom na území Slovenskej republiky, ak pred premiestnením sídla na územie Slovenskej republiky zostavovali individuálnu účtovnú závierku podľa IFRS prijatých Európskou úniou.

Rozhodným dňom pre nástupnícku účtovnú jednotku je podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (§ 69 ods. 6 pís. d) „*deň, od ktorého sa úkony zanikajúcich spoločností považujú z hľadiska účtovníctva za úkony vykonané na účet nástupníckej spoločnosti, pričom tento deň môže byť určený najskôr spätne k prvému dňu účtovného obdobia, v ktorom je vypracovaný návrh zmluvy o splynutí alebo zmluvy o zlúčení spoločností alebo návrh projektu rozdelenia spoločnosti za predpokladu, že účtovná závierka zostavená ku dňu, ktorý predchádza tomuto dňu, nebola schválená príslušným orgánom*“.

Aj konsolidované účtovné závierky podliehajú nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 o uplatňovaní medzinárodných účtovných noriem v znení neskorších predpisov. Do zákona o účtovníctve bolo prijaté, že konsolidovaná účtovná závierka sa zostavuje podľa metód a zásad ustanovených osobitnými predpismi. Tzn. že podľa zákona o účtovníctve sa určí, kto má povinnosť pre zostavenie konsolidovanej účtovnej závierky, ale potom sa aplikujú metódy a zásady, tak ako sú ustanovené v IFRS. Zákon o účtovníctve definuje materskú spoločnosť (materskú účtovnú jednotku), dcérsku spoločnosť (dcérsku účtovnú jednotku) a rozhodujúci vplyv. Rozhodujúci vplyv je možné preukázať jedným z nasledujúcich spôsobov:

- vlastníctvo väčšiny hlasovacích práv v inej účtovnej jednotke alebo
- existencia práva vymenúvať alebo odvolávať väčšinu členov štatutárneho orgánu alebo dozorného orgánu inej účtovnej jednotky a súčasne je jej spoločníkom alebo jej akcionárom, alebo
- existencia práva vykonávať rozhodujúci vplyv v inej účtovnej jednotke, ktorej je spoločníkom alebo akcionárom na základe dohody uzavretej s touto účtovnou jednotkou alebo na základe spoločenskej zmluvy alebo stanov tejto účtovnej jednotky, ak to umožňuje právo štátu, ktorým sa riadi táto účtovná jednotka, alebo
- materská účtovná jednotka je spoločníkom alebo akcionárom inej účtovnej jednotky a väčšina členov štatutárneho orgánu alebo dozorného orgánu účtovnej jednotky vykonávajúcich svoju funkciu v priebehu účtovného obdobia a v bezprostredne predchádzajúcom účtovnom období a až do zostavenia konsolidovanej účtovnej závierky bola vymenovaná výlučne prostredníctvom výkonu hlasovacích práv spoločníka alebo akcionára, ktorý je materskou účtovnou jednotkou; toto sa neuplatňuje, ak existuje iná, tretia strana disponujúca právami podľa predchádzajúcich bodov, alebo
- materská účtovná jednotka je spoločníkom alebo akcionárom a na základe dohody s inými jej spoločníkmi alebo akcionármi má väčšinu hlasovacích práv.



Po splnení aspoň jedného z uvedených bodov a ostatných kritérií v § 22 povinne zostavuje konsolidovanú účtovnú závierku materská účtovná jednotka, pokiaľ sa na ňu nevzťahujú oslobodenia od tejto povinnosti.

Slovenská legislatíva ďalej upravuje rozsah, spôsob, miesto a termíny ukladania výkazu vybraných údajov z individuálnej a konsolidovanej účtovnej závierky pre účtovné jednotky, ktoré aplikujú IFRS. Príslušné opatrenia, ktoré sa viažu k individuálnej účtovnej závierke sú vydávané pre podnikateľov; poisťovne, pobočky zahraničnej poisťovne, zaistovne, pobočky zahraničnej zaistovne, Slovenskú kanceláriu poisťovateľov a Exportno-importnú banku Slovenskej republiky; banky, pobočky zahraničných bánk, správcovské spoločnosti, pobočky zahraničných správcovských spoločností, dôchodkové správcovské spoločnosti, doplnkové dôchodkové spoločnosti, obchodníci s cennými papiermi, pobočky zahraničných obchodníkov s cennými papiermi, Burzu cenných papierov a platobné inštitúcie. Opatrenia upravujúce výkaz vybraných údajov z konsolidovanej účtovnej závierky sú vydané pre účtovné jednotky, ktorými sú: poisťovne a zaistovne; podnikatelia; banky, správcovské spoločnosti, dôchodkové správcovské spoločnosti, doplnkové dôchodkové spoločnosti, obchodníci s cennými papiermi, Burza cenných papierov a platobné inštitúcie. Ostatné opatrenia boli vydané 20. novembra 2019, takže táto oblasť je bez zmeny v porovnaní s predchádzajúcim obdobím.

Nariadenia pre oblasť účtovníctva s účinnosťou od 1. 1. 2020 a neskôr prijaté v Európskej únii

Ing. Daša Mokošová, PhD.

V Európskej únii je pre oblasť účtovníctva aktuálne platná Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS, ktorá bola novelizovaná Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ z 22. októbra 2014, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o zverejňovanie nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami. Ako platné právo sú smernice určujúce aj pre prijímanie nových prípadne novelizovaných IFRS, keďže tieto sú vydávané organizáciou, ktorá nie je súčasťou orgánov Európskej únie. Pred oficiálnym prijatím zmien v IFRS Európska únia overuje ich súlad s európskym právom. Aj napriek existencii Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 o uplatňovaní medzinárodných účtovných noriem, prijímanie zmenených znení IFRS prípadne nových IFRS nie je členskými štátmi Európskej únie samovoľné. Všetky zmeny IFRS musia prejsť pripomienkovým konaním a až po ich overení na súlad s Európskou účtovnou legislatívou a odsúhlasení, sú k nim vydané nariadenia Európskej komisie, alebo Európskeho parlamentu a Rady, v ktorých je uvedená aj ich účinnosť. Vykazovanie údajov z účtovníctva za účtovné obdobie začínajúce od 1. januára 2020 a neskôr (t. j. aktuálne vykazované účtovné obdobie), ak ide o kalendárny rok resp. neskôr ako 1. januára 2020 začínajúci hospodársky rok sú ovplyvnené nariadeniami, ktoré boli prijaté Európskou komisiou v novembri 2019. V priebehu roka 2020 boli prijaté ďalšie tri nariadenia, ktoré ovplyvňujú vykazovanie údajov z účtovníctva od 1. januára 2020 a neskôr.

Pre úplný prehľad zmien sú uvedené nariadenia, ktoré ovplyvnili vykazovanie od 1. januára 2020 alebo boli v priebehu roka 2020 vydané. Aj napriek vydaniu niektorých nariadení až v priebehu roka, ktorý má byť vykazovaný, je väčšina zmien v IFRS prijatých príslušnými nariadeniami pre zabezpečenie súladu s ostatnými účtovnými štandardmi aplikovaná účtovnými jednotkami do účtovníctva so spätnou platnosťou.



V **novembri 2019** boli vydané dve nariadenia, ktoré majú vplyv na vykazovanie informácií, ktoré sú predmetom účtovníctva, za účtovné obdobie začínajúce 1. januára 2020 alebo neskôr:

- Nariadenie Komisie (EÚ) č. **2019/ 2075** z 29. novembra 2019, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IAS 1 *Prezentácia účtovnej závierky*, IAS 8 *Účtovná politika*, zmeny v účtovných

odhadoch a chyby, IAS 34 Priebežná účtovná závierka, IAS 37 Rezervy, podmienené záväzky a podmienené aktíva, IAS 38 Nehmotný majetok, IFRS 2 Platby na základe podielov, IFRS 3 Podnikové kombinácie, IFRS 6 Prieskum a vyhodnocovanie nerastných zdrojov, IFRIC 12 Zmluvy o licenciách na poskytovanie služieb, IFRIC 19 Zánik finančných záväzkov s nástrojmi vlastného imania, IFRIC 20 Náklady na odstraňovanie skrývky v produkčnej fáze povrchovej ťažby a IFRIC 22 Transakcie v cudzej mene a protihodnota vo forme preddavku a SIC 32 Nehmotný majetok – náklady na webovú lokalitu, a

- Nariadenie Komisie (EÚ) č. **2019/ 2104** z 29. novembra 2019, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IAS 1 *Prezentácia účtovnej závierky* a IAS 8 *Účtovná politika, zmeny v účtovných odhadoch a chyby*.



V **januári 2020** bolo vydané nariadenie, ktoré má vplyv na vykazovanie informácií, ktoré sú predmetom účtovníctva, za účtovné obdobie začínajúce od 1. januára 2020 alebo neskôr:

- Nariadenie Komisie (EÚ) č. **2020/34** z 15. januára 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IAS 39 *Finančné nástroje: vykazovanie a oceňovanie*, IFRS 7 *Finančné nástroje: zverejňovanie* a IFRS 9 *Finančné nástroje*.



V **apríli 2020** bolo vydané ďalšie nariadenie s vplyvom na vykazovanie účtovných informácií za účtovné obdobie začínajúce od 1. januára 2020 alebo neskôr:

- Nariadenie Komisie (EÚ) č. **2020/551** z 21. apríla 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IFRS 3 *Podnikové kombinácie*.

Vykazovanie informácií, ktoré sú predmetom účtovníctva, za účtovné obdobie začínajúce od 1. januára 2020 alebo neskôr, ovplyvňuje aj v októbri 2020 vydané nariadenie:

- Nariadenie Komisie (EÚ) č. **2020/1414** z 9. októbra 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IFRS 16 *Lízingy*.



V **decembri 2020** bolo vydané nariadenie s vplyvom na vykazovanie informácií, ktoré sú predmetom účtovníctva, za účtovné obdobie začínajúce od 1. januára 2021 alebo neskôr:

- Nariadenie Komisie (EÚ) č. **2020/2097** z 15. decembra 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IFRS 4 *Poistné zmluvy*.

Vykazovanie informácií, ktoré sú predmetom účtovníctva za účtovné obdobie začínajúce od 1. januára 2021 alebo neskôr ovplyvní aj v januári 2021 vydané nariadenie:

- Nariadenie Komisie (EÚ) č. **2021/25** z 13. januára 2021, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IAS 39 *Finančné nástroje: vykazovanie a oceňovanie*, IFRS 4 *Poistné zmluvy*, IFRS 7 *Finančné nástroje: zverejňovanie*, IFRS 9 *Finančné nástroje* a IFRS 16 *Lízingy*.

Nariadeniami Európskej komisie boli v roku 2020 prijaté novely už existujúcich štandardov a interpretácií. Zmeny v platných pravidlách, alebo odvodené zmeny pre potrebu zabezpečenia zosúladenia aktuálneho znenia IFRS sú konzistentné s existujúcimi pravidlami prijatými na úrovni Európskej únie.

V Úradnom vestníku Európskej únie bolo v novembri 2020 zverejnené ešte jedno nariadenie a to Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1989 zo 6. novembra 2020, ktorým sa mení delegované nariadenie (EÚ) 2019/815, pokiaľ ide o aktualizáciu taxonómie za rok 2020, ktorá je stanovená v regulačných technických predpisoch pre jednotný elektronický formát vykazovania. Ide o aktualizáciu regulačných technických predpisov, aby obsahli každú ročnú aktualizáciu taxonómie IFRS, tak ako je vydávaná Nadáciou IFRS. Jednotný elektronický formát vykazovania musí reflektovať na vydanie nových IFRS alebo zmenu existujúcich IFRS, analýzu zverejnených informácií bežne vykazovaných v praxi alebo zlepšenia všeobecného obsahu. Účinnosť nariadenia je na ročné účtovné závierky za účtovné obdobia, ktoré sa začínajú 1. januára 2021 alebo neskôr. Takto stanovená účinnosť má vytvoriť emitentom dostatok času na jej implementáciu, ale zároveň je v nariadení uvedené, že by sa emitentom malo povoliť, aby prijali taxonómiu uvedenú v nariadení už aj pre účtovné obdobia začínajúce sa 1. januára 2020 alebo neskôr.

Prijaté novelizácie v znení IAS 1 a IAS 8 s účinnosťou od 1.1.2020 a neskôr

Ing. Daša Mokošová, PhD.

V novembri 2019 Európska komisia prijala dve nariadenia, ktorými sa upravilo znenie v IAS 1 Prezentácia účtovnej závierky a IAS 8 Účtovná politika, zmeny v účtovných odhadoch a chyby. Nariadením Komisie (EÚ) č. 2019/ 2075 z 29. novembra 2019 sa aktualizovali existujúce odkazy s odkazmi na revidovaný koncepčný rámec. Druhým nariadením Komisie (EÚ) č. 2019/2104 z 29. novembra 2019 sa spresnil pojem „významný“, aby účtovné jednotky mohli ľahšie vykonávať posudzovanie významnosti a posilniť dôležitosť zverejnení v poznámkach účtovnej závierky.



IAS 1 Prezentácia účtovnej závierky

V IAS 1 bol upravený odsek 7, kde pri vymedzení pojmu významný, bolo úplne vynechané prepojenie na Koncepčný rámec prípravy a prezentácie účtovnej závierky. A keďže tento odsek obsahuje definíciu pojmov, tak podľa novelizovaného znenia štandardu je informácia významná „ak by sa mohlo odôvodnene očakávať, že jej vynechanie, chybné uvedenie alebo znejasnenie by mohlo ovplyvniť rozhodnutia, ktoré primárni používatelia riadnej účtovnej závierky prijímú na základe tejto účtovnej závierky, ktorá poskytuje finančné informácie o konkrétnej vykazujúcej účtovnej jednotke.“ Pri porovnaní s pôvodnou definíciou, tak vo väčšej miere bola ponechaná len forma významnosti, podľa toho či ide o charakter alebo rozsah informácií, alebo ich kombináciu, prípadne, či individuálne alebo v kombinácii s inými informáciami nadobúdajú významnosť v účtovnej závierke. Ďalej sa pri významnosti rieši nejasný resp. ťažko zrozumiteľný charakter informácií, ktorého opomenutie by mohlo spôsobiť vynechanie alebo chybné uvedenie informácií. IAS 1 aktuálne obsahuje päť príkladov okolností, ktoré môžu spôsobiť, že významné informácie (položky), transakcie alebo iné udalosti sú nejasné:

- informácie o významných skutočnostiach sú síce v účtovnej závierke zverejnené, ale použitý jazyk je vágny alebo nejasný;
- informácie o významných skutočnostiach sú v účtovnej závierke rozptýlené;
- rozdielne skutočnosti sa neprimerane agregujú;
- podobné skutočnosti sa neprimerane rozčleňujú a
- významná informácia je prekrytá množstvom nevýznamnými informáciami tak, že primárny používateľ nedokáže určiť, ktoré informácie sú významné.

Keďže samotné príklady uvádzajú vágnosť, alebo neprimeranosť v informáciách, čo značí veľmi subjektívny prístup, preto by účtovná jednotka v prvom rade mala zohľadniť charakteristické znaky svojich primárnych používateľov a svoju vlastnú situáciu a následne rozhodnúť o tom, či budú informácie v účtovnej závierke zverejnené alebo nie z hľadiska ich významnosti.

Pri primárnych používateľoch bol stanovený predpoklad, že pri získavaní finančných informácií budú vychádzať z účtovnej závierky a takisto sa od nich očakáva, že spĺňajú základné predpoklady tj. majú primeranú znalosť o obchodných a hospodárskych činnostiach a informácie budú skúmať a analyzovať. Samozrejme pri interpretácii zložitých ekonomických javov nie je vylúčená pomoc poradcu.

Ďalšia zmena sa týka odseku 15, kde bol vložený celý názov koncepčného rámca ako Koncepčný rámec pre finančné vykazovanie. Z tejto vsuvky vyplýva, že pri definíciách a kritériách na vykazovanie majetku, záväzkov, výnosov a nákladov sa má vychádzať z Koncepčného rámca pre finančné vykazovanie. Odsek 15 zároveň zavádza aj skrátený názov ako *koncepčný rámec*. Cieľ účtovnej závierky, tak ako ho ustanovuje Koncepčný rámec pre finančné vykazovanie, sa má brať do úvahy aj pri aplikácii odseku 19, odseku 20 písm. c), odseku 23 a odseku 24. Pre zabezpečenie platnosti aktuálneho princípu účtovníctva, ktorý je popísaný v odseku 28, majú všetky prvky účtovnej závierky zodpovedať definíciám a kritériám vykazovania v súlade s Koncepčným rámcom pre finančné vykazovanie. Aj definície nákladov a výnosov majú byť v súlade s Koncepčným rámcom pre finančné vykazovanie pre časť *Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie* t.j. zmena pre odsek 89.

Zmena sa má aplikovať na ročné obdobia, ktoré sa začínajú 1. januára 2020 alebo neskôr. Účtovné jednotky môžu zmeny uplatniť skôr, ale potom musia súčasne uplatňovať všetky ostatné zmeny v IFRS týkajúce sa odkazov na koncepčný rámec. Zmena v IAS 1 sa uplatňuje retrospektívne v súlade s IAS 8 *Účtovná politika, zmeny v účtovných odhadoch a chyby*. V prípade, že by retrospektívne uplatňovanie bolo nevykonateľné, alebo by spôsobilo neprimerané náklady alebo úsilie, použijú sa odseky 23 až 28, 50 až 53 a 54F štandardu IAS 8.



IAS 8 Účtovná politika, zmeny v účtovných odhadoch a chyby

Pojem „významný“ sa nachádza aj v definíciách v odseku 5 štandardu IAS 8, a preto sa prijíma rovnaká definícia s odkazom na IAS 1. Zároveň sa vynechal odsek 6, ktorý znel: „Pri posudzovaní toho, či by sa vynechaním alebo chybným uvedením mohli ovplyvniť ekonomické rozhodnutia používateľov, a možno ho teda považovať za významné, je nutné brať do úvahy vlastnosti týchto používateľov. Ďalšia zmena bola v časti „*Výber a uplatňovanie účtovnej politiky*“ v odseku 11 písm. b), podľa ktorého majú byť definície, kritériá vykazovania a koncepcie oceňovania majetku, záväzkov, výnosov a nákladov v súlade s *Koncepčným rámcom pre finančné vykazovanie (koncepčný rámec)*.

K tomuto odseku bola doplnená nová poznámka „V odseku 54G sa vysvetľuje, ako sa táto požiadavka zmení pre zostatky na účtoch pri cenovej regulácii.“ Odsekom 54G sa riadia účtovné jednotky, ktoré neuplatňujú IFRS 14 *Časové rozlíšenie pri cenovej regulácii*, potom pri aplikácii odseku 11 písm. b) IAS 8 na zostatky na účtoch pri cenovej regulácii naďalej vychádzajú z definícií, kritérií vykazovania a koncepcií oceňovania tak ako sú uvedené v *Koncepčnom rámci prípravy a prezentácie účtovnej závierky*, ktorý bol prijatý IASB v roku 2001. Tento odsek zároveň vysvetľuje pojmy „zostatok na účte pri cenovej regulácii“ a „regulátora cien“.

Odsek 54G spolu s odsekom 54F boli novo vložené do časti „*Dátum účinnosti a prechodné ustanovenia*“. Podľa odseku 54F majú účtovné jednotky uplatňovať zmeny v

IAS 8 na ročné obdobia, ktoré sa začínajú 1. januára 2020 alebo neskôr. Keďže je možné aj skoršie uplatnenie zmeny, v takomto prípade účtovné jednotky musia súčasne uplatňovať všetky ostatné zmeny v IFRS týkajúce sa odkazov na koncepčný rámec. Zmena v IAS 8 sa uplatňuje retrospektívne. Aj tu sa uvažuje s možnosťou, že retrospektívne uplatňovanie by mohlo byť nevykonateľné, alebo by mohlo spôsobiť neprimerané náklady alebo úsilie, potom sa postupuje podľa odsekov 23 až 28 IAS 8 (ods. 23 – 27 sú určené pre obmedzenie spätnej aplikácie a ods. 28 obsahuje zverejnenie). Keďže podľa týchto odsekov sa má postupovať aj v prípade zmien ostatných štandardov, ktoré boli ovplyvnené prijatím nového koncepčného rámca a ich retrospektívne uplatnenie je nevykonateľné, alebo s neprimeranými nákladmi alebo úsilím, potom sa terminologicky každý odkaz v týchto odsekoch okrem poslednej vety v odseku 27 s významom „nevykonateľný“ (nedá sa spätne uplatniť) rozumie ako „zahŕňa neprimerané náklady či úsilie“ a pojem „vykonateľný“ ako „možný bez neprimeraných nákladov či úsilia“.

Zmeny v podnikových kombináciách v platnosti od 1. januára 2020 a neskôr

Ing. Daša Mokošová, PhD.

IFRS 3 Podnikové kombinácie bol pre rok 2020 novelizovaný dvomi nariadeniami. Nariadenie Komisie (EÚ) č. 2019/ 2075 z 29. novembra 2019, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IAS 1 Prezentácia účtovnej závierky, IAS 8 Účtovná politika, zmeny v účtovných odhadoch a chyby, IAS 34 Priebežná účtovná závierka, IAS 37 Rezervy, podmienené záväzky a podmienené aktíva, IAS 38 Nehmotný majetok, IFRS 2 Platby na základe podielov, IFRS 3 Podnikové kombinácie, IFRS 6 Prieskum a vyhodnocovanie nerastných zdrojov, IFRIC 12 Zmluvy o licenciách na poskytovanie služieb, IFRIC 19 Zánik finančných záväzkov s nástrojmi vlastného imania, IFRIC 20 Náklady na odstraňovanie skrývky v produkčnej fáze povrchovej ťažby a IFRIC 22 Transakcie v cudzej mene a protihodnota vo forme preddavku a SIC 32 Nehmotný majetok – náklady na webovú lokalitu výraznú zmenu v IFRS 3 neprinieslo. V odseku 11 bola presunutá poznámka pod čiarou za slová „Koncepčnom rámci prípravy a prezentácie účtovnej závierky“. Tzn., že od prijímateľov sa požaduje, aby uplatňovali definície majetku a záväzkov a podporné usmernenia z IASC Koncepčného rámca prípravy a prezentácie účtovnej závierky, ktorý IASB prijala v roku 2001, a nie z nového dokumentu Koncepčný rámec pre finančné vykazovanie z roku 2018.

Druhé nariadenie bolo vydané v apríli 2020 a upravuje zmeny len pre IFRS 3 - Nariadenie Komisie (EÚ) č. 2020/551 z 21. apríla 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IFRS 3 Podnikové kombinácie. Dôvodom tejto novelizácie bolo zistenie počas preskúmania, ktoré nasledovalo po implementácii IFRS 3, že je nutné upresniť vymedzenie pojmu podnik, keďže nejasnosti s

interpretáciou definície zo strany používateľov, spôsobovalo problémy pri praktickom využívaní IFRS 3.

IFRS 3 bol výsledkom spoločného projektu IASB s FASB a v čase jeho prijímania mala aj definícia podnikových kombinácií rovnaké znenie. Používatelia štandardov avizovali tak IASB ako aj FASB, že definícia podniku nie je dostatočná a v praxi im spôsobuje komplikácie. Ako prvá riešila tento problém FASB, IASB až o rok neskôr. Novela IFRS 3, ktorá zmenila interpretáciu definície podniku, čiastočne odlišila prístup IASB od FASB znenia tejto problematiky. Zmena v IFRS 3 sa prejavila v identifikácii podnikovej kombinácie v odseku 3, kde boli doplnené odvolávky ako návod pre definíciu podniku a to v častiach B5-B12D. V týchto častiach boli niektoré body zmenené ako B7-B9 a B11-12 a niektoré novo vložené B7A-B7C, B8A a B12A-B12D, odsek B10 bol zrušený.

Ako prvá bola výrazne zmenená definícia podniku, ktorá sa nachádza v Dodatku A Definície pojmov IFRS 3. Pôvodné znenie podniku bolo: *„Integrovaný súbor činností a aktív, ktorý je možné viesť a riadiť na účely poskytovania výnosov vo forme dividend, nižších nákladov alebo iných ekonomických úžitkov priamo investorom alebo ostatným vlastníkom, členom, alebo účastníkom.“* Po novele je pod podnikom stále chápaný integrovaný súbor činností a aktív, ktorý je možné viesť a riadiť, ale zmenil sa a podstatne rozšíril účel činností a to nasledovne *„na účely poskytovania tovaru alebo služieb zákazníkovi, vytvárania výnosov z investičných činností (napríklad dividend alebo úrokov) alebo vytvárania iných príjmov z bežných činností.“* Nová definícia rozširuje možnosť pre identifikáciu integrovaného súboru činností a aktív ako podniku v podnikovej kombinácii. Uplatnenie poskytovania tovaru alebo služieb zákazníkovi v definícii podniku má spojitosť s ponímaním výnosov v IFRS 15 *Výnosy zo zmlúv so zákazníkmi*.

V nadväznosti na znenie odseku 3 v IFRS 3 a zmenu definície podniku v Dodatku A sa mení a dopĺňa aj Dodatok B, ktorý je návodom na uplatňovanie. Úpravy a doplnenia sú od odseku B7 v časti Definícia podniku. V tomto odseku je stanovené, že vstup, proces a výstup sú tri prvky podniku. V podstate podnik je tvorený kombináciou vstupov a procesov, ktoré sú uplatňované na vstupy a majú schopnosť prispieť k vytváraniu výstupov. Zmena je v spresnení, že ide o schopnosť prispieť k vytváraniu výstupov a nie nutne ich priamo vytvárať. Zároveň z odseku B7 pred samotným vymedzením prvkov podniku vypadla časť, ktorá určovala, že výstup nie je vyžadovaný na to, aby integrovaný súbor spĺňal kritériá ako podnik, aj keď táto časť je upresnená v odseku B8. Pre vymedzenie vstupu, procesu a výstupu sa rozšírili odseky od B8 až po B12D. K vstupom patrí dlhodobý majetok bez ohľadu na jeho hmotnú alebo nehmotnú povahu, preto sú vstupmi aj práva na používanie dlhodobého majetku, duševné vlastníctvo, schopnosť získať prístup k potrebným materiálom príp. právam a v neposlednom rade zamestnanci. Vstupom sú ekonomické zdroje, ktoré vytvárajú výstupy alebo majú schopnosť prispieť k ich vytváraniu, ak sa naň uplatňuje aspoň jeden proces. Pri procese bolo upresnené, že je to každý systém, štandard, protokol, konvencia alebo pravidlo, ktoré je použité na vstup (vstupy) a vytvára alebo má schopnosť prispieť k vytváraniu výstupov. Takže po novom stačí aj len schopnosť prispieť a nie priamo vytvárať výstup. Ďalej pre proces bolo doplnené v časti, ktorá poníma o pracovnej sile, že pri zabezpečovaní potrebných procesov pre premenu vstupov na výstupy za dodržiavania pravidiel a konvencií sú to práve

intelektuálne schopnosti organizovanej pracovnej sily, ktoré daný proces umožňujú. Okrem intelektuálnych schopností pracovná sila má mať aj potrebné zručnosti a skúsenosti. Najvýraznejšia zmena bola v definícii výstupu, ktorý bol najviac ovplyvnený zmenou definície podniku. Výstup bol pôvodne definovaný ako: *“Výsledok vstupov a procesov uplatňovaných na tieto vstupy, ktoré poskytujú alebo majú schopnosť poskytovať výnosy vo forme dividend, nižších nákladov alebo iných ekonomických úžitkov priamo investorom alebo ostatným vlastníkom, členom alebo účastníkom.”* Podľa nového znenia je výstup výsledok vstupov a procesov použitých na vstupy, ktoré však:

- ✓ poskytujú tovar alebo služby zákazníkom,
- ✓ vytvárajú výnosy z investičnej činnosti (napríklad dividendy alebo úroky) alebo
- ✓ vytvárajú iné príjmy z bežných činností.

K odseku B7 sa pripojili tri nové odseky B7A-B7C, ktoré ponímajú o reálnej hodnote, keďže táto oceňovacia veličina sa používa pri podnikových kombináciách a pretože zavádzajú nový test, tak sa pred ne vložil názov „Nepovinný test na zistenie koncentrácie reálnej hodnoty“. Už z názvu celej tejto vlozenej časti vyplýva, že aplikácia testu je na rozhodnutí účtovnej jednotky. Zmyslom týchto ustanovení má byť zjednodušenie posúdenia toho, či nadobudnutý súbor činností a majetku nie je podnikom.

Ak sú podmienky testu splnené, tak v podstate celá reálna hodnota nadobudnutých hrubých aktív je koncentrovaná v jednom alebo v skupine podobných identifikovateľných aktív a to znamená, že súbor činností a aktív nepredstavuje podnik a po aplikácii testu koncentrácie už nie je nutné ďalšie posúdenie. Pri teste koncentrácie sa berie do úvahy položka nadobudnutých hrubých aktív, ktoré sú očistené o peniaze, peňažné ekvivalenty, odložené daňové pohľadávky a goodwill vyplývajúci z účinkov odložených daňových záväzkov. Reálna hodnota nadobudnutých hrubých aktív zohľadňuje každé prevedené protiplnenie a zvyšuje sa o reálnu hodnotu každého nekontrolného podielu a reálnu hodnotu každého predtým držaného podielu, ktoré presahuje reálnu hodnotu nadobudnutých čistých identifikovateľných aktív. Bežne môže byť reálna hodnota nadobudnutých hrubých aktív určená nasledovne:

Reálna hodnota nadobudnutých hrubých aktív =

reálna hodnota prevedeného protiplnenia +
reálna hodnota každého nekontrolného podielu +
reálna hodnota každého predtým držaného podielu +
reálna hodnota prevzatých záväzkov –
odložené daňové záväzky –
(peniaze a peňažné ekvivalenty + odložené daňové pohľadávky + goodwill vyplývajúci z účinkov odložených daňových záväzkov)

V ustanoveniach sa predpokladá aj situácia, že reálna hodnota nadobudnutých hrubých aktív môže byť vyššia ako suma získaná z uvedeného vzorca, potom treba aplikovať presnejší výpočet, ktorý však už uvedený nie je.

Keďže podmienky testu koncentrácie sú splnené, ak v podstate celá reálna hodnota nadobudnutých hrubých aktív je koncentrovaná v jednom identifikovateľnom aktíve, ktoré je pri teste definované ako akékoľvek aktívum alebo skupina aktív, ktoré by boli vykázané a ocenené v rámci podnikovej kombinácie ako jedno identifikovateľné aktívum. Za jedno identifikovateľné aktívum sa považujú napr. aj viaceré rôzne druhy hmotného majetku, ktoré nie je možné fyzicky oddeliť ako je to pri budovách a pozemkoch príp. sú prepojené s podkladovým majetkom, ktorý je predmetom lízingu podľa IFRS 16. To isté platí, aj ak by bolo možné fyzické oddelenie a samostatné používanie rôznych druhov majetku, ale s vynaložením značných nákladov alebo výrazným znížením úžitkovej alebo reálnej hodnoty niektorého z týchto majetkov. Pri posudzovaní podobností aktív musí účtovná jednotka pri každom jednom identifikovateľnom aktíve zohľadniť jeho povahu a rizikový profil, t. j. riziká spojené s riadením a tvorbou výstupov z tohto aktíva. Keďže aj IAS 38 *Nehmotný majetok* definuje podobné aktíva, novelizáciou IFRS 3 sa nemenia usmernenia v IAS 38 a ani sa nemení význam pojmu „trieda“, ktorý je použitý v IAS 16 *Nehnutelnosti, stroje a zariadenia*, IAS 38 a IFRS 7 *Finančné nástroje: zverejňovanie*. V tejto súvislosti ide o to, že pri teste koncentrácie sú uvedené nasledovné položky ako aktíva, ktoré nie sú podobné:

- hmotné aktívum a nehmotné aktívum;
- hmotné aktíva v rôznych triedach (napríklad zásoby, výrobné zariadenia a automobily), pokiaľ sa nepovažujú za jedno identifikovateľné aktívum (ako napr. budova a pozemok);
- identifikovateľné nehmotné aktíva v rôznych triedach (napríklad obchodné značky, licencie a nehmotné aktíva v štádiu vývoja);
- finančné aktívum a nefinančné aktívum;
- finančné aktíva v rôznych triedach (napríklad pohľadávky a investície do nástrojov vlastného imania) a
- identifikovateľné aktíva, ktoré sú v rovnakej triede aktív, ale majú značne odlišné rizikové profily.



Ak podmienky testu nie sú splnené, alebo účtovná jednotka využije možnosť nepoužiť test koncentrácie, potom vykoná len posúdenia vyplývajúce z nasledovných ustanovení (odsek B8 – B12D).

Pred odsek B8 bol vložený nový nadpis Prvky podniku. Tým sa sprehľadnili ďalšie ustanovenia. Pôvodne znel tento odsek ako: „*Na to, aby sa integrovaný súbor činností a aktív mohol viesť a riadiť na vymedzené účely, sú potrebné dva základné prvky (vstupy a procesy uplatňované na tieto vstupy), ktoré sú alebo budú používané na vytváranie výstupov. Podnik však nemusí zahŕňať všetky vstupy alebo procesy, ktoré predávajúci používal pri prevádzkovaní tohto podniku, ak sú účastníci trhu schopní nadobudnúť podnik a pokračovať v produkovani výstupov, napríklad tak, že integrujú tento podnik so svojimi vlastnými vstupmi a procesmi.*“

Nové znenie tohto ustanovenia predpokladá, že podniky majú zvyčajne výstupy, ale rovnako zdôrazňuje, že pre splnenie kritérií podniku ako integrovaného súboru činností

a aktív, sa výstupy nevyžadujú. T.j. nutné sú dva prvky a to vstupy a procesy, ktoré sú uplatňované na tieto vstupy. Podnik pritom nemusí zahŕňať všetky vstupy alebo procesy, ktoré predávajúci používal pri prevádzkovaní tohto podniku, ale musí zahŕňať minimálne jeden vstup a podstatný proces, ktoré spoločne významne prispievajú k schopnosti vytvárať výstup. Pre vyhodnotenie, či je proces podstatný boli vložené nové odseky B12A až B12D, ktorými sa usmerňuje ako uskutočniť toto posúdenie. Samotné pokračovanie výnosov pri nadobudnutom súbore činností a aktív, ktorý má výstupy ešte neindikuje, že vstup a podstatný proces boli obstarané. V odseku B9 bola pridaná veta, ktorá zdôrazňuje, že záväzky nemá len podnik, ale môže ich mať aj nadobudnutý súbor činností a aktív, ktorý v konečnom dôsledku podnikom nie je. Z aktuálneho znenia IFRS 3 bol vypustený odsek B10, ktorý riešil problematiku integrovaného súboru činností a aktív vo fáze vývoja s vymedzením faktorov, ktoré by indikovali splnenie kritérií podniku. Odsek B11 bol tiež novelizovaný, aby nedával priestor na iné možnosti pre základ určenia konkrétneho súboru činností a aktív za podnik.

Pred odsek B12 bol pre lepšiu orientáciu vložený nadpis „Posúdenie toho, či je nadobudnutý proces podstatný“ a jeho znenie bolo úplne zmenené, pretože po novom odkazuje na pod ním pridané odseky, ako usmernenia ako posúdiť nadobudnutý proces ako podstatný, keď nadobudnutý súbor činností a aktív má alebo nemá výstupy k dátumu nadobudnutia. Ak súbor činností a aktív nemá k dátumu nadobudnutia výstupy (napr. preto, že ide o účtovnú jednotku v počiatočnom štádiu, ktorá ešte nezačala vytvárať výnos), potom sa nadobudnutý proces považuje za podstatný, len ak splní nasledujúce obe podmienky:

1. *je rozhodujúci pre schopnosť rozvíjať alebo premieňať nadobudnutý vstup alebo nadobudnuté vstupy na výstupy a*
2. *nadobudnuté vstupy zahŕňajú tak organizovanú pracovnú silu, ktorá má potrebné zručnosti, vedomosti alebo skúsenosti na vykonávanie tohto procesu (alebo skupiny procesov), ako aj ďalšie vstupy, ktoré by organizovaná pracovná sila mohla rozvíjať alebo premieňať na výstupy. Tieto ďalšie vstupy by mohli zahŕňať: duševné vlastníctvo, ktoré by sa mohlo použiť na vývoj tovaru alebo služby; iné ekonomické zdroje, ktoré by sa mohli rozvíjať s cieľom vytvárať výstupy, alebo práva na získanie prístupu k potrebným materiálom alebo práva, ktoré umožňujú vytvoriť budúce výstupy. Tieto príklady vstupov zahŕňajú technológie, prebiehajúce výskumné a vývojové projekty, nehnuteľnosti a práva na ťažbu nerastných surovín.*

Ak súbor činností a aktív má k dátumu nadobudnutia výstupy, potom sa nadobudnutý proces považuje za podstatný, ak sa pri jeho uplatnení na nadobudnutý vstup (vstupy) splní aspoň jednu z uvedených podmienok:

1. *je rozhodujúci pre schopnosť pokračovať v produkcii výstupov a nadobudnuté vstupy zahŕňajú organizovanú pracovnú silu s potrebnými zručnosťami, vedomosťami alebo skúsenosťami na vykonávanie tohto procesu (alebo skupiny procesov) alebo*
2. *významne prispieva k schopnosti pokračovať v produkcii výstupov pričom je považovaný za jedinečný príp. zriedkavý alebo ak by aj nebol jedinečný, tak ho*

nemožno nahradiť bez značných nákladov, úsilia alebo oneskorenia v schopnosti pokračovať v produkcii výstupov.

Odsek B12D dopĺňa oba prípady pre rozhodnutie, či je nadobudnutý proces podstatný vo väzbe na existenciu alebo neexistenciu výstupov k dátumu nadobudnutia. A obsahuje v sebe vysvetlenie, že ťažkosti s nahradením organizovanej pracovnej sily môžu naznačovať, že organizovaná pracovná sila vykonáva proces, ktorý je rozhodujúci pre schopnosť vytvárať výstupy.

Novelizované ustanovenia sa aplikujú na podnikové kombinácie, ktoré boli nadobudnuté na začiatku alebo po začiatku prvého účtovného obdobia začínajúceho 1. januára 2020 alebo neskôr. To isté platí pre nadobudnutie aktív, ktoré sa uskutočňuje na začiatku alebo po začiatku uvedeného obdobia. Účtovná jednotka má možnosť uplatniť zmeny aj skôr, ale musí o tom informovať vo svojej účtovnej závierke. Retrospektívna aplikácia nie je zakázaná, ale zároveň nie je požadovaná, pretože by mohla byť nákladná alebo nerealizovateľná.

Vplyv COVID-19 na lízingy podľa IFRS 16 s účinnosťou od 1. júna 2020 a iné zmeny s účinnosťou od 1. januára 2021 a neskôr

Ing. Daša Mokošová, PhD.

Nariadením Komisie (EÚ) z 9. októbra 2020 č. 2020/1414, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, bol novelizovaný štandard IFRS 16 Lízingy. IASB z dôvodu šíriacej sa nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, ktorá spôsobila utlmenie veľkých častí ekonomík všetkých krajín a tým aj vznik pravdepodobne jednej z najväčších ekonomických kríz 21. storočia, už v marci 2020 zareagovala zmenou v niektorých naplánovaných aktivitách. Zároveň si uvedomila, že pre niektoré účtovné jednotky je pandemická kríza doslova výzvou s ohľadom na neistoty, ktoré sú s ňou spojené. IASB identifikovala, že novela IFRS 16 pre nájomcov, by mohla čiastočne zmierniť aktuálnu situáciu a preto v máji 2020 vydala dokument „Úľavy na nájomnom v dôsledku ochorenia COVID-19. Týmto dokumentom sa nájomcom poskytla dobrovoľná a dočasná prevádzková úľava v dôsledku pandémie, ak využívajú prázdniny na lízingové splátky (nájomné), bez toho aby bola ohrozená relevantnosť a užitočnosť informácií vykazovaných v účtovných závierkach dotknutých účtovných jednotiek. Keďže mnohé účtovné jednotky museli prerušiť svoju podnikateľskú činnosť, otázka splácania lízingových splátok prípadne nájomného sa stala problematikou, ktorá bola riešená na úrovni jednotlivých krajín, ale aj na úrovni Európskej únie ako takej. Európska únia tiež prijala kroky, ktoré zdôrazňovali nutnosť prijať opatrenia zamerané na zmiernenie nepriaznivých vplyvov tejto situácie na občanov EÚ a aj na účtovné jednotky. Išlo hlavne o to, aby sa predišlo bankrotom spoločností a následne strate pracovných

miest, čo spôsobilo, že tak členské štáty ako aj Európska únia prijali opatrenia na poskytnutie finančnej pomoci vrátane platobných prázdnin podnikateľom. Z tohto dôvodu dokument meniaci IFRS 16 vydaný IASB bol expresne prijatý aj Európskou komisiou.



V IFRS 16 boli doplnené odseky 46A a 46B pre časť „Nájomca“ pod „Oceňovanie“ v rámci problematiky „Následné oceňovanie“ a „Zmeny lízingu“. V prípade úľav na nájomnom sa môže použiť praktické zjednodušenie, ak nájomca splní nasledujúce tri podmienky (IFRS 16.46B):

1. zmena lízingových splátok má za následok zmenu protihodnoty za lízing, ktorá je v podstate rovnaká alebo nižšia ako protihodnota za lízing bezprostredne predchádzajúca zmene;
2. akékoľvek zníženie lízingových splátok má vplyv len na splátky, ktoré boli pôvodne splatné k 30. júnu 2021 alebo pred týmto dátumom (napr. úľava na nájomnom by túto podmienku spĺňala vtedy, ak sú jej výsledkom znížené lízingové splátky k 30. júnu 2021 alebo skoršiemu dátumu a zvýšené lízingové splátky po 30. júni 2021); a
3. nedochádza k žiadnej podstatnej zmene ostatných podmienok lízingu.

Praktickým zjednodušením pre nájomcu je potom rozhodnutie neposudzovať, či je úľava na nájomnom zmenou lízingu. Toto je však možné aplikovať po splnení uvedených troch podmienok len na úľavy na nájomnom kvôli priamemu dôsledku pandémie COVID-19. Nájomca potom účtuje akúkoľvek zmenu lízingových splátok vyplývajúcu z úľavy na nájomnom rovnako, ako by účtoval zmenu pri uplatňovaní IFRS 16, ak by táto zmena nebola zmenou lízingu.



Ďalšia zmena súvisí so zverejňovaním týchto skutočností a preto bol doplnený nový odsek 60A, ktorý stanovuje, že každý nájomca, ktorý sa rozhodne pre aplikáciu praktického zjednodušenia, má zverejniť:

- že uplatnil praktické zjednodušenie na všetky úľavy na nájomnom, ktoré spĺňajú podmienky odseku 46B. Ak nájomca neuplatnil praktické zjednodušenie na všetky takéto úľavy na nájomnom, informácie o povahe zmlúv, na ktoré praktické zjednodušenie uplatnil (Informácie o povahe zmlúv sú požadované z toho dôvodu, že pri uplatňovaní IFRS 16 účtovná jednotka berie do úvahy obchodné podmienky zmlúv a všetky relevantné skutočnosti a okolnosti. Účtovná jednotka uplatňuje IFRS 16 konzistentne na zmluvy s podobnými vlastnosťami a za podobných okolností.); a
- sumu vykázanú vo výsledku hospodárenia za obdobie vykazovania s cieľom zohľadniť zmeny lízingových splátok, ktoré vyplývajú z úľav na nájomnom, na ktoré nájomca uplatnil praktické zjednodušenie.

V Dodatku C boli doplnené odseky pre nadobudnutie účinnosti a prechodné ustanovenia. Čo sa týka dátumu nadobudnutia účinnosti týchto zmien, Európska komisia ustanovila, že ovplyvnia účtovné obdobia začínajúce sa 1. januára 2020 alebo neskôr a každá spoločnosť začne uplatňovať uvedené zmeny najneskôr od 1. júna 2020. Nájomca uplatňuje zmenu retrospektívne. Kumulatívny účinok prvotného uplatnenia uvedenej zmeny vykazuje ako úpravu začiatočného zostatku nerozdelených ziskov alebo ako inú zložku vlastného imania na začiatku toho ročného obdobia vykazovania, v ktorom nájomca po prvýkrát uplatňuje túto zmenu. V období vykazovania, v ktorom nájomca po prvýkrát uplatňuje úľavu na nájomnom v dôsledku ochorenia COVID-19, nájomca nemusí zverejňovať informácie požadované v IAS 8. Tzn., že ak má prvotné uplatnenie štandardu alebo interpretácie účinkov v bežnom alebo v niektorom z predchádzajúcich období, alebo ak by malo takýto účinok, nedá sa však určiť suma príslušnej úpravy, alebo ak by mohlo mať takýto účinok na budúce obdobia, účtovná jednotka nemusí zverejniť za bežné obdobie a ani za každé predchádzajúce prezentované obdobie, na ktoré možno uplatniť sumu úpravy pre jednotlivé dotknuté položky uvedené v riadkoch účtovnej závierky a ak sa na účtovnú jednotku vzťahuje IAS 33 *Zisk na akciu*, nezverejňuje vplyv na základný a zriedený zisk na akciu.

Ďalšie nariadenie, ktorým boli prijaté zmeny pre IFRS 16, je nariadenie Komisie (EÚ), č. 2021/25 z 13. januára 2021, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IAS 39 *Finančné nástroje: vykazovanie a oceňovanie*, IFRS 4 *Poistné zmluvy*, IFRS 7 *Finančné nástroje: zverejňovanie*, IFRS 9 *Finančné nástroje* a IFRS 16 *Lízingy*. V zmenách sa premietli dôsledky nahradenia existujúcich referenčných úrokových sadzieb alternatívnymi referenčnými sadzbami na finančné vykazovanie. V IFRS 16 sa preto ustanovil osobitný postup účtovania všetkých úprav lízingu, ktoré sa vyžadujú v rámci reformy referenčných úrokových sadzieb. Ide o dočasnú výnimku vyplývajúcu z reformy. Týmto by sa malo zabrániť náhlemu vplyvu na výsledok hospodárenia. Zmeny v súvislosti s reformou referenčných úrokových sadzieb sa vzťahujú na účtovné obdobia začínajúce sa 1. januára 2021 a neskôr. Skoršia aplikácia je povolená s požiadavkou uverejnenia tejto skutočnosti v účtovnej závierke.

Referenčné úrokové sadzby v IFRS 9 s účinnosťou od 1. januára 2020 a neskôr

Ing. Daša Mokošová, PhD.

Novelizácie, ktoré sa premietajú do štandardov venujúcich sa problematike finančných nástrojov, súvisia s reformou hlavných referenčných úrokových sadzieb. Referenčné úrokové sadzby stratili svoju dôveryhodnosť a rovnako bola spochybnená ich spoľahlivosť, keď v roku 2012 bola odhalená manipulácia s úrokovou sadzbou LIBOR. Dovtedy sa všetky medzibankové úrokové sadzby (EURIBOR, LIBOR, TIBOR) považovali za základ rôznych typov finančných produktov a kontraktov v rámci globálneho finančného systému. Keďže sa jednalo o celosvetový problém, Rada pre finančnú stabilitu (FSB) vykonala revíziu hlavných referenčných úrokových sadzieb, ktoré spolu tvoria IBOR, čoho výsledkom bolo začatie reformy v tejto oblasti. Cieľom reformy je revízia existujúcich referenčných hodnôt IBOR podľa

stanovených štandardov a princípov s kľúčovým princípom dostatočnosti vstupných údajov alebo nahradeniu referenčných úrokových sadzieb alternatívnymi, takmer bezrizikovými úrokovými sadzbami, ktoré sú vo väčšej miere založené na údajoch o transakciách (alternatívne referenčné sadzby). Európska únia pre podporu FSB správy ohľadom reformy hlavných referenčných úrokových sadzieb vydala v roku 2016 nariadenie, ktorým zaviedla spoločný rámec na zabezpečenie presnosti a integrity indexov používaných ako referenčné hodnoty vo finančných nástrojoch a finančných zmluvách alebo na meranie výkonnosti investičných fondov v EÚ. Európska regulácia referenčných hodnôt nadobudla účinnosť v roku 2018. Keďže všetky tieto kroky viedli k neistote ohľadom reálnej doby používania niektorých referenčných úrokových sadzieb, napr. FCA oznámil, že negarantuje zverejňovanie sadzby LIBOR po roku 2021, a preto bolo firmám odporúčané ju zmeniť v existujúcich zmluvách na alternatívne referenčné sadzby (ARR) pred týmto dátumom. Ďalší dôležitý význam referenčných sadzieb je ich používanie pri oceňovaní finančného majetku podnikov alebo bánk. Zvyšujúca miera neistoty ohľadom doby používania niektorých referenčných úrokových sadzieb z dlhodobého hľadiska a možné problémy pri ich nahradení alternatívnymi referenčnými sadzbami hlavne z pohľadu finančného vykazovania podnietili v roku 2019 IASB k vydaniu dokumentu *Reforma referenčných úrokových sadzieb* (zmeny štandardov IFRS 9, IAS 39 a IFRS 7). Európska komisia novely štandardov v tomto dokumente akceptovala po odsúhlasení s EFRAG-om a preto bolo vydané Nariadenie č. 2020/34 z 15. januára 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IAS 39 Finančné nástroje: vykazovanie a oceňovanie, IFRS 7 Finančné nástroje: zverejňovanie a IFRS 9 Finančné nástroje.



Týmto nariadením boli pre IFRS 9 doplnené odseky 6.8.1 až 6.8.12 a odsek 7.1.8. Keďže vložené odseky sa týkajú účtovania zabezpečenia (zabezpečovacieho účtovníctva), celá vložená časť 6.8 dostala názov Dočasné výnimky z uplatňovania osobitných požiadaviek na účtovanie zabezpečenia. Účtovná jednotka môže použiť ustanovenia, ktoré sa týkajú: požiadaviek vysokej pravdepodobnosti na zabezpečenie peňažných tokov, reklasifikácie sumy naakumulovanej v rezerve na zabezpečenie peňažných tokov, posúdenia ekonomického vzťahu medzi zabezpečenou položkou a zabezpečovacím nástrojom, určenie zložky položky za zabezpečenú položku a ukončenia uplatňovania dočasných výnimiek, len na zabezpečovacie vzťahy, ktoré sú priamo ovplyvnené reformou referenčných úrokových sadzieb. V IFRS 9 je stanovené, že zabezpečovací vzťah je priamo ovplyvnený, ak reforma vyvolá neistotu, ak ide o:

a) referenčnú úrokovú sadzbu (stanovenú zmluvne alebo mimo zmluvy) určenú za zabezpečené riziko; a/alebo

b) načasovanie alebo výšku peňažných tokov založených na danej referenčnej úrokovej sadzbe zabezpečenej položky alebo zabezpečovacieho nástroja.

Čiže ide o úrokové riziko, ktoré je zabezpečované. Rozsah výnimiek však nevylučuje zabezpečovacie vzťahy, v ktorých úrokové riziko nie je jediným zabezpečeným rizikom. Dôležité je, aby bol preukázateľný priamy vplyv, pretože nepriamy vplyv napr. v podobe všeobecnej neistoty na trhu spôsobenú reformou, ktorá by mohla mať vplyv na ocenenie derivátov určených na zabezpečovacie vzťahy nie je dôvodom pre uplatnenie výnimky.

V IFRS 9 je stanovené, že „ak je zabezpečenou položkou očakávaná transakcia (alebo jej zložka), uvedená transakcia musí byť vysoko pravdepodobná.“ Z tohto dôvodu sa pri výnimkách predpokladá, že sa referenčná úroková sadzba, na ktorej sú založené zabezpečené peňažné toky, sa v dôsledku reformy referenčných úrokových sadzieb nemení a to bez ohľadu na to, či bola stanovená zmluvne alebo mimo zmluvy. Cieľom tejto požiadavky je zabezpečiť, aby sa zmeny v reálnej hodnote zabezpečovacích nástrojov vykázali v rezerve na zabezpečenie peňažných tokov iba pri tých zabezpečených predpokladaných transakciách, pri ktorých je vysoká pravdepodobnosť, že nastanú.

Reklasifikácia sumy naakumulovanej v rezerve na zabezpečenie peňažných tokov súvisí s ukončením účtovania zabezpečených peňažných tokov a jej následným preklasifikovaním do výsledku hospodárenia v prípade, že sa už neočakáva, že k zabezpečeným budúcim peňažným tokom dôjde. Aby účtovná jednotka určila, či sa očakáva, že dôjde k zabezpečeným budúcim peňažným tokom, vychádza z predpokladu, že referenčná hodnota úrokovej sadzby (stanovená zmluvne alebo mimo zmluvy), na ktorej sú založené zabezpečené peňažné toky, sa v dôsledku reformy referenčných úrokových sadzieb nemení. Ide súčasne o aplikáciu odseku 6.5.12.

Medzi zabezpečenou položkou a zabezpečovacím nástrojom musí existovať ekonomický vzťah, aby bola naplnená jedna z nutných podmienok pre účtovanie zabezpečenia. Existujúci ekonomický vzťah potvrdzuje efektívnosť zabezpečenia a vychádza z predpokladu, že zabezpečovací nástroj a zabezpečená položka majú hodnoty, ktoré sa všeobecne pohybujú opačným smerom z dôvodu rovnakého zabezpečovaného rizika. Hodnota zabezpečovacieho nástroja a hodnota zabezpečenej položky sa budú systematicky meniť v reakcii na pohyby buď rovnakého podkladového aktíva (aktív) alebo rôznych podkladových aktív, ktoré avšak ekonomicky súvisia. Posúdenie ekonomického vzťahu, však vychádza z analýzy možného správania zabezpečovacieho vzťahu počas jeho trvania na zistenie toho, či možno očakávať splnenie cieľa riadenia rizík. Pri preukazovaní existencie ekonomického vzťahu sa vychádza z odhadu budúcich peňažných tokov. Keďže odhad s ohľadom na trvanie zabezpečovacích vzťahov môže zasahovať do obdobia po reforme referenčných úrokových sadzieb, to by mohlo ovplyvniť hodnotenie zabezpečovacích vzťahov. Účtovné jednotky by zároveň možno neboli schopné preukázať existenciu ekonomického vzťahu iba z dôvodu neistoty vyplývajúcu z reformy. Preto pri uplatnení tejto výnimky účtovná jednotka posúdi, či existuje ekonomický vzťah požadovaný v odseku 6.4.1 písm. c) bode i) IFRS 9, na základe predpokladu, že referenčná úroková sadzba (stanovená zmluvne alebo mimo zmluvy), na ktorej sú založené zabezpečené peňažné toky a/alebo zabezpečené riziko, alebo referenčná úroková sadzba, na ktorej sú založené peňažné toky zabezpečovacieho nástroja, sa v dôsledku reformy referenčných úrokových sadzieb nemení.

Ak sa určí zložka položky za zabezpečenú položku, potom zahŕňa menej než celú zmenu reálnej hodnoty alebo menej než celú premenlivosť peňažných tokov položky. Účtovná jednotka na zabezpečenie referenčnej zložky úrokového rizika, ktorá je stanovená mimo zmluvy, uplatňuje požiadavku, že daná zložka rizika musí byť samostatne identifikovateľná – len pri vzniku zabezpečovacieho vzťahu. Výnimka len na vznik zabezpečovacieho vzťahu bola stanovená s ohľadom na schopnosť účtovnej jednotky dospieť k záveru, že referenčná úroková sadzba je samostatne identifikovateľným komponentom v súlade s odsekom 6.3.7 písm. a) IFRS 9, ktorá si vyžaduje nepretržité hodnotenie trvania zaistovacieho vzťahu a mohla by byť ovplyvnená reformou. Cieľom je, aby sa neprerušilo zabezpečovacie účtovníctvo iba z dôvodu, že riziková zložka už nie je v dôsledku reformy osobitne identifikovateľná. Požiadavka, že zmeny v reálnej hodnote alebo peňažných tokoch rizikovej zložky musia byť spoľahlivo merateľné, ostáva bez výnimky.

Ak však ide o zabezpečovacie vzťahy, ktoré sa často resetujú (tj. ukončujú sa a nanovo sa začínajú), potom sa v týchto zabezpečovacích vzťahoch zaistovací nástroj aj zabezpečovaná položka často menia (t. j. jednotka používa dynamický proces, pri ktorom zabezpečené položky aj zabezpečovacie nástroje použité na riadenie tejto expozície dlho nezostávajú rovnaké). Aj pri týchto zabezpečovacích vzťahoch je požadované, že daná zložka rizika musí byť samostatne identifikovateľná – ale len ak v uvedenom zabezpečovacom vzťahu prvotne účtovná jednotka určila zabezpečenú položku. Zabezpečená položka, ktorá bola posúdená v čase jej prvotného určenia v zabezpečovacom vzťahu, či už v čase vzniku zabezpečenia alebo následne, sa pri žiadnom následnom opätovnom určení v tom istom zabezpečovacom vzťahu opätovne neposudzuje.

Pre ukončenie uplatňovania výnimiek nie je v IFRS 9 stanovený žiaden konkrétny dátum, keďže reforma má rôzne časové harmonogramy a zmluvy sa menia v rôznom čase. Z tohto dôvodu IASB rozdelila ukončenie uplatňovania výnimiek samostatne pre:

- požiadavku vysokej pravdepodobnosti na zabezpečenie peňažných tokov,
- reklasifikáciu sumy naakumulovanej v rezerve na zabezpečenie peňažných tokov a
- posúdenie ekonomického vzťahu medzi zabezpečenou položkou a zabezpečovacím nástrojom.

Vo všetkých troch prípadoch ide o prospektívne ukončenie uplatňovania výnimiek. Pre výnimku pre osobitne identifikovateľné požiadavky pri určení zložky položky za zabezpečenú položku sa vyžaduje koniec uplatňovania až na účtovné obdobie začínajúce 1. januára 2021 a upravené je až ďalším nariadením, ktoré bolo vydané 13. januára 2021.



Výnimka pre požiadavku vysokej pravdepodobnosti na zabezpečenie peňažných tokov sa prospektívne ukončí na zabezpečenú položku k skoršiemu z týchto dátumov:

- a) keď pominie neistota vyplývajúca z reformy referenčných úrokových sadzieb, pokiaľ ide o načasovanie a výšku peňažných tokov založených na danej referenčnej úrokovej sadzbe zabezpečenej položky; a*
- b) keď sa ukončí zabezpečovací vzťah, ktorého súčasťou je zabezpečená položka.*



Výnimka pre reklasifikáciu sumy naakumulovanej v rezerve na zabezpečenie peňažných tokov sa prospektívne ukončí k skoršiemu z týchto dátumov:

- a) *keď pominie neistota vyplývajúca z reformy referenčných úrokových sadzieb, pokiaľ ide o načasovanie a výšku budúcich peňažných tokov založených na danej referenčnej úrokovej sadzbe zabezpečenej položky; a*
- b) *keď bola celá suma naakumulovaná v rezerve na zabezpečenie peňažných tokov v súvislosti s týmto ukončeným zabezpečovacím vzťahom reklasifikovaná do výsledku hospodárenia.*



Pri posúdení ekonomického vzťahu medzi zabezpečenou položkou a zabezpečovacím nástrojom sa výnimka prospektívne ukončí:

- a) *na zabezpečenú položku, keď pominie neistota vyplývajúca z reformy referenčných úrokových sadzieb, pokiaľ ide o zabezpečené riziko alebo načasovanie a výšku peňažných tokov založených na danej referenčnej úrokovej sadzbe zabezpečenej položky; a*
- b) *na zabezpečovací nástroj, keď pominie neistota vyplývajúca z reformy referenčných úrokových sadzieb, pokiaľ ide o načasovanie a výšku peňažných tokov založených na danej referenčnej úrokovej sadzbe zabezpečovacieho nástroja.*

Pri skupine položiek, ktorá je označená ako zabezpečená položka alebo kombinácii finančných nástrojov označenej ako zabezpečovací nástroj, účtovné jednotky posudzujú dôvody pre ukončenie výnimiek na individuálnom základe - to znamená pre každú jednotlivú položku v skupine alebo finančný nástroj v kombinácii.



Kvôli pridaným odsekom v Kapitole 6 nastala zmena aj v Kapitole 7 Dátum účinnosti a prechodné ustanovenia. Všetky prijaté zmeny sa uplatňujú na ročné účtovné obdobia, ktoré sa začínajú 1. januára 2020 alebo neskôr. IASB povolila aj skoršiu aplikáciu, ale potom má účtovná jednotka povinnosť túto skutočnosť zverejniť. Aj retrospektívne uplatnenie je možné, ale vzťahuje sa iba na tie zabezpečovacie vzťahy, ktoré existovali na začiatku obdobia vykazovania, v ktorom účtovná jednotka po prvýkrát uvedené požiadavky uplatňuje alebo po ktorom boli určené, a na sumu naakumulovanú v rezerve na zabezpečenie peňažných tokov, ktorá existovala na začiatku obdobia vykazovania, v ktorom účtovná jednotka po prvýkrát uvedené požiadavky uplatňuje.

Ďalšie zmeny pre IFRS 9 sú avizované s účinnosťou pre účtovné obdobia začínajúce 1. januára 2021 a neskôr a to v nariadení Komisie (EÚ) č. 2021/25 z 13. januára 2021, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ

ide o IAS 39 *Finančné nástroje: vykazovanie a oceňovanie*, IFRS 4 *Poistné zmluvy*, IFRS 7 *Finančné nástroje: zverejňovanie*, IFRS 9 *Finančné nástroje* a IFRS 16 *Lízingy*. Dôvodom je začatie druhej fázy reformy referenčných úrokových sadzieb. Zmeny sú v časti oceňovanie v amortizovanej hodnote, pričom ide o zmeny základu na určovanie zmluvných peňažných tokov v dôsledku reformy referenčných úrokových sadzieb. Zároveň boli doplnené dodatočné dočasné výnimky vyplývajúce z reformy referenčných úrokových sadzieb.

Referenčné úrokové sadzby v IAS 39 s účinnosťou od 1. januára 2020 a neskôr

Ing. Daša Mokošová, PhD.

Ďalším zo štandardov, ktorý obsahuje výnimky zo špecifických požiadaviek účtovania zabezpečenia je IAS 39 Finančné nástroje: vykazovanie a oceňovanie. IASB sa rozhodla navrhnúť zmeny a doplnenia pre obidva štandardy, ktoré upravujú finančné nástroje t. j. IAS 39, ako aj IFRS 9, pretože keď účtovné jednotky prvýkrát uplatňujú IFRS 9, môžu si zvoliť ako účtovnú politiku pokračovanie v uplatňovaní požiadaviek na účtovanie zabezpečenia podľa IAS 39. Dočasné a obmedzené výnimky z požiadaviek na účtovanie zabezpečenia v IAS 39 s cieľom riešiť dôsledky reformy referenčných úrokových sadzieb na vykazovanie v účtovných závierkach v období pred nahradením referenčnej úrokovej sadzby alternatívnou úrokovou sadzbou boli prijaté Európskou komisiou Nariadením č. 2020/34 z 15. januára 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IAS 39 Finančné nástroje: vykazovanie a oceňovanie, IFRS 7 Finančné nástroje: zverejňovanie a IFRS 9 Finančné nástroje.

Pre IAS 39 sa doplnili nové odseky 102A až 102N a odsek 108G. V časti Zabezpečenie sa doplnil pred nové odseky nadpis „Dočasné výnimky z uplatňovania osobitných požiadaviek na účtovanie zabezpečenia“. V tejto časti je upravená požiadavka vysokej pravdepodobnosti na zabezpečenie peňažných tokov, reklasifikácia kumulovaného výsledku hospodárenia v ostatných súčiastiach komplexného výsledku, posúdenie efektívnosti, určenie finančných položiek za zabezpečené položky, ukončenie uplatňovania. Rovnako ako v IFRS 9, aj odseky doplnené v IAS 39 obsahujú výnimky len pre tie zabezpečovacie vzťahy, ktoré sú priamo ovplyvnené reformou referenčných úrokových sadzieb. „Zabezpečovací vzťah je priamo ovplyvnený reformou referenčných úrokových sadzieb len vtedy, ak reforma vyvolá neistotu, pokiaľ ide o:

- a) referenčnú úrokovú sadzbu (stanovenú zmluvne alebo mimo zmluvy) určenú za zabezpečené riziko; a/alebo
- b) načasovanie alebo výšku peňažných tokov založených na danej referenčnej úrokovej sadzbe zabezpečenej položky alebo zabezpečovacieho nástroja.“

Okrem doplnených výnimiek účtovná jednotka pokračuje naďalej v uplatňovaní všetkých ostatných požiadaviek na účtovanie zabezpečenia na zabezpečovacie vzťahy, ktoré sú priamo ovplyvnené reformou referenčných úrokových sadzieb.

Aj v IAS 39 rovnako ako v IFRS 9 sa poskytuje výnimka z požiadavky vysokej pravdepodobnosti. Každý zabezpečovací vzťah musí najprv splniť podmienky na účtovanie zabezpečenia a jednou z nich je ods. 88 písm. c) „na zabezpečenia peňažných tokov musí byť očakávaná transakcia, ktorá je predmetom zabezpečenia, vysoko pravdepodobná a musí predstavovať vystavenie zmenám v peňažných tokoch, ktoré by mohli v konečnom dôsledku ovplyvniť výsledok hospodárenia“. Táto požiadavka bola stanovená z toho dôvodu, aby sa zmeny v reálnej hodnote určených zabezpečovacích nástrojov vykazovali v ostatných súčiastiach komplexného výsledku iba pre tie predpokladané zabezpečené transakcie, pri ktorých je vysoká pravdepodobnosť, že nastanú. Keďže obdobie reformy predstavuje neistotu, IASB sa rozhodla ju zmierniť tým, že pri výnimke z vysoko pravdepodobnej požiadavky sa vychádza z predpokladu, že referenčná úroková sadzba (stanovená zmluvne alebo mimo zmluvy), na ktorej sú založené zabezpečené peňažné toky, sa v dôsledku reformy referenčných úrokových sadzieb nemení.



Ďalšia výnimka sa týka ukončenia zaistovacích vzťahov, pretože ak by sa vyskytnutie očakávanej transakcie už viac nepredpokladalo, potom by účtovná jednotka musela reklasifikovať všetky súvisiace kumulované zisky alebo straty v ostatných súčiastiach komplexného výsledku do zisku alebo straty v rovnakom období (obdobiach), počas ktorých zabezpečené peňažné toky ovplyvňujú zisk alebo stratu. A to všetko za predpokladu, že referenčná úroková sadzba (stanovená zmluvne alebo mimo zmluvy), na ktorej sú založené zabezpečené peňažné toky, sa v dôsledku reformy referenčných úrokových sadzieb nemení.

Posúdenie efektívnosti je jednou z požiadaviek pre určenie, či zabezpečovací vzťah spĺňa podmienky na účtovanie zabezpečenia. V kontexte poskytnutia výnimky IAS 39 odkazuje na odsek 88 písm. b a AG105, kde je určené, že zabezpečenie musí byť vysoko efektívne na začiatku obdobia, ale aj v ďalších obdobiach zabezpečenia a to dosahovaním kompenzácie v zmenách reálnej hodnoty alebo peňažných tokov priraditeľných zabezpečovanému riziku počas obdobia, na ktoré bolo zabezpečenie určené v súlade s pôvodne zdokumentovanou stratégiou riadenia rizika pre tento konkrétny zabezpečovací vzťah. Ak by nebola splnená táto podmienka, účtovná jednotka by musela perspektívne ukončiť účtovanie zabezpečenia. V tomto prípade však ide o odhad budúcich peňažných tokov, pretože hodnotenie je svojou povahou perspektívne. Reforma referenčných úrokových sadzieb by mohla ovplyvniť toto hodnotenie zabezpečovacích vzťahov, pretože odhad môže presahovať obdobie reformy. Aby z dôvodu neistoty pri reforme neboli účtovné jednotky nútené ukončiť účtovanie, je stanovená v odseku 102 F výnimka, že pri určovaní efektívnosti sa vychádza z predpokladu, že „referenčná úroková sadzba (stanovená zmluvne alebo mimo zmluvy), na ktorej sú založené zabezpečené peňažné toky a/alebo zabezpečené riziko, alebo referenčná úroková sadzba, na ktorej sú založené peňažné toky zabezpečovacieho nástroja, sa v dôsledku reformy referenčných úrokových sadzieb nemení.“

Pri udeľovaní výnimky zo spätného hodnotenia vplyvu neistoty vyplývajúcej z reformy IASB zvažovala tri prístupy, z ktorých prijala výnimku z požiadavky na ukončenie účtovania zabezpečenia v dôsledku odseku 88 písm. e) IAS 39, pretože skutočné výsledky zabezpečenia nespĺňajú požiadavky odseku AG105 písm. b) IAS 39. Účtovná jednotka môže pokračovať v

uplatňovaní zabezpečovacieho účtovníctva pri zabezpečovacích vzťahoch priamo ovplyvnených reformou, aj keď skutočné výsledky zabezpečovacieho vzťahu nespĺňajú požiadavky odseku AG105 písm. b) IAS 39, ak neúčinnosť vyplynula z neistoty vyplývajúcej z reformy alebo z iných zdrojov. Požiadavkou však je splnenie ďalších podmienok uvedených v odseku 88 IAS 39 vrátane potenciálneho posúdenia (zmeneného a doplneného odsekom 102F IAS 39).



Aj podľa IAS 39 môže účtovná jednotka označiť ako zabezpečenú položku v zabezpečovacom vzťahu položku ako celok alebo iba jej časť, ak je možné merať jej efektívnosť. Udelenie výnimky z určenia finančných položiek za zabezpečené položky má zabrániť, aby účtovné jednotky prerušili zabezpečovacie účtovníctvo iba preto, že určená časť už nebude v dôsledku reformy osobitne identifikovateľná t. j. nebude možné merať jej efektívnosť. A preto *„účtovná jednotka na zabezpečenie referenčného podielu úrokového rizika, ktorý je stanovený mimo zmluvy, uplatňuje požiadavku uvedenú v odsekoch 81 a AG99F – že určený podiel rizika musí byť samostatne identifikovateľný – len pri vzniku zabezpečovacieho vzťahu.“*

Avšak táto požiadavka sa nedá aplikovať na zaistovacie vzťahy, kde sa zaistovací nástroj aj zabezpečovaná položka často menia (tj jednotka používa dynamický proces, v ktorom zabezpečené položky aj zabezpečovacie nástroje použité na riadenie tejto expozície dlho nezostávajú rovnaké). Preto pri uplatnení výnimky ako je v doplnenom odseku 102I *„účtovná jednotka uplatňuje požiadavky uvedené v odsekoch 81 a AG99F – že určený podiel rizika musí byť samostatne identifikovateľný – len ak v uvedenom zabezpečovacom vzťahu prvotne určila zabezpečenú položku. Zabezpečená položka, ktorá bola posúdená v čase jej prvotného určenia v zabezpečovacom vzťahu, či už v čase vzniku zabezpečenia alebo následne, sa pri žiadnom následnom opätovnom určení v tom istom zabezpečovacom vzťahu opätovne neposudzuje.“*

Pre ukončenie uplatňovania výnimiek z požiadavky vysokej pravdepodobnosti na zabezpečenie peňažných tokov, z reklasifikácie kumulovaného zisku alebo straty vykázaných v ostatných súčiastiach komplexného výsledku, posúdenia efektívnosti, ustanovujú nové odseky 102J-102N prospektívny prístup. Pre výnimku pre osobitne identifikovateľné požiadavky pre určenie zložky položky za zabezpečenú položku sa vyžaduje koniec uplatňovania až na účtovné obdobie začínajúce 1. januára 2021 a upravené je až ďalším nariadením, ktoré bolo vydané 13. januára 2021.

Uplatňovanie výnimky na zabezpečenú položku pre požiadavku vysokej pravdepodobnosti na zabezpečenie peňažných tokov sa prospektívne ukončí k skoršiemu z týchto dátumov:

- a) *keď pominie neistota vyplývajúca z reformy referenčných úrokových sadzieb, pokiaľ ide o načasovanie a výšku peňažných tokov založených na danej referenčnej úrokovej sadzbe zabezpečenej položky; a*
- b) *keď sa ukončí zabezpečovací vzťah, ktorého súčasťou je zabezpečená položka.*

Uplatnenie výnimky z reklasifikácie kumulovaného zisku alebo straty vykázaných v ostatných súčiastiach komplexného výsledku sa prospektívne ukončí k skoršiemu z týchto dátumov:

- a) *keď pominie neistota vyplývajúca z reformy referenčných úrokových sadzieb, pokiaľ ide o načasovanie a výšku budúcich peňažných tokov založených na danej referenčnej úrokovej sadzbe zabezpečenej položky; a*
- b) *keď boli celý kumulovaný zisk alebo strata vykázané v ostatných častiach komplexného výsledku v súvislosti s týmto ukončeným zabezpečovacím vzťahom reklasifikované do výsledku hospodárenia.*

Uplatnenie výnimky pre posúdenie efektívnosti, aby účtovné jednotky v dôsledku reformy nemuseli ukončiť účtovanie zabezpečenia, sa prospektívne ukončí:

- a) *na zabezpečenú položku, keď pominie neistota vyplývajúca z reformy referenčných úrokových sadzieb, pokiaľ ide o zabezpečené riziko alebo načasovanie a výšku peňažných tokov založených na danej referenčnej úrokovej sadzbe zabezpečenej položky; a*
- b) *na zabezpečovací nástroj, keď pominie neistota vyplývajúca z reformy referenčných úrokových sadzieb, pokiaľ ide o načasovanie a výšku peňažných tokov založených na danej referenčnej úrokovej sadzbe zabezpečovacieho nástroja.*

Výnimku z požiadavky na ukončenie účtovania zabezpečenia (102G) účtovná jednotka prospektívne ukončí k skoršiemu z týchto dátumov:

- a) *keď pominie neistota vyplývajúca z reformy referenčnej hodnoty úrokových sadzieb, pokiaľ ide o zabezpečené riziko a načasovanie a výšku peňažných tokov založených na danej referenčnej úrokovej sadzbe zabezpečenej položky alebo zabezpečovacieho nástroja; a*
- b) *keď sa ukončí zabezpečovací vzťah, na ktorý sa uplatňuje výnimka.*

Keďže datovanie ukončenia reformy nie je jasné, bol do IAS 39 vložený samostatný odsek, ktorý limituje aplikáciu výnimiek na všeobecnom základe a to tak, že pri určovaní skupiny položiek za zabezpečenú položku alebo kombinácie finančných nástrojov za zabezpečovací nástroj účtovná jednotka prospektívne ukončí uplatňovanie doplnených odsekov pre výnimky kvôli reforme na jednotlivú položku alebo finančný nástroj v súlade s odsekmi pre ukončenie výnimiek, keď pominie neistota vyplývajúca z reformy referenčných úrokových sadzieb, pokiaľ ide o zabezpečené riziko a/alebo načasovanie a výšku peňažných tokov založených na danej referenčnej úrokovej sadzbe uvedenej položky alebo finančného nástroja.



Novo prijaté ustanovenia v IAS 39 majú vplyv na ročné účtovné obdobia, ktoré sa začínajú 1. januára 2020 alebo neskôr. Povolená je aj skoršia aplikácia, ale táto skutočnosť musí byť uvedená v účtovnej závierke. Retrospektívne sa zmeny uplatňujú na tie zabezpečovacie vzťahy, ktoré existovali na začiatku obdobia vykazovania, v ktorom účtovná

jednotka po prvýkrát tieto zmeny uplatňuje alebo po ktorom boli určené, a na zisk alebo stratu vykázané v ostatných častiach komplexného výsledku, ktoré existovali na začiatku obdobia vykazovania, v ktorom účtovná jednotka po prvýkrát tieto zmeny uplatňuje.

Nové zmeny pre IAS 39 majú účinnosť pre účtovné obdobia začínajúce 1. januára 2021 a neskôr a to podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 2021/25 z 13. januára 2021, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IAS 39 *Finančné nástroje: vykazovanie a oceňovanie*, IFRS 4 *Poistné zmluvy*, IFRS 7 *Finančné nástroje: zverejňovanie*, IFRS 9 *Finančné nástroje* a IFRS 16 *Lízingy*. Dôvodom je začatie druhej fázy reformy referenčných úrokových sadzieb. Zmeny sú v časti dočasných výnimiek z uplatňovania osobitných požiadaviek na účtovanie zabezpečenia pre problematiku ukončenia uplatňovania. Zároveň boli doplnené dodatočné dočasné výnimky vyplývajúce z reformy referenčných úrokových sadzieb.

Zverejňovanie údajov o finančných nástrojoch s účinnosťou od 1. januára 2020 a 1. januára 2021 a neskôr

Ing. Daša Mokošová, PhD.

S ohľadom na prijaté výnimky zo špecifických požiadaviek na účtovanie o zabezpečení v IFRS 9 a IAS 39 s cieľom poskytnúť úľavu účtovným jednotkám v období reformy referenčných úrokových sadzieb, aj keď ide iba o dočasné a obmedzené výnimky z požiadaviek na účtovanie zabezpečenia, IASB navrhla, aby sa tieto výnimky prejavili aj vo zverejňovaných informáciách. Zverejňované informácie majú pomôcť používateľom účtovnej závierky pochopiť, ako ovplyvňuje zabezpečovacie vzťahy účtovnej jednotky neistota vyplývajúca z reformy referenčných úrokových sadzieb. Z tohto dôvodu bol okrem IFRS 9 a IAS 39 súčasne novelizovaný aj IFRS 7 Finančné nástroje: zverejňovanie. Európska komisia prijala zmeny pre IFRS 7 nariadením č. 2020/34 z 15. januára 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IAS 39 Finančné nástroje: vykazovanie a oceňovanie, IFRS 7 Finančné nástroje: zverejňovanie a IFRS 9 Finančné nástroje.

V IFRS 7 bol doplnený nový odsek 24H s uvedením podnadpisu „Neistota vyplývajúca z reformy referenčných úrokových sadzieb“. Zverejňované informácie sa týkajú novo vložených odsekov do IFRS 9 (6.8.4 - 6.8.12) alebo do IAS 39 (102D - 102N), pokiaľ ich účtovná jednotka aplikovala a konkrétne ide o:

- a) významné referenčné úrokové sadzby, ktorým sú vystavené zabezpečovacie vzťahy účtovnej jednotky;
- b) rozsah expozície voči riziku, ktorú účtovná jednotka riadi a na ktorú má priamy vplyv reforma referenčných úrokových sadzieb;
- c) ako účtovná jednotka riadi proces prechodu na alternatívne referenčné sadzby;

- d) *opis významných posúdení alebo predpokladov, ktoré účtovná jednotka vykonala pri uplatňovaní týchto odsekov (napríklad posúdenia alebo predpoklady o tom, kedy pominie neistota vyplývajúca z reformy referenčných úrokových sadzieb, pokiaľ ide o načasovanie a výšku peňažných tokov založených na danej referenčnej úrokovej sadzbe); a*
- e) *nominálnu hodnotu zabezpečovacích nástrojov v týchto zabezpečovacích vzťahoch.*

Požiadavky na zverejnenie boli navrhnuté tak, aby priniesli správnu rovnováhu medzi očakávanými prínosmi pre používateľov účtovnej závierky a očakávanými nákladmi pre účtovné jednotky, ktoré zostavujú účtovné závierky v súlade s IFRS.



IASB zároveň oslobodila účtovné jednotky od požiadavky odseku 28 písm. f) IAS 8 *Účtovné politiky, zmeny v účtovných odhadoch a chyby* v účtovnom období, v ktorom účtovná jednotka prvýkrát uplatní zmeny a doplnenia IFRS 9 a IAS 39. Tento odsek v IAS 8 vyžaduje, aby účtovná jednotka pri prvom použití IFRS (alebo dodatkov k IFRS) zverejnila za bežné obdobie a každé predchádzajúce prezentované obdobie sumu akejkoľvek úpravy pre každú dotknutú riadkovú položku účtovnej závierky, čo by v konečnom dôsledku viedlo k vedeniu dvoch paralelných systémov a skomplikovalo situáciu vykazujúcim účtovným jednotkám.

Druhou fázou reformy, ktorá bola IASB predstavená v dokumente „Druhá fáza reformy referenčných úrokových sadzieb – zmeny štandardov IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 a IFRS 16“ v auguste 2020 sa doplnili do vybraných štandardov ďalšie usmernenia k tejto problematike. Európska komisia prijala novelizácie uvedených štandardov nariadením č. 2021/25 z 13. januára 2021, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IAS 39 *Finančné nástroje: vykazovanie a oceňovanie*, IFRS 4 *Poistné zmluvy*, IFRS 7 *Finančné nástroje: zverejňovanie*, IFRS 9 *Finančné nástroje* a IFRS 16 *Lízingy*. V konečnom dôsledku sa zmeny vyhodnotené za významné, prejavili aj vo zverejňovaní údajov o finančných nástrojoch podľa IFRS 7. Do IFRS 7 boli vložené dva nové odseky pod Ostatné zverejnenia (24I a 24H), pred ktoré sa vložil podnadpis Dodatočné zverejnenia, aby používatelia účtovnej závierky pochopili vplyv reformy referenčných úrokových sadzieb na finančné nástroje a stratégiu riadenia rizík účtovnej jednotky. Z tohto dôvodu účtovná jednotka zverejňuje informácie (ods. 24J) o:

- a) *povahe a rozsahu rizík, ktorým je účtovná jednotka vystavená a ktoré vyplývajú z finančných nástrojov, na ktoré sa vzťahuje reforma referenčných úrokových sadzieb, ako aj o tom, ako účtovná jednotka tieto riziká riadi; a*
- b) *pokroku účtovnej jednotky pri dokončení prechodu na alternatívne referenčné sadzby, ako aj o tom, ako účtovná jednotka tento prechod riadi.*

Aby bol pre používateľov účtovných informácií zrozumiteľný posun, aký účtovná jednotka urobila v druhej fáze reformy, má sa zverejniť:

- a) *spôsob, akým účtovná jednotka riadi prechod na alternatívne referenčné sadzby, jej pokrok k dátumu vykazovania a riziká, ktorým je vystavená a ktoré vyplývajú z finančných nástrojov z dôvodu prechodu;*
- b) *kvantitatívne informácie týkajúce sa finančných nástrojov, ktoré ešte majú prejsť na alternatívnu referenčnú sadzbu na konci obdobia vykazovania, rozčlenené podľa významnej referenčnej úrokovej sadzby, na ktorú sa vzťahuje reforma referenčných úrokových sadzieb, pričom sa samostatne uvádzajú:*
- *nederivátové finančné aktíva;*
 - *nederivátové finančné záväzky; a*
 - *deriváty; a*
- c) *opis uvedených zmien, ak riziká uvedené v odseku 24J písm. a) viedli k zmenám stratégie riadenia rizík účtovnej jednotky.*

Aj pre zverejňovanie údajov po tejto novelizácii, účtovná jednotka nemusí aplikovať požiadavky odseku 28 písm. f) IAS 8 *Účtovné politiky, zmeny v účtovných odhadoch a chyby*. v účtovnom období, v ktorom účtovná jednotka prvýkrát uplatní zmeny a doplnenia IFRS 9 a IAS 39. Ide o zmeny v IFRS 9 a IAS 39, ktoré nadobúdajú účinnosť pre ročné účtovné obdobia začínajúce 1. januára 2021 alebo neskôr.

Vplyv revidovaného koncepčného rámca a pojmu „významný“ na IFRS s účinnosťou od 1. januára 2020

Ing. Daša Mokošová, PhD.

Revízia koncepčného rámca spôsobila zmenu hneď v niekoľkých štandardoch. Európska komisia prijala novelizované znenia nariadením č. 2019/ 2075 z 29. novembra 2019, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IAS 1 *Prezentácia účtovnej závierky*, IAS 8 *Účtovná politika, zmeny v účtovných odhadoch a chyby*, IAS 34 *Priebežná účtovná závierka*, IAS 37 *Rezervy, podmienené záväzky a podmienené aktíva*, IAS 38 *Nehmotný majetok*, IFRS 2 *Platby na základe podielov*, IFRS 3 *Podnikové kombinácie*, IFRS 6 *Prieskum a vyhodnocovanie nerastných zdrojov*, IFRIC 12 *Zmluvy o licenciách na poskytovanie služieb*, IFRIC 19 *Zánik finančných záväzkov s nástrojmi vlastného imania*, IFRIC 20 *Náklady na odstraňovanie skryvky v produkčnej fáze povrchovej ťažby* a IFRIC 22 *Transakcie v cudzej mene a protihodnota vo forme preddavku* a SIC 32 *Nehmotný majetok – náklady na webovú lokalitu*. V podstate ide o aktualizáciu existujúcich odkazov s odkazmi na revidovaný koncepčný rámec. Prehľad IFRS (okrem IAS 1 a IAS 8) je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 1 Úprava vo vybraných IFRS vo väzbe na revidovaný koncepčný rámec

IFRS	Úprava
IFRS 2 <i>Platby na základe podielov</i>	K definícii nástroja vlastného imania je zmenená poznámka pod čiarou v dodatku A nasledovne: „V <i>Koncepčnom rámci pre finančné vykazovanie</i> vydanom v roku 2018 sa záväzok vymedzuje ako súčasná povinnosť účtovnej jednotky previesť ekonomické zdroje v dôsledku minulých udalostí.“
IFRS 6 <i>Prieskum a vyhodnocovanie nerastných zdrojov</i>	Do odseku 10 bol vložený celý názov koncepčného rámca ako <i>Koncepčný rámec pre finančné vykazovanie</i> , teda pre určenie majetku sa má postupovať podľa koncepčného rámca vydanom v roku 2018 a IAS 38 <i>Nehmotný majetok</i> .
IAS 34 <i>Priebežná účtovná závierka</i>	V časti „ <i>Rovnaká účtovná politika v priebehu účtovného obdobia</i> “ bol zmenený odsek 31, kde pojem „vykazovanie“ je preberaný z <i>Koncepčného rámca pre finančné vykazovanie</i> . Aj v odseku 33 sa uvádza, že „ <i>Koncepčný rámec pre finančné vykazovanie</i> nepovoľuje vykazovanie takých položiek v súvahe, ktoré nespĺňajú definíciu majetku alebo záväzkov.“
IAS 37 <i>Rezervy, podmienené záväzky a podmienené aktíva</i>	Definícia záväzku nie je revidovaná v nadväznosti na revíziu definície záväzku v <i>Koncepčnom rámci pre finančné vykazovanie</i> vydanom v roku 2018. (doplnené k odseku 10)
IAS 38 <i>Nehmotný majetok</i>	Definícia majetku nie je revidovaná v nadväznosti na revíziu definície majetku v <i>Koncepčnom rámci pre finančné vykazovanie</i> vydanom v roku 2018. (doplnené v odseku 8)
IFRIC 12 IFRIC 19 IFRIC 20	Odkazy sa týkajú dokumentu IASC <i>Koncepčný rámec prípravy a prezentácie účtovnej závierky</i> , ktorý IASB prijala v roku 2001
IFRIC 20 IFRIC 22	Odkazy sa týkajú dokumentu <i>Koncepčného rámca pre finančné vykazovanie</i> , ktorý bol vydaný v roku 2010 a nadobudol účinnosť pri vypracovaní daných interpretácií.
SIC-32 <i>Nehmotný majetok – náklady na webovú lokalitu</i>	Upravený bol odsek 5 s odvolávkou na <i>Koncepčný rámec pre finančné vykazovanie</i> a IAS 1.88 podľa ktorých sa majú vykazovať výdavky účtovnej jednotky na poskytovateľa internetových služieb, ktorý je hostiteľom webovej lokality účtovnej jednotky, ako náklady v čase prijatia internetových služieb.

Účtovné jednotky uplatňujú tieto zmeny na ročné obdobia, ktoré sa začínajú 1. januára 2020 alebo neskôr. Skoršie uplatnenie zmeny je možné, ale účtovné jednotky musia súčasne uplatňovať všetky ostatné zmeny v IFRS týkajúce sa odkazov na koncepčný rámec. Zmeny

v IFRS 2, IFRS 6, IAS 34 a SIC-32 sa uplatňujú retrospektívne súlade s IAS 8 *Účtovná politika, zmeny v účtovných odhadoch a chyby*.



Ešte v októbri 2018 IASB vydala dokument na základe, ktorého sa revidoval pojem „významný“. Európska komisia prijala zmeny v ovplyvnených IFRS nariadením č. 2019/2104 z 29. novembra 2019, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o IAS 1 *Prezentácia účtovnej závierky* a IAS 8 *Účtovná politika, zmeny v účtovných odhadoch a chyby*. Okrem IAS 1 a IAS 8 však v tejto súvislosti boli novelizované ďalšie tri štandardy - IAS 10 *Udalosti po vykazovanom období*, IAS 34 *Priebežná účtovná závierka* a v IAS 37 *Rezervy, podmienené záväzky a podmienené aktíva*. Prehľad súvisiacich zmien v týchto štandardoch je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka 2 Prehľad súvisiacich zmien vo vybraných IFRS z dôvodu zmeny pojmu „významný“

IAS 10 <i>Udalosti po vykazovanom období</i>	Zmenený odsek 21, ktorý rieši postup pri udalostiach, ktoré nastali po skončení účtovného obdobia nevyžadujúce si úpravu účtovnej závierky. Zverejnenie charakteru udalosti a jej finančný dopad resp. vyhlásenie, že finančný dopad nie je možné uskutočniť ostáva nezmenený, ale mení sa vymedzenie významných informácií, tak aby korešpondovali s IAS 1. A teda pre významné udalosti, ktoré nastanú po skončení účtovného obdobia, ale si nevyžadujú úpravu účtovnej závierky platí, že „ <i>pri ich nezverejnení by sa mohlo odôvodnene očakávať, že by to mohlo ovplyvniť rozhodnutia, ktoré primárni používatelia riadnej účtovnej závierky prijímú na základe tejto účtovnej závierky, ktorá poskytuje finančné informácie o konkrétnej vykazujúcej účtovnej jednotke</i> “.
IAS 34 <i>Priebežná účtovná závierka</i>	Mení sa odsek 24, kde je uvedený odkaz na definíciu významnosti a potrebu samostatného zverejnenia významných informácií tak ako je v IAS 1 v kombinácii s IAS 8 a zároveň ostala informácia o tom, že ani v jednom z týchto štandardov definícia významnosti nie je kvantifikovaná.
IAS 37 <i>Rezervy, podmienené záväzky a podmienené aktíva</i>	Odsek 75 sa mení tak, aby bol v súlade s IAS 1 pre prípady, kedy sa začne s realizáciou plánu reštrukturalizácie alebo účtovná jednotka oznámi jeho hlavné charakteristické vlastnosti tým, ktorých sa dotkne, až po vykazovanom období a teda sa vyžaduje zverejnenie podľa štandardu IAS 10 <i>Udalosti po vykazovanom období</i> , ak je reštrukturalizácia významná a od nezverejnenia „ <i>sa dá odôvodnene očakávať, že ovplyvní rozhodnutia, ktoré primárni používatelia riadnej účtovnej závierky prijímú na základe tejto účtovnej závierky, ktorá poskytuje finančné informácie o konkrétnej vykazujúcej účtovnej jednotke</i> “.

Uvedené zmeny môžu uplatniť len tie účtovné jednotky, ktoré prijali *Zmeny týkajúce sa odkazov na koncepčný rámec pre finančné vykazovanie* z roku 2018. Zmeny v IAS 10, IAS 34 a IAS 37 platia pre účtovné obdobia, ktoré sa začínajú 1. januára 2020 alebo neskôr s možnosťou skoršej aplikácie. Uplatnenie týchto zmien však musí byť súčasne aj so zmenou vymedzenia pojmu významný v IAS 1 a IAS 8.



Minimálna mzda pre rok 2021

doc. Ing. Jitka Meluchová, PhD.

Ing. Martina Mateášová, PhD.

*Zákonník práce v zmysle § 119 ods. 1 stanovuje, že každý zamestnanec má právny nárok na mzdu najmenej vo výške minimálnej mzdy. Minimálnou mzdou sa rozumie najnižšia možná mzda, ktorá musí byť zamestnancovi vyplatená za plný pracovný úväzok v prvom stupni náročnosti práce. Inštitút minimálnej mzdy upravuje zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mзде v znení neskorších predpisov. Tento zákon sa vzťahuje nielen na zamestnancov v **pracovnom pomere** alebo v **obdobnom pracovnom vzťahu**, ale aj na fyzické osoby, vykonávajúce pre zamestnávateľa práce na základe niektorej z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru (dohoda o vykonaní práce, dohoda o brigádnickej práci študentov a dohoda o pracovnej činnosti).*

Výška minimálnej mzdy sa stanovuje **nariadením vlády SR** ako:

- a) **mesačná** minimálna mzda (v eurách za mesiac), a
- b) **hodinová** minimálna mzda (v eurách za odpracovanú hodinu).

Znamená to, že suma mesačnej minimálnej mzdy sa uplatňuje len u zamestnancov, ktorí sú odmeňovaní formou mesačnej mzdy. U zamestnancov, ktorí sú odmeňovaní inou formou mzdy (napr. hodinovou mzdou) sa pri posudzovaní ich právnych nárokov na výšku mzdy vychádza z hodinovej minimálnej mzdy.

S účinnosťou od **1. januára 2021**, sa podľa zákona č. 294/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mзде v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2021 nasledovne:

- a) mesačná minimálna mzda (**623,00 eur za mesiac** pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou),
- b) hodinová minimálna mzda (**3,580 eura za každú odpracovanú hodinu** zamestnancom).

Minimálna suma mesačnej mzdy sa určí ako **57 % z priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR** zverejnenej Štatistickým úradom SR za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa určuje suma mesačnej minimálnej mzdy. Znamená to, že pre rok 2021 platí mesačná minimálna mzda vo výške 623 eur, čo predstavuje 57 % z priemernej mesačnej mzdy z roku 2019. Mesačná minimálna mzda sa zaokrúhľuje na celé eurá nahor.

V porovnaní s rokom 2020 dochádza k zvýšeniu sumy minimálnej mzdy v brutto výške o **43 eur** mesačne, čo znamená medziročný nárast o **7,41 %**. Uvedená suma predstavuje hrubú minimálnu mzdu ustanovenú pre prvý stupeň náročnosti práce. Nárast hodinovej minimálnej mzdy v roku 2021 v porovnaní s rokom 2020 predstavuje zvýšenie o **0,247 eur/hod.**

Mesačná minimálna mzda sa použije len v prípade, ak zamestnanec v príslušnom mesiaci odpracoval plný mesačný fond pracovného času. Ak má zamestnanec dohodnutý kratší týždenný pracovný čas alebo neodpracoval v mesiaci všetky pracovné dni / hodiny, suma minimálnej mzdy sa zníži v pomere, medzi skutočne odpracovaným časom a mesačným fondom pracovného času.

Hodinová minimálna mzda sa uplatní u zamestnancov v prevádzkach, kde je týždenný pracovný čas ustanovený na 40 hodín týždenne. V prípade, ak je kratší ako 40 hodín, suma hodinovej minimálnej mzdy sa zvýši v pomere medzi 40-timi hodinami a ustanoveným týždenným pracovným časom. Vypočíta sa: týždenný pracovný čas 40 hodín / nižší pracovný týždenný čas x hodinová minimálna mzda pre týždenný pracovný čas 40 hodín.

Pri ustanovenom kratšom týždennom pracovnom čase ako je 40 hodín týždenne sa suma hodinovej minimálnej mzdy zaokrúhľuje na 3 desatinné miesta (do 31. 12. 2020 platilo zaokrúhľenie na 4 desatinné miesta).

Nárok na doplatok k minimálnej mzde vzniká zamestnancovi v prípade, ak jeho mzda v kalendárnom mesiaci nedosiahne úroveň minimálnej mzdy, aj keď zamestnanec odpracoval plný fond pracovného času. Doplatok k minimálnej mzde predstavuje rozdiel medzi porovnávanou aktuálnou sumou minimálnej mzdy a dosiahnutou mzdou zamestnanca v danom kalendári mesiaci.

Do dosiahnutej mzdy zamestnanca sa podľa § 3 ods. 2 zákona o minimálnej mzde **nezahŕňa**:

- mzda za prácu nadčas,
- mzdové zvýhodnenie za prácu vo sviatok, v sobotu, v nedeľu,
- mzdové zvýhodnenie za nočnú prácu,
- mzda za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti na pracovisku,
- mzdová kompenzácia za sťažený výkon práce.

Za mzdu sa podľa § 118 ods. 2 Zákonníka práce **nepovažuje** náhrada mzdy, odstupné, odchodné, cestovné náhrady (vrátane vreckového na pracovnej ceste a iných nenárokové cestovné náhrady), príspevky zo sociálneho fondu, príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie, životné poistenie, daňový bonus, náhrada pri pracovnej neschopnosti a pod.

Zamestnávateľ, u ktorého nie je odmeňovanie zamestnancov dohodnuté v kolektívnej zmluve má povinnosť poskytnúť zamestnancovi mzdu najmenej v sume minimálneho mzdového nároku určeného pre každý **stupeň náročnosti práce** príslušného pracovného miesta. Znamená to, že zamestnávateľ musí **každému pracovnému miestu**, ktoré vytvorí priradiť stupeň náročnosti práce. Vykoná tak na základe charakteristík uvedených v *prílohe č. 1 Zákonníka práce* (t. j. 6 stupňov náročnosti práce).

Zamestnanci pracujúci v pracovnom pomere majú nárok na minimálny mzdový nárok pre konkrétny stupeň náročnosti práce. Od priradeného stupňa náročnosti práce následne závisí výška minimálnej mzdy (minimálnych mzdových nárokov). To neplatí v prípade, ak je odmeňovanie zamestnancov dohodnuté v kolektívnej zmluve uzavretej medzi zamestnávateľom a zamestnancami alebo zamestnávateľom a odborovou organizáciou.

Od 1. januára 2021 sa mení výpočet minimálneho mzdového nároku **u zamestnancov odmeňovaných hodinovou mzdou**. Pre konkrétny stupeň náročnosti práce pri týždennom pracovnom čase 40 hodín sa vypočíta ako $1/174$ zo sumy minimálneho mesačného mzdového nároku vypočítaného pre zamestnancov odmeňovaných mesačnou mzdou. Táto suma sa zaokrúhľuje na 3 desatinné miesta

Príklad výpočtu minimálnej hodinovej mzdy v roku 2021

Stupeň náročnosti práce	Minimálna mesačná mzda v €	Výpočet minimálnej hodinovej mzdy pri týždennom prac. čase 40 hodín	Minimálna hodinová mzda pri týždennom prac. čase 40 hodín
1.	623	$623:174 =$	3,580
2.	739	$739:174 =$	4,247
3.	855	$855:174 =$	4,914
4.	971	$971:174 =$	5,580
5.	1 087	$1\,087:174 =$	6,247
6.	1 203	$1\,203:174 =$	6,914

Od 1. januára 2021 sa zmenil výpočet **minimálneho mzdového nároku** zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou pre príslušný stupeň náročnosti práce.

Tento sa vypočíta ako (mesačná minimálna mzda 2021 – mesačná minimálna mzda 2020) + mesačná minimálna mzda 2020 x koeficient pre príslušný stupeň náročnosti práce.



Napríklad mesačná minimálna mzda v 4. stupni náročnosti práce sa vypočíta:

$$[(623-580)+580 \times 1,6] = 971 \text{ eur}$$

Zmeny v minimálnej mzde podľa stupňov náročnosti práce v roku 2020 a v roku 2021

Stupeň náročnosti práce	Opis stupňa náročnosti práce	Minimálna mesačná mzda v € rok 2020	Minimálna mesačná mzda v € rok 2021	Rozdiel (nárast)
1.	Najjednoduchšie práce	580	623	43
2.	Jednoduché práce	696	739	43
3.	Jednoduché odborné práce	812	855	43
4.	Zložitejšie odborné práce	928	971	43
5.	Koncepčné systémové práce	1 044	1 087	43
6.	Najzložitejšie práce	1 160	1 203	43

Príklady pracovných miest k príslušným stupňom náročnosti práce v roku 2021

Stupeň náročnosti práce	Príklady povolání podľa náročnosti pracovného miesta*	Koeficient minimálnej mzdy	Minimálna mesačná mzda v €	Minimálna mzda v hodinách týždenne v €		
				40	38,75	37,5
1.	upratovačka, operátor výroby	1,0	623	3,580	3,695	3,819
2.	predavačka, pokladník	1,2	739	4,247	4,384	4,530
3.	účtovník, zdravotná sestra, hlavný kuchár	1,4	855	4,914	5,073	5,242
4.	hlavný účtovník, vedúci prevádzky, oblasť manažér	1,6	971	5,580	5,760	5,952
5.	všeobecný lekár, manažér výroby	1,8	1 087	6,247	6,449	6,663
6.	generálny riaditeľ, primár	2,0	1 203	6,914	7,137	7,375

* Príloha č. 1 k zákonu č. 311/2001 Z. z.

Zamestnanci pracujúci na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru majú nárok na minimálnu mzdu, ale nemajú nárok na minimálne mzdové nároky podľa stupňa náročnosti práce. Napríklad hlavný účtovník pracujúci na trvalý pracovný pomer má nárok na 1,6-násobok minimálnej mzdy (t. j. 971 eur), zatiaľ čo samostatný účtovník pracujúci na dohodu o pracovnej činnosti má nárok na minimálnu mzdu. Zamestnávateľ však môže so zamestnancom dohodnúť aj vyššiu mzdu, nie však nižšiu, ako je aktuálne platná minimálna mzda.

Výpočet a platenie preddavkov poistného na zdravotné poistenie v roku 2021

doc. Ing. Jitka Meluchová, PhD.
Ing. Martina Mateášová, PhD.

*Pri platení poistného sa do príslušnej zdravotnej poisťovne, v ktorej je zamestnanec poistený, **platia preddavky** na zdravotné poistenie. Minimálny a maximálny vymeriavací základ **nie je** pri zdravotnom poistení stanovený čo znamená, že zamestnanec platí odvody z vymeriavacieho základu, ktorým je podľa zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“). plnenie poskytnuté zamestnávateľom zamestnancovi, t. j. hrubá mzda.*

Zamestnávatelia platia preddavok za zamestnancov v deň, ktorý je určený na výplatu príjmov zamestnancov za príslušný kalendárny mesiac alebo, ak nie je takýto deň určený, potom posledný deň nasledujúceho mesiaca.

Od 1. januára 2021 je v súlade s § 20 ods. 1 zákona o zdravotnom poistení povinnosťou zamestnávateľa zasielať **Výkaz preddavkov na poistné na verejné zdravotné poistenie zamestnávateľa** výlučne v **elektronickej forme** a to bez ohľadu na počet zamestnancov.

Ďalšou zmenou je, že už nie je od dane z príjmov oslobodený **13. a 14 plat zamestnanca** (§ 5 ods. 7, písm. n/ a o/ zákona o dani z príjmov). Tieto príjmy budú súčasťou vymeriavacieho základu na poistné na verejné zdravotné poistenie a budú sa z nich odvádzať preddavky na poistné.

Preddavky na poistné na zdravotné poistenie musia platiť **samostatne zárobkovo činná osoba** (ďalej len „SZČO“) a samoplatitelia najneskôr do ôsmich dní po uplynutí kalendárneho mesiaca. Výška ich mesačného odvodu sa vypočítava v závislosti priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky spred dvoch rokov (pre rok 2021 sa vypočítava z priemernej mesačnej mzdy z roka 2019, ktorá bola Štatistickým úradom SR vyhlásená v sume 1 092,00 eur).

Platiteľ poistného je povinný vypočítať, platiť a odvádzať preddavok na poistné na účet príslušnej zdravotnej poisťovne v každom kalendárnom mesiaci. Preddavok na poistné sa zaokrúhľuje na najbližší eurocent nadol.

Po skončení kalendárneho roka vyhotoví zdravotná poisťovňa **ročné zúčtovanie zdravotného poistenia**, kde porovná celoročnú výšku poistného s výškou zaplatených preddavkov. Výsledkom ročného zúčtovania zdravotného poistenia môže byť preplatok resp. nedoplatok na poistnom alebo nulová bilancia.

Odvody pre SZČO a samoplatiteľa - zdravotné poistenie

Kategória	Sadzba v %	Vymeriavací základ v eurách	Preddavok v eurách
Bez zdravotného postihnutia - minimum	14	546,00	76,44
Bez zdravotného postihnutia - maximum	14	neurčený	neurčený
Osoba so zdravotným postihnutím - minimum	7	546,00	38,22
Osoba so zdravotným postihnutím - maximum	7	neurčený	neurčený



Ak mesačný vymeriavací základ SZČO bude vyšší ako 546 eur, SZČO bude platiť mesačné odvody vypočítané z tohto vymeriavacieho základu.

Odvody - zamestnanec na zdravotné poistenie

Kategória	Preddavok v eurách	Vymeriavací základ v eurách	Sadzba
Bez zdravotného postihnutia - minimum	neurčený	neurčený	4 %
Bez zdravotného postihnutia - maximum	neurčený	neurčený	4 %
Osoba so zdravotným postihnutím - minimum	neurčený	neurčený	2 %
Osoba so zdravotným postihnutím - maximum	neurčený	neurčený	2 %

Pri **minimálnej mesačnej mzde**, stanovenej pre prvý stupeň náročnosti práce t. j. 623,00 eur, zaplatí zamestnanec v roku 2021 poistné na zdravotné poistenie v sume 24,92 eur čo predstavuje nárast o 1,72 eur. Zamestnanec so zdravotným postihnutím zaplatí 12,46 eur čo predstavuje medziročný nárast o 0,86 eur.

Odvody - zamestnávateľ na zdravotné poistenie

Kategória	Preddavok v eurách	Vymeriavací základ v eurách	Sadzba
Bez zdravotného postihnutia - minimum	neurčený	neurčený	10 %
Bez zdravotného postihnutia - maximum	neurčený	neurčený	10 %
Osoba so zdravotným postihnutím - minimum	neurčený	neurčený	5 %
Osoba so zdravotným postihnutím - maximum	neurčený	neurčený	5 %



Pri **minimálnej mesačnej mzde**, stanovenej pre prvý stupeň náročnosti práce t. j. 623,00 eur, zaplatí zamestnávateľ v roku 2021 poistné na zdravotné poistenie v sume 62,30 eur čo predstavuje nárast o 4,30 eur.

Zdravotné poistenie z dividend prijatých v roku 2021

Dividendy podľa účtovného obdobia ich vzniku	Preddavok v eurách	Vymeriavací základ v eurách	Sadzba
od 1. 1. 2017	neplatí sa	x	x
od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2016	platí sa	max. 65 520,00	14 %
od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2012 (osoba bez zdravotného postihnutia)	neplatí sa	max. 65 520,00	10 %
od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2012 (osoba so zdravotného postihnutia)	neplatí sa	max. 65 520,00	5 %



Maximálny vymeriavací základ platiteľa dividend je vo výške **65 520 eur**, t. j. 60-násobok priemernej mesačnej mzdy v roku 2019 (60 x 1 092 eur).

Odpočítateľná položka na zdravotné poistenie

Zákon o zdravotnom poistení zaviedol v roku 2015 odpočítateľnú položku pre nízkopríjmových zamestnancov, ktorá znižuje vymeriavací základ pre výpočet preddavkov na poistné. Vzhľadom na zvyšovanie minimálnej mzdy však zamestnancovi zamestnanému na plný pracovný úväzok už nevzniká v roku 2021 nárok na odpočítateľnú položku na zdravotné poistenie, nakoľko minimálna mzda presahuje hranicu 570 eur (na odpočítateľnú položku na

zdravotné poistenie nevznikol zamestnancovi nárok už ani v roku 2020 nakoľko bola minimálna mzda 580 eur).

Odpočítateľná položka na zdravotné poistenie sa týka iba zamestnancov pracujúcich na **skrátенý pracovný úväzok**, keďže minimálna mesačná mzda v roku 2021 začína na sume 623,00 eur (v závislosti od stupňa náročnosti vykonávanej práce). Odpočítateľnú položku je možno uplatniť do príjmu vo výške 569,99 eur. Výška mesačnej odpočítateľnej položky na zdravotné poistenie sa vypočíta pomocou tohto vzorca:

$$\text{Odpočítateľná položka (OP)} = \frac{380 - (\text{príjem pre OP} - 380) \times 2}{\text{počet dní mesiaca} \times \text{počet dní zamestnania}}$$

Výpočet a platenie poistného na sociálne poistenie v roku 2021

doc. Ing. Jitka Meluchová, PhD.

Ing. Martina Mateášová, PhD.

Oblasť sociálneho poistenia upravuje *zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony* (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).



Minimálny vymeriavací základ poistného na sociálne poistenie, na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021, je určený pre povinne poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu (ďalej len „SZČO“) a dobrovoľne poistenú osobu vo výške 50 % jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné na sociálne poistenie, t. j. **546,00 eur**. Čo predstavuje 33,15 % z minimálneho vymeriavacieho základu (546,00 eur).



Maximálny vymeriavací základ od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti, garančné poistenie a do rezervného fondu je **7 644,00 eur** (7 x 1 092 eur). Úrazové poistenie maximálny vymeriavací základ nemá stanovený.

Odvody pre SZČO - sociálne poistenie

Kategória	Sadzba v %	Minimálny vymeriavací základ v eur	Minimálna výška poistného v eur	Maximálny vymeriavací základ v eur	Maximálna výška poistného v eur
nemocenské poistenie	4,40	546,00	24,02	7 644,00	336,33
starobné poistenie	18,00	546,00	98,28	7 644,00	1 375,92
invalidné poistenie	6,00	546,00	32,76	7 644,00	458,64
rezervný fond solidarity	4,75	546,00	25,93	7 644,00	363,09
SPOLU	33,15	x	180,99	x	2 533,98

Minimálna výška poistného do Sociálnej poisťovne je **180,99** eur a spolu so zdravotným poistením, kde výška minimálneho poistného na zdravotné poistenie je **76,44** eur, predstavuje pre SZČO odvody v celkovej výške **257,43** eur.



Výšku vymeriavacieho základu, ako aj výšku mesačných odvodov do Sociálnej poisťovne určenú z údajov z podaného daňového priznania za rok 2019, oznámi pobočka Sociálnej poisťovne každej SZČO písomne, a to v termíne **do 22. februára 2021**.

Nový vymeriavací základ pre platenie poistného do Sociálnej poisťovne je platný od 1. februára 2021. SZČO sú povinné zaplatiť novú výšku poistného za február 2021 so splatnosťou **do 8. marca 2021**.

Medziročné porovnanie výšky poistného na sociálne a zdravotné poistenie SZČO

Minimálna a maximálna výška poistného SZČO	Rok 2020 v eur	Rok 2021 v eur	Rozdiel v eur (nárast)
Minimálne poistné na sociálne poistenie	167,89	180,99	13,10
Maximálne poistné na sociálne poistenie	2 350,66	2 533,98	183,32
Minimálne poistné na zdravotné poistenie	70,91	76,44	5,53

Poistné na sociálne poistenie platené do Sociálnej poisťovne sa skladá z **čiasťkových poistení**:

1. nemocenské poistenie,
2. starobné poistenie

3. invalidné poistenie,
4. poistenie v nezamestnanosti
5. garančné poistenie,
6. úrazové poistenie,
7. rezervný fond solidarity.

Zamestnanec neplatí garančné poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti, ktoré platí iba zamestnávateľ.



Minimálny vymeriavací základ pre na účely sociálneho poistenia nie je stanovený, avšak zamestnávateľ má naďalej podľa pracovnoprávných predpisov povinnosť odmeňovať zamestnanca v súlade s ustanoveniami zákona č. 294/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov. Na účely nižšie uvedenej tabuľky tvorí minimálny vymeriavací základ minimálna mesačná mzda v roku 2021. Minimálny vymeriavací základ sa u zamestnanca pracujúceho na plný úväzok rovná minimálnej mzde stanovenej pre príslušný stupeň náročnosti práce. Minimálna mzda pre 1. stupeň náročnosti práce je v roku 2021 v sume 623,00 eur.



Maximálny vymeriavací základ na účely sociálneho poistenia je stanovený vo výške sedem-násobku priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve SR za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza rozhodujúcemu obdobiu (rok 2019), ktorá bola vo výške 1 092 eur. Výška maximálneho vymeriavacieho základu **pre rok 2021** je v sume **7 644 eur**.

[Odvody na sociálne poistenie sa zaokrúhľujú na najbližší eurocent nadol.](#)

Odvody - zamestnanec - sociálne poistenie

Kategória	Sadzba v %	Minimálny vymeriavací základ v eur	Minimálna výška poistného v eur	Maximálny vymeriavací základ v eur	Maximálna výška poistného v eur
nemocenské poistenie	1,40	623,00	8,72	7 644,00	107,01
starobné poistenie	4,00	623,00	24,92	7 644,00	305,76
invalidné poistenie	3,00	623,00	18,69	7 644,00	229,32
poistenie v nezamestnanosti	1,00	623,00	6,23	7 644,00	76,44
SPOLU	9,40	x	58,56	x	718,53

Odvody - zamestnávateľ - sociálne poistenie

Kategória	Sadzba v %	Minimálny vymeriavací základ v eur	Minimálna výška poistného v eur	Maximálny vymeriavací základ v eur	Maximálna výška poistného v eur
nemocenské poistenie	1,40	623,00	8,72	7 644,00	107,01
starobné poistenie	14,00	623,00	87,22	7 644,00	1070,16
invalidné poistenie	3,00	623,00	18,69	7 644,00	229,32
poistenie v nezamestnanosti	1,00	623,00	6,23	7 644,00	76,44
garančné poistenie	0,25	623,00	1,55	7 644,00	19,11
úrazové poistenie	0,80	623,00	4,98	neurčený	neurčený*
rezervný fond solidarity	4,75	623,00	29,59	7 644,00	363,09
SPOLU	25,20	x	156,98	x	1 865,13**

* Zavádza sa jednotná sadzba poistného na úrazové poistenie v doterajšej výške. Zamestnávateľ platí poistné na úrazové poistenie vo výške 0,8 % z vymeriavacieho základu zamestnanca.

** K celkovej sume poistného sa pripočíta aj poistné na úrazové poistenie, ktoré sa vypočíta zo skutočne dosiahnutého vymeriavacieho základu zamestnanca, z dôvodu, že vymeriavací základ na platenie poistného na úrazové poistenie nie je obmedzený najvyššou výškou.



Poistné na sociálne poistenie odvádzané zamestnávateľom do Sociálnej poisťovne za zamestnanca s minimálnou mzdou vzrastie v roku 2021 o **10,82 eur** (t. j. 156,98 - 146,16).



Cena práce zamestnávateľa za zamestnanca odmeňovaného minimálnou mzdou v roku 2021 je **842,28 eur** čo predstavuje medziročný nárast o **58,12 eur** (842,28 – 784,16).

Daň z príjmov zo závislej činnosti

Daň z príjmov z hrubej mzdy zamestnanca sa vypočíta zo základu dane zníženého o nezdaniteľnú časť základu dane (ak zamestnanec podpísal *Vyhlásenie na uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane a daňového bonusu*).

V roku 2021 si uplatní nezdanielnú časť základu dane vo výške 375,95 eur mesačne tzn. **4 511,43 eur ročne** (t. j. 21 – násobok sumy životného minima) v závislosti od dosiahnutého základu dane daňovníka.

Nezdanielná časť základu dane, ktorú si môže zamestnanec uplatniť:

Nezdanielná časť	Základ dane
4 511,43 eur (t. j. 375,95 eur mesačne)	nižší alebo rovný ako 92,8 – násobok sumy životného minima, t. j. ako 19 936,22 eur
9 495,486 eur - 1/4 základu dane daňovníka	vyšší ako 92,8 – násobok sumy životného minima, t. j. ako 19 936,22 eur
0 eur	základ dane vyšší ako suma 37 981,94 eur

Vyhlásenie podľa § 36 ods. 6 *zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov* podáva zamestnanec zamestnávateľovi, ktorý je platiteľom dane, u ktorého si uplatňuje nárok na nezdanielnú časť základu dane na daňovníka a nárok na daňový bonus.



Medziročný nárast nezdanielnej časti základu dane (v roku 2020 bola 367,85 eur) je v sume **8,10 eur**, čo predstavuje úsporu na dani z príjmov zo závislej činnosti pre zamestnanca sumu 1,54 eur.

Sadzba dane z príjmov zo závislej činnosti zamestnancov:

19 %	z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne sumu 37 981,94 eur (vrátane), ktorá predstavuje 176,8 násobok životného minima
25 %	z tej časti základu dane, ktorá presiahne sumu 37 981,94 eur (t. j. 37 981,95 € a viac)

Mzdové zvýhodnenia

doc. Ing. Jitka Meluchová, PhD.

*Zákon č. 294/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, s účinnosťou od 1. januára 2021 mení pravidlá upravujúce mzdové zvýhodnenia v roku 2021, kde dochádza ku zmene mechanizmu pre určovanie výšky mzdového zvýhodnenia (ďalej aj „príplatkov“). Kým v predošlých rokoch sa určovala výška príplatkov **percentuálnym podielom z minimálnej hodinovej mzdy**, od roku 2021 sa výška príplatkov určuje **pevnou sumou**, ktorá vychádza zo sumy minimálnej mzdy platnej pre rok 2021 t. j. 623 eur mesačne resp. 3,58 eur/hod.*

Mzdové zvýhodnenia upravuje zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“) v nasledovných ustanoveniach. Mzdové zvýhodnenia za prácu v sobotu (§ 122a), v nedeľu (§ 122b) a za nočnú prácu (§ 123 ods. 1).

1. Zamestnancovi patrí za prácu v **sobotu** popri dosiahnutej mzde za každú hodinu práce v sobotu mzdové zvýhodnenie najmenej v sume **1,79 eura**. Ak povaha práce alebo podmienky prevádzky vyžadujú, aby sa práca pravidelne vykonávala v sobotu, možno dohodnúť nižšiu sumu mzdového zvýhodnenia, najmenej však v sume **1,61 eura**.

Pre určenie výšky mzdového zvýhodnenia v roku 2021 sa percentuálna výška príplatku ráta z minimálnej hodinovej mzdy platnej pre rok 2021, t. j. zo sumy 3,58 eura ($50 \% \text{ z } 3,58 = 1,79 \text{ eur/hod.}$) a v prípade nižšej sadzby mzdového zvýhodnenia ($45 \% \text{ z } 3,58 = 1,61 \text{ eur/hod.}$).

2. Zamestnancovi patrí za prácu v **nedeľu** popri dosiahnutej mzde za každú hodinu práce v nedeľu mzdové zvýhodnenie najmenej v sume **3,58 eura**. Ak povaha práce alebo podmienky prevádzky vyžadujú, aby sa práca pravidelne vykonávala v nedeľu, možno dohodnúť nižšiu sumu mzdového zvýhodnenia, najmenej však v sume **3,22 eura**.

Pre určenie výšky mzdového zvýhodnenia sa vychádza z rovnakého vzorca pre ich výpočet ($100 \% \text{ z } 3,58 = 3,58 \text{ eur/hod.}$) a v prípade nižšej sadzby mzdového zvýhodnenia ($90 \% \text{ z } 3,58 = 3,22 \text{ eur/hod.}$).

3. Zamestnancovi patrí za **nočnú prácu** (od 22,00 hod. do 6,00 hod.) popri dosiahnutej mzde za každú hodinu nočnej práce mzdové zvýhodnenie najmenej v sume **1,43 eura** a ak ide o zamestnanca vykonávajúceho **rizikový prácu**, patrí mu mzdové zvýhodnenie najmenej v sume **1,79 eura**. Ak povaha práce alebo podmienky prevádzky vyžadujú, aby sa práca

pravidelne vykonávala v noci, môže sa zamestnávateľ dohodnúť na nižšej sume mzdového zvýhodnenia najmenej však **1,25 eura**.

Pre určenie výšky mzdového zvýhodnenia sa vychádza z rovnakého vzorca pre ich výpočet (40 % z 3,58 = 1,43 eur/hod.), v prípade rizikovej práce (50 % z 3,58 = 1,79 eur/hod.) a v prípade nižšej sadzby mzdového zvýhodnenia (35 % z 3,58 = 1,25 eur/hod.).

Minimálna výška mzdového zvýhodnenia v roku 2021

Výška mzdového zvýhodnenia	Základná sadzba (v eur/hod.)	Znížená sadzba (v eur/hod.)
Za prácu v sobotu	1,79	1,61
Za prácu v nedeľu	3,58	3,22
Za nočnú prácu	1,43	1,25
ak ide o rizikové povolanie	1,79	-

Dohoda o uplatnení nižšieho mzdového zvýhodnenia za prácu v sobotu, nedeľu alebo nočnú prácu musí byť dohodnutá v **kolektívnej zmluve** alebo v **pracovnej zmluve**, ak ide o zamestnávateľa, u ktorého nepôsobí odborová organizácia, a ktorý k 31. decembru predchádzajúceho kalendárneho roka zamestnával menej ako 20 zamestnancov.



Mzdové zvýhodnenia za prácu v sobotu, nedeľu, v noci a vo sviatok sa **kumulujú**. Ak napríklad zamestnanec pracoval na nočnej zmene vo sviatok, má nárok na mzdové zvýhodnenie za nočnú prácu a súčasne aj na mzdové zvýhodnenie za prácu vo sviatok.



Zamestnanci pracujúci na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru majú nárok za každú hodinu práce v sobotu, nedeľu a vo sviatok na mzdové zvýhodnenie.



Zamestnancovi patrí **mzdová kompenzácia za sťažený výkon práce** pri vykonávaní pracovných činností zaradených príslušným orgánom verejného zdravotníctva do 3. alebo 4. kategórie podľa osobitného predpisu, ak sa pri ich výkone vyžaduje, aby zamestnanec používal na zníženie zdravotného rizika osobné ochranné pracovné prostriedky. Za každú hodinu rizikovej práce patrí zamestnancovi popri dosiahnutej mzde aj mzdová kompenzácia za sťažený výkon práce určená pevnou sumou, a to najmenej **0,72 eura**.



Dochádza taktiež k zmene výšky náhrady mzdy za **neaktívnu časť pracovnej pohotovosti** mimo pracoviska. Za každú hodinu tejto pohotovosti patrí zamestnancovi náhrada stanovená pevnou sumou najmenej vo výške **0,72 eura**.



Výška mzdového zvýhodnenia za **prácu vo sviatok** (§ 122 ods. 1 Zákonníka práce) nebola upravovaná, nakoľko sa výška príplatku neviaže na minimálnu hodinovú mzdu, ale na priemerný zárobok zamestnanca. Znamená to, že za prácu vo sviatok patrí zamestnancovi mzda a mzdové zvýhodnenie vo výške **100 % jeho priemerného zárobku**.

To neplatí pre zamestnancov vykonávajúcich prácu na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Týmto zamestnancom patrí za každú hodinu práce vo sviatok dohodnutá odmena zvýšená najmenej o **100 % minimálnej hodinovej mzdy**. V roku 2021 bude tomuto zamestnancovi za hodinu práce vo sviatok patriť dohodnutá odmena zvýšená najmenej o **3,58 eura**.

V prípade, ak bude zamestnanec pracovať vo sviatok, ktorý pripadne na víkend, bude mať nárok na príplatok za prácu **vo sviatok** ako aj nárok na príplatok za **prácu v sobotu, či v nedeľu**. Uvedené znamená, že zamestnanec má nárok na viaceré mzdové zvýhodnenia, ktoré sa kumulujú.

V prípade, ak začala zamestnancovi nočná zmena v deň, kedy je sviatok, zamestnanec má nárok na mzdového zvýhodnenie za prácu **vo sviatok až do konca zmeny na druhý deň**. Ak však zamestnancovi, ktorého nočná zmena začína deň pred sviatkom a končí v deň sviatku, nárok na mzdové zvýhodnenie za prácu vo sviatok, nemá. Zamestnanec, ktorý pracuje na pracovisku, kde je vykonáva práca v noci len občas, má nárok na príplatok za prácu vo sviatok za každú hodinu odpracovanú vo sviatok.



Za **prácu nadčas** patrí zamestnancovi (§ 121 ods. 1) dosiahnutá mzda a mzdové zvýhodnenie najmenej v sume 25 % priemerného zárobku. V prípade ak zamestnanec vykonáva rizikové práce patrí mu mzdové zvýhodnenie najmenej 35 % priemerného zárobku. Nárok na mzdové zvýhodnenie za prácu nadčas nebude poskytnuté, ak po dohode so zamestnávateľom čerpá za prácu nadčas náhradné voľno.

Zmeny v stravovaní zamestnancov a ďalšie zmeny v Zákonníku práce

doc. Ing. Jitka Meluchová, PhD.

Zákon č. 76/2021 Z. z., ktorým sa mení a a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „Zákonník práce“) prináša viaceré zmeny, ktoré nadobúdajú účinnosť od 1. marca 2021 a 1. januára 2022.

Cieľom novelizácie bolo riešenie potrieb aplikačnej praxe, najmä:

1. osobitosti výkonu práce z domácnosti zamestnanca, ktoré stanovujú pravidlá **domáckej práce a telepráce**, kde sa vyžaduje dohodnúť so zamestnancom v pracovnej zmluve, kde bude miesto výkonu práce a rozsah práce vykonávanej z domácnosti. Taktiež je možné dohodnúť, že zamestnanec si sám rozvrhne pracovný čas v rámci celého týždňa alebo sa bude domácka práca alebo telepráca vykonávať v **pružnom pracovnom čase**.
Upravujú sa aj podmienky výkonu domáckej práce a telepráce ohľadne používania vlastného vybavenia, náradia a pod. Upravuje sa právo zamestnanca na odpojenie počas jeho odpočinku, kedy mu nie je nariadená pracovná pohotovosť alebo práca nadčas a nesmie to byť vyhodnotené ako nesplnenie si povinností, ak v tomto čase odmietne vykonať prácu na žiadosť zamestnávateľa;
2. umožnenie fyzickým osobám starším ako 15 rokov s neukončenou povinnou školskou dochádzkou vykonávať ľahké práce napr. počas letných prázdnin. Žiak strednej školy a študent dennej formy vysokoškolského štúdia bude mať **štatút študenta**, na účely uzatvorenia dohody o brigádnickej práci študentov, do 31. októbra toho istého kalendárneho roka, kedy riadne ukončil štúdium na strednej škole resp. štúdium prvého stupňa vysokoškolského štúdia v dennej forme. Túto skutočnosť preukáže zamestnávateľovi potvrdením o návšteve školy;
3. **predĺženie skúšobnej doby** zamestnanca o jeden deň a to v prípade, že zamestnanec počas dohodnutej skúšobnej doby neodpracoval pre prekážku v práci na jeho strane celú pracovnú zmenu;
4. vytvorenie **nového dôvodu pre výpoveď** zo strany zamestnávateľa v prípade, ak zamestnanec dovŕši 65 rokov veku a vek určený na nárok na starobný dôchodok, pričom obidve tieto podmienky budú musieť byť splnené súčasne. Pri skončení pracovného pomeru dohodou alebo výpoveďou z dôvodu splnenia týchto podmienok, bude mať tento zamestnanec nárok aj na odstupné;
5. dopĺňa sa ustanovenia týkajúce nároku mladých **rodičov na najmenej 5 týždňov dovolenky** pri trvalej starostlivosti o dieťa. Zamestnanec uplatňujúci si tento nárok je povinný zamestnávateľovi písomne oznámiť vznik ako aj zánik trvalej starostlivosti o dieťa;
6. upravenie možnosti dať zamestnancovi vybrať si medzi stravovacími poukázkami a finančným príspevkom na stravovanie,

7. upravenie možnosti **dočasného pridelovania zamestnancov** medzi ovládajúcou a ovládanou spoločnosťou. Pri bezodplatnom pridelovaní zamestnanca medzi prepojenými osobami **nemusí** byť splnená podmienka objektívnych prevádzkových dôvodov na strane pôvodného zamestnávateľa a ani podmienka najmenej trojmesačného trvania pracovného pomeru so zamestnancom;
8. novelizovanie **zákona o tripartite** v súvislosti so zohľadnením kritéria reprezentatívnosti pri pôsobení zástupcov zamestnancov u zamestnávateľa;
9. novelizovanie zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, ktoré sa týka vytvorenia nového modelu **primeranej zodpovednosti** odberateľa práce alebo služby za nelegálne zamestnávanie zamestnancov poskytovateľom tejto služby. Spoluzodpovednosť bude v prípade cezhraničného poskytovania služby vznikať až v prípadoch dlhodobého poskytovania služby. Na ten účel sa tak predlžuje 5 dňová lehota na 30 dní v období 12 mesiacov.

Zmeny v stravovaní zamestnancov

Najvýznamnejšou zmenou je úprava § 152 Zákonníka práce, ktorý prináša možnosť výberu pre zamestnancov, či si zvolia stravovaciu poukážku alebo finančný príspevok na stravovanie. Všeobecnou povinnosťou zamestnávateľa je zabezpečovať zamestnancom vo všetkých zmenách stravovanie zodpovedajúce zásadám správnej výživy priamo na pracoviskách alebo v ich blízkosti.

Zamestnávateľ **zabezpečuje zamestnancom stravovanie** poskytovaním jedného teplého hlavného jedla vrátane vhodného nápoja zamestnancovi v priebehu pracovnej zmeny, a to:

- vo vlastnom stravovacom zariadení,
- v stravovacom zariadení iného zamestnávateľa, alebo
- prostredníctvom stravovacích poukážok (gastrolístkov), prostredníctvom právnickej resp. fyzickej osoby, ktorá má oprávnenie sprostredkovať stravovacie služby, ak ich sprostredkuje u osoby, ktorá má oprávnenie poskytovať stravovacie služby (t. j. prostredníctvom emitenta gastrolístkov).

Zamestnávateľ, ktorý nebude zabezpečovať stravovanie vo vlastnom stravovacom zariadení alebo v stravovacom zariadení iného zamestnávateľa, je povinný **umožniť zamestnancom výber** medzi poskytnutím stravovacích poukážok a poskytnutím účelového finančného príspevku na stravovanie. Zamestnávateľ musí rešpektovať voľbu zamestnanca, ktorý však bude môcť svoje rozhodnutie zmeniť najsôr po uplynutí 12 mesiacov.



Finančný príspevok na stravovanie bude **súčasťou čistej mzdy** zamestnanca a jeho výška musí byť zhodná s výškou príspevku zamestnávateľa na stravovanie pre iných zamestnancov. Finančný príspevok na stravovanie bude oslobodený od dane z príjmov a od odvodov t. j. sociálneho poistenia a zdravotného poistenia.

Poskytnutie finančného príspevku na stravovanie sa nepovažuje za formu zabezpečenia stravovania. Zamestnávateľ nebude mať povinnosť zabezpečovať stravovanie zamestnancom, ktorým poskytne účelovo viazaný finančný príspevok na stravovanie.

Finančný príspevok na stravovanie bude **alternatívou k zabezpečeniu stravovania**. Tak, ako v prípade zamestnancov, ktorým zamestnávateľ zabezpečuje stravovanie, bude mať nárok na poskytnutie finančného príspevku na stravovanie ten zamestnanec, ktorý v rámci pracovnej zmeny vykonáva prácu viac ako štyri hodiny. V prípade, ak pracovná zmena zamestnanca trvá viac ako 11 hodín, zamestnávateľ mu bude môcť poskytnúť ďalší finančný príspevok na stravovanie.

Právo výberu sa vzťahuje len na zamestnancov tých zamestnávateľov, ktorí nezabezpečujú stravovanie vo vlastnom stravovacom zariadení alebo v inom (zmluvnom) stravovacom zariadení. Vzhľadom na veľkosť a podmienky zamestnávateľov sú taxatívne upravené iba minimálne pravidlá. Podrobnosti výberu a realizácie povinnosti, zamestnávateľa zabezpečovať stravovanie alebo poskytovať finančný príspevok na stravovanie na základe voľby, si môže zamestnávateľ konkretizovať **v internom predpise**. Z uvedeného vyplýva, že zamestnávateľ môže v internom predpise stanoviť všetky pravidlá týkajúce sa nielen voľby zamestnancov medzi týmito možnosťami, ale aj pravidlá samotnej realizácie (t. j. spôsobu vydávania stravovacích poukážok a výplaty finančného príspevku na stravovanie).

Zamestnávateľ musí zabrániť situácii, kedy by boli zamestnanci poberajúci finančný príspevok znevýhodnení voči tým, ktorí dostávajú stravovacie poukážky (napr. v dôsledku neskoršej výplaty príspevku na účet zamestnanca než je deň odovzdania stravných poukážok). V internom predpise si zamestnávateľ nastaví taký mechanizmus, aby boli obidva spôsoby časovo zjednotené. Je potrebné zabezpečiť, aby sa finančný príspevok poskytoval vopred v reálnom čase, aby si za neho zamestnanec mohol zabezpečiť stravovanie.



Ak **zamestnávateľ uzatvoril zmluvu** o zabezpečení stravovacích poukážok s právnickou alebo fyzickou osobou, ktorá má na to oprávnenie, nie je povinný postupovať podľa nových pravidiel ihneď (t. j. od 1. marca 2021). Môže využiť prechodné obdobie, počas ktorého nebude musieť umožňovať zamestnancom výber medzi stravovacími poukážkami a finančným príspevkom na stravovanie. Doba prechodného ustanovenia končí 31. decembra 2021 (§ 252p Zákonníka práce). Týmto zamestnávateľ získava možnosť ponechať si čas na implementovanie nových pravidiel, ako aj priestor na vyriešenie zmluvných vzťahov s emitentom stravovacích poukážok a vytvorenie interných pravidiel pre výber zamestnancov ohľadne foriem poskytovania stravovania.

Suma finančného príspevku na stravovanie je suma, ktorou zamestnávateľ prispieva na stravovanie iným zamestnancom, najmenej 55 % minimálnej hodnoty stravovacej poukážky. V prípade, že zamestnávateľ neprispieva iným zamestnancom na stravovanie (napr. nemá iných zamestnancov), suma finančného príspevku na stravovanie je najmenej 55% minimálnej

hodnoty stravovacej poukážky, najviac však 55 % stravného poskytovaného pri pracovnej ceste v trvaní 5 až 12 hodín. Naďalej platí, že zamestnávateľ môže poskytnúť zamestnancom príspevok na stravovanie nad rámec, z prostriedkov sociálneho fondu.



Zamestnancovi na **tuzemskej pracovnej ceste** patrí okrem iných náhrad aj stravné podľa § 5 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov, a to za každý kalendárny deň pracovnej cesty, ak trvá dlhšie ako 5 hodín. Od sumy stravného pri tuzemskej pracovnej ceste v časovom pásme 5 až 12 hodín (aktuálne je to 5,10 eura) sa odvíja aj minimálna suma stravovacej poukážky, ako aj maximálny príspevok zamestnávateľa na stravovanie zamestnancov.

Zákonník práce (§ 152) ustanovuje, že zamestnávateľ je povinný prispievať na stravovanie najmenej v sume 55 % z ceny jedla, najviac na každé jedlo do sumy 55 % stravného poskytovaného pri pracovnej ceste v trvaní 5 až 12 hodín (aktuálne je to 55 % z 5,10 = 2,81 eura). Príspevok sa zaokrúhľuje na najbližší eurocent nahor. Táto suma príspevku je zároveň daňovým výdavkom zamestnávateľa.



Minimálna hodnota stravovacej poukážky musí byť najmenej 75 % zo sumy stravného poskytovaného pri pracovnej ceste v trvaní 5 až 12 hodín (aktuálne je to 75 % z 5,10 = 3,83 eura). Znamená to, že zamestnávateľ prispieva na stravovanie zamestnancov najmenej sumou 2,11 eura na odpracovaný deň. Zamestnávateľ môže prispievať na stravné aj vyššou sumou ako je 2,11 eura avšak jeho príspevok na stravovanie zamestnancov je daňovým výdavkom najviac do sumy 2,81 eura. V súvislosti s účelovým finančným príspevkom na stravovanie poskytovaným zamestnancom, namiesto stravovacích poukážok, zostávajú tieto sumy zachované.

Príklad: Zamestnávateľ má dve skupiny zamestnancov. Jedna skupina sa rozhodla pre zabezpečenie stravovania formou gastrolístkov a druhá skupina zamestnancov si zvolila finančný príspevok na stravovanie. Zamestnávateľ poskytuje 5,00 eurový gastrolístok zamestnancom, ktorí sú v prvej skupine. Príspevok zamestnávateľa na stravovanie zamestnancov je 55 % zo sumy stravovacej poukážky (gastrolístku). Príspevok poskytovaný zo sociálneho fondu je v sume 0,20 eura.

Zamestnanec 1 skupina (v eur)	Zamestnanec 2 skupina (v eur)
55% u 5,00 eur = 2,75	55% u 5,00 eur = 2,75
Príspevok zo sociálneho fondu = 0,20	Príspevok zo sociálneho fondu = 0,20
Príspevok na stravovanie = 2,95	Finančný príspevok na stravovanie: = 2,95
Doplatok zamestnanca: $5,00 - 2,75 - 0,20 = 2,05$	Doplatok zamestnanca: -



Ďalšou zavádzanou zmenou je **zníženie poplatku (provízie)** za sprostredkované stravovacie služby pri nákupe stravovacích poukážok z 3 % na 2 % z hodnoty nakupovaných stravovacích poukážok.

Súčasná forma stravovacej poukážky je v **listinnej podobe** alebo v podobe **gastro karty**. Od 1. januára 2023 by však mali byť stravovacie poukážky poskytované len v **elektronickej forme**. Zamestnávateľ bude môcť poskytnúť zamestnancovi stravovaciu poukážku v papierovej podobe len vtedy, ak jej použitie v elektronickej podobe, počas pracovnej zmeny na pracovisku alebo v jeho blízkosti nie je umožnené napr. z dôvodu, že využívané stravovacie zariadenia nedisponujú terminálom na platobné karty.



POZNÁMKY



Dotácia na nájomné

doc. Ing. Jitka Meluchová, PhD.

Ďalším opatrením, zameraným na zmiernenie nepriaznivých dopadov na finančnú situáciu podnikateľov (nájomcov) v súvislosti s ochorením COVID-19, bolo vytvorenie podmienok na poskytovanie dotácií na nájomné. Dotácia na nájomné je štátna pomoc určená pre prenajímateľa, ktorý sa vzdá časti svojho príjmu z nájmu za obdobie, počas ktorého bola prevádzka nájomcu (opatreniami orgánov štátnej správy na úseku zdravotníctva alebo zriaďovateľov škôl a školských zariadení):

1. **uzavretá**, alebo podstatne **obmedzená** zákazom prítomnosti verejnosti v prevádzke,
2. z dôvodu prerušenia vyučovania na školách a v školských zariadeniach mala **znemožnené užívanie**.

Na dotáciu na nájomné nie je právny nárok.

Dotácia na nájomné je poskytovaná podľa § 13c zákona č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poskytovaní dotácií“).

Dotácia sa poskytne na úhradu nájomného plateného na základe nájomnej alebo obdobnej zmluvy, pričom právo nájomcu užívať predmet nájmu je najneskôr od 1. februára 2020. Podmienkou na získanie dotácie je, že následkom šírenia ochorenia COVID-19 bol **prenajímaný priestor uzavretý** alebo bol v prenajímanom priestore zákaz prítomnosti verejnosti.



Na dotáciu na nájomné **má nárok nájomca**, na základe **žiadosti prenajímateľa**, ktorým môže byť:

1. fyzická osoba – nepodnikateľ,
2. fyzická osoba - podnikateľ (napr. živnostník),
3. právnická osoba - podnikateľ (napr. s.r.o.) alebo
4. právnická osoba - nepodnikateľ (napr. občianske združenie).

Žiadosť o dotáciu na nájomné podáva prenajímateľ v mene nájomcu a na vlastný účet za obdobie tzv. sťaženého užívania. **Obdobím sťaženého užívania** sa rozumie obdobie, počas ktorého bolo užívanie predmetu nájmu znemožnené uzavretím prevádzky, prerušením vyučovania na školách a v školských zariadeniach, podstatne obmedzené zákazom prítomnosti verejnosti v predmete nájmu (prevádzky verejného stravovania, prevádzky na letiskách a pod.). Výška dotácie sa prepočítaná pomerne k dobe, na ktorú sa vzťahovalo konkrétne opatrenie. Pre výpočet výšky dotácie sa do úvahy berie obdobie, počas ktorého bolo sťažené užívanie alebo jeho pomerná časť, ak nájomný vzťah netrval celé toto obdobie.

Dotáciu na nájomné možno poskytnúť nájomcovi vo výške, v akej bola poskytnutá zľava z nájomného, na základe **dohody medzi prenajímateľom a nájomcom**, najviac však vo výške **50 % nájomného** za obdobie sťaženého užívania. To platí aj pre verejnoprávne inštitúcie a iné právnické osoby zriadené zákonom. Ak je prenajímateľom správca majetku štátu, výška dotácie je automaticky stanovená na úrovni 50 %.

Dotácia na nájomné si môže uplatniť aj nájomca, ktorý **už nájomné prenajímateľovi uhradil** za celé alebo za časť obdobia sťaženého užívania nehnuteľnosti. Medzi prenajímateľom a nájomcom vznikne **dohoda o zľave z budúceho nájomného** na obdobie zodpovedajúce obdobiu povinného uzatvorenia prevádzky. Nájomca môže získať dotáciu na nájomné vo výške poskytnutej zľavy z budúceho nájomného, najviac však vo výške 50 % z nájomného. Príspevok na nájomné sa nájomcovi započíta na budúce platby nájomného zodpovedajúce obdobiu, počas ktorého musel mať uzatvorenú prevádzku.



Ak sa prenajímateľ a nájomca **nedohodnú na poskytnutí zľavy** z nájomného, môže nájomca uhrádzať prenajímateľovi celé neuhradené nájomné za obdobie sťaženého užívania, najviac v rovnakých mesačných splátkach počas 4-ročného obdobia, po skončení mimoriadnej situácie. Rovnaké podmienky platia aj v prípade, ak nájomca nájomné **už uhradil**, t. j. bude môcť prenajímateľovi uhradiť nájomné za rovnako dlhé obdobie, ako bolo obdobie obmedzeného užívania nehnuteľnosti, najviac v 48 rovnakých mesačných splátkach.

Dotáciu na úhradu nájomného je **možné získať**, ak predmetom nájmu je:

1. miestnosť alebo jej časť alebo súbor miestností, ktoré sú rozhodnutím stavebného úradu určené na iné účely ako na bývanie, a v ktorých nájomca predáva tovar alebo poskytuje služby konečným spotrebiteľom, vrátane súvisiacich obslužných priestorov a skladových priestorov, alebo
2. trhové miesto.

Nájomným nie sú úhrady za ďalšie služby obvykle spojené s nájmom (služby za upratovanie, energie, marketingové služby a pod.) a obratová zložka, ak sa nájomné určuje z obratu. Na tieto sa štátna dotácia nevzťahuje a ak sú tieto služby dohodnuté osobitne, nájomca ich musí zaplatiť v plnej výške, pokiaľ sa prenajímateľ nerozhodne, že ich nebude od nájomcu požadovať, resp. ak ich nezaplatí namiesto nájomcu. Ak nie je možné úhrady za služby obvykle spojené s nájmom oddeliť od výšky nájomného, na účely výpočtu maximálnej výšky dotácie, výška nájomného sa zníži o 5 %.



Žiadosť o dotáciu na nájomné sa predkladá **elektronicky** prostredníctvom formulára, ktorý zverejnilo *Ministerstvo hospodárstva SR* (ďalej len „ministerstvo hospodárstva“) na svojom webovom sídle, a to prostredníctvom elektronických schránok a portálu www.slovensko.sk. Na webovom sídle je zverejnený návod ako aj ďalšie dokumenty pre podanie žiadosti o dotáciu. Postupnosť krokov je taká, že najskôr žiadosť o dotáciu na nájomné vyplní prenajímateľ, následne ju pošle nájomcovi na podpísanie elektronickým podpisom, keď nájomca žiadosť elektronicky podpíše, potom ju elektronicky podpíše aj prenajímateľ a odošle ju ministerstvu hospodárstva.

Formulár je pre účely účtovníctva postačujúcim podkladom, pričom účtovný doklad si je potrebné vytvoriť, tzn. doplniť náležitosti podľa § 10 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Oznámenie o schválení resp. neschválení žiadosti je následne odoslané do elektronickej schránky prenajímateľovi aj nájomcovi. V prípade schválenia dotácie sú finančné prostriedky poslané priamo na bankový účet prenajímateľa.



Na dotáciu na nájomné nemá nárok subjekt pôsobiaci vo finančnom sektore (napr. finančný sprostredkovateľ, banka, poisťovňa, burzový maklér) **a poskytovateľ ambulantnej zdravotnej starostlivosti, ktorému sa poskytuje úhrada za poskytnutú zdravotnú starostlivosť** (napr. lekár vo svojej ambulancii vyplácaný zdravotnou poisťovňou). Pokiaľ sa ambulantnému lekárovi neposkytuje úhrada za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, môže požiadať o dotáciu na nájomné. Oprávneným žiadateľom nie je ani subjekt pôsobiaci výlučne v oblasti prvovýroby poľnohospodárskych výrobkov, výlučne v oblasti rybolovu a akvakultúry.

V súvislosti s dotáciami na nájomné boli prijaté zmeny v oblasti účtovania dotácií v podvojnóm účtovníctve. *Opatrenie Ministerstva financií SR č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov* (ďalej len „postupy účtovania“) sa dopĺňa (§ 52a ods. 8) o postup účtovania pre nájomcov a prenajímateľov, v súvislosti s poskytnutím príspevkov na nájomné.

1. Účtovanie nájomného a dotácie na nájomné na strane nájomcu

V účtovníctve **nájomcu** účtujúceho v sústave podvojného účtovníctva sa povinnosť platby za nájomné zaúčtuje ako vznik záväzku so súvzťažným zápisom na ťarchu nákladového účtu z titulu prijatia služby.

č.	Doklad	Text	MD	D
1.	DFA, ZML	Predpis nájomného zo zmluvy uzatvorenej na obdobie kratšie ako jeden rok, za obdobie povinného zatvorenia:		
		a) nájomné súvisí s predmetom podnikateľskej činnosti	518	321
		b) nájomné nie je obvyklým nákladom súvisiacim s podnikateľskou činnosťou nájomcu	518	325
2.	DFA, ZML	Predpis nájomného zo zmluvy uzatvorenej na obdobie dlhšie ako jeden rok, za obdobie povinného zatvorenia	518	474

Poznámka:

V prípade, ak predpis platby za nájomné sa vzťahuje na obdobie dlhšie ako je bežné účtovné obdobie, vzniká nájomcovi povinnosť účtovať na účtoch časového rozlíšenia.

Ak medzi nájomcom a prenajímateľom došlo k dohode o poskytnutí **zľavy na nájomnom** a po splnení podmienok bola poskytnutá dotácia ministerstvom hospodárstva. Zľava poskytnutá prenajímateľom pre nájomcu sa zohľadní vystavením opravného účtovného dokladu t. j. dokladu o oprave základu dane (ďalej len „dobropis“) k pôvodne vystavenej faktúre. Nájomca zaúčtuje prijatie dobropisu ako zníženie pôvodne zaúčtovaného nákladu a zníženie pôvodne zaúčtovaného záväzku k faktúre, ktorá nebola uhradená.

Dotáciu na nájomné zaúčtuje nájomca, na základe **oznámenia o schválení dotácie**, ako predpis dotácie zo štátneho rozpočtu a súvzťažne zaúčtuje vznik výnosov z hospodárskej činnosti, vo vecnej a časovej súvislosti so vzniknutými nákladmi na nájomné.

Suma v akej sa nájomca zriekol plnenia z dotácie na nájomné v prospech prenajímateľa sa účtuje znížením záväzku so súvzťažným zápisom v prospech účtu dotácie. Suma dotácie bude poukázaná na účet prenajímateľa. Nájomca uhradí prenajímateľovi nájomné po odpočítaní zľavy poskytnutej prenajímateľom a po odpočítaní priznanej dotácie.

č.	Doklad	Text	MD	D
3.	DOBR.	Prijatie dobropisu k faktúre za nájomné, ktorá nebola uhradená	321	518
4.	OZN	Predpis priznania dotácie na nájomné na základe oznámenia ministerstva hospodárstva o schválení dotácie	346	648
5.	IÚD	Zúčtovanie sumy v akej sa nájomca zriekol plnenia z dotácie na nájomné v prospech prenajímateľa	321	346
6.	VBÚ	Úhrada nájomného prenajímateľovi (po odpočítaní zľavy poskytnutej prenajímateľom a po odpočítaní dotácie)	321	221



Príspevok na nájomné z pohľadu dane z pridanej hodnoty

Podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“) je nájom nehnuteľnosti oslobodený od DPH. Ak však ide o nehnuteľnosť, ktorou nie je byt, apartmán a rodinný dom, a nehnuteľnosť je **prenajímaná zdaniteľnej osobe**, prenajímateľ sa môže rozhodnúť, že na prenájom DPH uplatní. Keďže v prípade príspevkov na nájomné ide o podnikateľské priestory, v môžu sa praxi vyskytnúť plnenia oslobodené od DPH alebo plnenia s DPH.

V súvislosti s poskytnutou dotáciou od štátu vznikali viaceré otázky, ktoré vyplývali z rozdielných podmienok v prípade, ak prenajímateľ uplatňuje k cene nájomného DPH a nájomca je neplatiť DPH alebo naopak je platiť DPH. Ministerstvo hospodárstva však situáciu v tomto smere zohľadnilo nasledovne:

- nájomcovi platiť DPH sa za oprávnený výdavok nepovažuje DPH, ak si môže uplatniť jej odpočítanie,
- ak ide o nájomcu, ktorý nie je platiť DPH, výška dotácie sa počíta z ceny nájomného vrátane DPH,
- ak ide o nájomcu, ktorý je platiť DPH, výška dotácie sa počíta z ceny nájomného bez DPH.

2. Účtovanie nájomného a dotácie na nájomné na strane prenajímateľa

Na strane prenajímateľa dochádza, v prípade štandardného nájomného vzťahu, k zaúčtovaniu výnosov z titulu poskytnutia služby. Účet výnosov bude závisieť od toho, či ide o poskytovanie služieb prenájmu súvisiacich s obvyklou podnikateľskou činnosťou účtovnej jednotky, alebo nejde o obvyklý predmet činnosti prenajímateľa.

Ak sa prenajímateľ dohodne s nájomcom na poskytnutí zľavy z nájomného za obdobie, kedy mal nájomca uzavretú prevádzku alebo bola podstatne zakázaná prítomnosť verejnosti v prevádzke, ide o odpustenie časti nájomného späť. Uvedené nájomné mohlo byť už celé zaplatené, či zaplatené čiastočne alebo vôbec. Uvedený systém platieb nájomného závisí od vzájomnej dohody medzi prenajímateľom a nájomcom.

Prenajímateľ zaúčtuje poskytnutie zľavy na nájomnom, ako zníženie výnosov a súčasne zníženie pôvodne zaúčtovanej pohľadávky, a to na základe dokladu o oprave základu dane (dobropisu) k pôvodne vystavenej faktúre, ktorá nebola uhradená. Pri dobropise vystavenom k pôvodnej faktúre, ktorá nebola uhradená, ide o zníženie pôvodne zaúčtovanej pohľadávky.

V účtovníctve **prenajímateľa** účtujúceho v sústave podvojného účtovníctva sa suma, v akej sa nájomca zriekol plnenia z dotácie na nájomné v prospech prenajímateľa, účtuje na ľarchu účtu ostatné pohľadávky so súvzťažným zápisom v prospech vecne príslušného účtu pohľadávok. Zákon postup poskytnutia zľavy na obdobia budúcich nájomov neupravuje, rozhodujúce je aby sa výška poskytnutej zľavy rovnala výške poskytnutej dotácie.

Prípadne, ak prenajímateľ nevykazuje nedoplatky na nájomnom od nájomcu, potom dotáciu resp. jej nespotrebovanú časť posúdi ako preddavok na budúce nájomné (podľa § 19 ods. 4 zákona o DPH).

č.	Doklad	Text	MD	D
1.	ZML	Predpis nároku na nájomné za obdobie povinného zatvorenia: a) poskytnutie služieb prenájmu súvisí s predmetom podnikateľskej činnosti b) poskytnutie služieb prenájmu nie je obvyklou podnikateľskou činnosťou prenajímateľa	311 374	602 648
2.	DOBR.	Vystavenie dobropisu k pôvodnej faktúre, ktorá nebola uhradená: a) poskytnutie služieb prenájmu súvisí s predmetom podnikateľskej činnosti b) poskytnutie služieb prenájmu nie je obvyklou podnikateľskou činnosťou prenajímateľa	602 648	311 374
3.	OZN	Predpis schválenia dotácie na nájomné na základe oznámenia ministerstva hospodárstva	315	311 (374)
4.	VBÚ	Inkaso sumy poskytnutej dotácie na bankový účet prenajímateľa	221	315
5.	VBÚ	Inkaso nájomného od nájomcu (po odpočítaní zľavy poskytnutej prenajímateľom a po odpočítaní dotácie)	221	311 (374)

Poznámka:

V prípade, ak sa predpis nároku na nájomné od nájomcu vzťahuje na obdobie dlhšie ako je bežné účtovné obdobie, vzniká prenajímateľovi povinnosť účtovať na účtoch časového rozlíšenia.

Skratky:

DFA – došlá faktúra

DOBR – dobropis resp. doklad o oprave základu dane

IÚD – Interný účtovný doklad

OZN – Oznámenie o schválení dotácie

VBÚ – Výpis z bežného účtu

ZML – Zmluva

Zmeny v podnikateľskom prostredí v súvislosti pandémie

doc. Ing. Jitka Meluchová, PhD.

V januári nadobudol účinnosť ďalší zákon, ktorý reaguje na druhú vlnu pandémie a upravuje oblasti súvisiace s podnikaním počas koronakrízy. *Zákon č. 9/2021 Z. z. ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s druhou vlnou pandémie ochorenia COVID-19* (ďalej len „zákon“). V dôvodovej správe sa zdôrazňuje, že zákon reaguje na pretrvávajúci negatívny vývoj epidemiologickej situácie na Slovensku, a s tým súvisiace opätovné vyhlásenie, resp. predĺženie núdzového stavu na území SR.

Zákon reaguje na ťažkosti, ktoré koronakríza spôsobila na trhu práce. Upravuje niektoré práva a povinnosti orgánov štátnej správy, čím mení, spresňuje a dopĺňa celý rad ďalších zákonov, ako je napr.:

1. **zákon o životnom minime**, dopĺňa sa nové písmeno n), čím sa upravuje čo sa nepovažuje za príjem na účely určenia súm životného minima. Dopĺňa v § 4 ods. 3 písmeno n), ktoré znie *„príjem zo závislej činnosti vykonávanej na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru uzatvorenej počas mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu, ktorej predmetom je realizovanie opatrení prijatých na riešenie mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu“*;
2. **zákon o službách zamestnanosti**, dopĺňa, že občania môžu požiadať úrad práce, sociálnych vecí a rodiny o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie aj prostredníctvom poštovej zásielky (aby sa čo najviac obmedzil osobný kontakt úradníkov so žiadateľmi). Uchádzačom o zamestnanie sa umožňuje, počas trvania pandemickej situácie, vykonávať hygienické a protiepidemické opatrenia na zabezpečenie zdravotnej starostlivosti pre obyvateľstvo bez toho, aby to malo vplyv na ich vedenie v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Do zákona sa dopĺňa, že ak zamestnávateľ poberá príspevok z projektov na podporu udržania pracovných miest a musí byť zapísaný v registri partnerov verejného sektora podľa projektov podľa § 54 ods. 1 písm. e), považuje sa jeho povinnosť zápisu do uvedeného registra za splnenú od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021;
3. **zákon o civilnej ochrane obyvateľstva**, precizuje niektoré ustanovenia tohto zákona, napr. v súvislosti s vyhlásenou mimoriadnou situáciou, zvyrazňuje sa jednoznačnosť uplatnenia opatrení civilnej ochrany aj počas vyhláseného núdzového stavu a výnimočného stavu v súlade s ústavným zákonom č. 227/2002 Z. z.;
4. **zákon o zdravotnej starostlivosti**, upravuje možnosť vykonávania očkovania aj mimo zdravotníckych zariadení ambulantnej zdravotnej starostlivosti (napr. mobilné odberové miesta) s cieľom umožniť čo najrýchlejšiu realizáciu očkovania proti ochoreniu COVID-19;
5. **zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti**, upravuje postavenie a kompetencie zdravotníckeho pracovníka, vďaka čomu budú môcť zákonom definovaní študenti a žiaci

vykonávať diagnostický test samostatne bez dohľadu iného zdravotníckeho pracovníka. Dopĺňa možnosť, vďaka ktorej môžu zdravotnícky pracovníci vykonávať svoje povolanie aj v režime dobrovoľníckej činnosti. Do zákona sa zavádza možnosť uloženia pokuty poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti za porušenie povinnosti dodržať poradie očkovaných, s cieľom predísť spoločensky nežiaducemu správaniu, a to až do výšky 10 000 eur;

6. **zákon o zdravotnom poistení**, upravujú sa podmienky, za ktorých musí zdravotná poisťovňa nahradiť náklady na liečenie poistenca s ochorením COVID-19 v inom členskom štáte. Povinnosť platí počas krízovej situácie a pre prípady, v ktorých špecializované pracovisko odôvodní potrebu liečenia v inom štáte a liečbu bude poskytovať zariadenie financované z verejných zdrojov. Úprava bola prijatá so zámerom riešiť prípadnú nedostatočnú kapacitu slovenských nemocníc počas pandémie;
7. **zákon o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia**, dopĺňa čo sa nepovažuje za príjem na účely poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu ZŤP, a to v § 18 ods. 3 o písmeno v), ktoré znie *„príjem zo závislej činnosti vykonávanej na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru, uzatvorenej počas mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu, ktorej predmetom je realizovanie opatrení prijatých na riešenie mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu“*;
8. **zákon o verejnom obstarávaní**, ktorým sa v § 56 ods. 2 písmeno a) vypúšťajú slová *„v ktorom možno vyzvať na rokovanie jedného záujemcu“*, čo znamená v praxi, že v prípade použitia priameho rokovacieho konania sa na uzavretie zmluvy nevzťahujú odkladné lehoty. Cieľom úpravy je rozšírenie výnimky z povinnosti dodržiavania odkladnej lehoty na všetky priame rokovacie konania;
9. **zákon o hospodárskej mobilizácii**, kde sa upravuje možnosť uloženia pokuty ústredným orgánom alebo vyšším územným celkom pri zistení nedostatkov v súvislosti s plnením opatrení súvisiacich s vyhlásením núdzového stavu, čo by malo zefektívniť vynucovanie plnenia povinností subjektov hospodárskej mobilizácie v záujme ochrany života a zdravia obyvateľov Slovenska;
10. **zákon o mimoriadnych opatreniach**, dochádza k úpravám dvoch zákonov týkajúcich sa oblasti mimoriadnych opatrení v justícii a vo finančnej oblasti. Obmedzuje sa konanie dražieb a dopĺňajú sa niektoré úľavy pri uplatňovaní a bránení práv na súdoch. Koriguje sa úprava hlasovania kolektívnych orgánov právnických osôb, ktoré môžu v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu používať korešpondenčné hlasovanie alebo umožniť účasť ich členov na zasadnutí prostredníctvom elektronických prostriedkov (napr. online). Spresňujú sa opatrenia v oblasti pravidiel nakladania s hnutelným majetkom štátu vo verejnom záujme, ako je aj darovanie hnutelného majetku štátu t. j. ochranných pomôcok, testov, vakcín, iných liekov a zdravotníckeho materiálu.

Brexit - nové pravidlá pre transakcie z a do Veľkej Británie

doc. Ing. Jitka Meluchová, PhD.

Ing. Martina Mateášová, PhD.

Uplynutím prechodného obdobia (1. február. až 31. december 2020) Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska definitívne vystúpilo z Európskej únie (ďalej len EÚ) a prestalo byť súčasťou colnej únie a jednotného trhu EÚ. Jednou z troch dohôd, ktoré boli uzatvorené v samotnom závere prechodného obdobia, je Dohoda o obchode a spolupráci, uverejnená v Úradnom vestníku EÚ dňa 31. 12. 2020, ktorá upravuje nadchádzajúce vzťahy EÚ s Veľkou Britániou a Severným Írskom a výrazne zmierňuje dôsledky tohto rozhodnutia vystúpiť z jednotného trhu EÚ.

Okrem obchodu s tovarom a službami, táto Dohoda o obchode a spolupráci rieši aj širokú škálu ďalších oblastí: hospodárskej spolupráce, štátnej pomoci, daňovej transparentnosti, leteckej a cestnej dopravy, energetiky a udržateľnosti, rybolovu, ochrany údajov či koordinácie sociálneho zabezpečenia. Dohoda stanovuje aj nový rámec presadzovania práva a justičnej spolupráce v trestnoprávných a občianskych veciach. Dôležitou súčasťou sú aj mechanizmy na riešenie sporov a postupy ako dohoda bude fungovať a ako sa bude kontrolovať.

Od 1 januára 2021 platia nové pravidlá pre transakcie z a do Veľkej Británie. Nove pravidlá sa riadia „pobrexitovou“ dohodou uzatvorenou medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom. Spojené kráľovstvo sa skladá zo štyroch krajín, ktorými sú Anglicko, Wales, Škótsko a Severné Írsko. Spojené kráľovstvo sa tak stáva pre Slovensko treťou krajinou. Posúdenie Spojeného kráľovstva ako tretieho štátu pri dodávkach tovaru po 31. decembri 2020 medzi ním a členskými štátmi EÚ, vrátane SR, je rozdielne ako pri dodávkach služieb.

Pravidlá pre Anglicko, Wales, Škótsko (ďalej len „UK“)

- 1) **nákup tovaru** (import tovaru) – tovary dovezené z UK podliehajú colnému dohľadu, colným kontrolám, tzn. tovar je potrebné od 1. 1. 2021 preclíť ako v prípade tovarov z tretích krajín (v podstate platia rovnaké pravidlá, ako keď sa nakupuje z USA, Číny.....),
- 2) **nákup služieb** – v takom prípade si UK musí overiť, či im na Slovensku nevzniká registračná povinnosť pre DPH, okrem výnimiek, keď podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov je daň povinný zaplatiť slovenský odberateľ,
- 3) **predaj tovaru** (export tovaru) - vyvezený tovar do UK bude podliehať colnému dohľadu, colným kontrolám, tzn. je potrebné taktiež preclenie,
- 4) **predaj služieb** – tieto služby sa budú považovať za uskutočnené mimo EÚ a nebudú podliehať právnym predpisom EÚ v oblasti DPH. Tieto služby budú vo väčšine prípadov zdaniiteľné – tzn. budú podliehať dani v UK, a z tohto dôvodu je potrebné zo strany slovenských spoločností získať informácie o ich daňových prípadne registračných povinnostiach v UK (tzn. treba preveriť, aby nevznikla slovenskej spoločnosti povinnosť pre účely DPH sa registrovať v UK).

Pravidlá pre Severné Írsko

- 1) **nákup tovaru** – dodávateľ musí byť identifikovaný pomocou identifikačného čísla pre DPH s predponou XI a túto predponu bude uvádzať vo svojich faktúrach. Ak nakúpi slovenský podnikateľ tovar od takéhoto dodávateľa zo Severného Írska, pôjde zo strany slovenského podnikateľského subjektu o nadobudnutie tovaru v tuzemsku z iného členského štátu a slovenský podnikateľ musí uplatniť samozdanenie (napr. ako to funguje teraz pri nákupoch tovaru z Česka a fyzickej preprave tohto tovaru na územie Slovenska),
- 2) **predaj tovaru** – ak slovenský podnikateľ predá tovar odberateľovi do Severného Írska, tento odberateľ jej poskytne identifikačné číslo pre DPH s predponou XI, budú splnené podmienky oslobodenia, tak pôjde o dodávku oslobodenú od DPH,
- 3) **nákup resp. predaj služieb** – postupuje sa rovnako ako pri pravidlách uvedených pre Anglicko, Wales, Škótsko.



UK vzhľadom na administratívne kapacity colných orgánov jednostranne zaviedla **dočasný zjednodušený režim** vybavovania dovozov a vývozov, ktorý platí do **30. júna 2021**. V zjednodušenom režime pri dovoze štandardného tovaru počas prvých šiestich mesiacov neprebiehajú fyzické colné kontroly a dovozcovia nemusia podávať colné vyhlásenie, ale môžu ho podať dodatočne, bližšie informácie sú k dispozícii na stránke Ministerstva hospodárstva SR (<https://www.mhsr.sk/obchod/brexit-informacie-pre-obcanov-a-podniky>). Rovnako sa počas tohto obdobia nemusia podávať vyhlásenia o bezpečnosti tovaru s výnimkou živočíšnych a rastlinných produktov, kde sa budú vyžadovať už od 1. apríla 2021. Pri kontrolovanom tovare a tovare podliehajúcim spotrebným daniam sa colné vyhlásenia podávajú už od 1. januára 2021 a od rovnakého dátumu sa uskutočňujú fyzické colné kontroly pri dovoze živých zvierat a rastlín, a to v mieste ich dodania. Zjednodušený režim sa nevzťahuje na vývoz z UK. Po ukončení dočasného režimu, čo znamená od 1. júla 2021, bude na dovoz aj vývoz platiť štandardný režim.

System identifikácie a registrácie hospodárskych subjektov

V prípade, ak slovenský podnikateľ doručuje tovar do UK musí požiadať o registračné a identifikačné číslo hospodárskych subjektov. EORI (*Economic Operators' Registration and Identification system*) je systém registrácie a identifikácie hospodárskych subjektov a iných osôb, ktoré podnikajú na území EÚ. Číslo EORI je maximálne 17 znakový alfanumerický kód, kde počiatočné písmená sú kód členského štátu EÚ, v ktorom je subjekt zaregistrovaný. V prípade slovenských subjektov je to kód SK. Tento jedinečný identifikátor slúži na identifikáciu hospodárskych subjektov pri komunikácii s colnými orgánmi členských štátov EÚ bez toho, aby bolo potrebné sa zaregistrovať v každom členskom štáte, v ktorom hospodárske subjekty vykonávajú svoje podnikateľské aktivity. Bez čísla EORI by bol tovar vyvážený do UK zadržaný.

Každý členský štát EÚ má právo si ustanoviť, ako bude tento identifikátor vyzeráť. Finančné riaditeľstvo SR využilo identifikátory, ktoré už hospodárske subjekty majú pridelené. Najčastejšie je to číslo identické s IČ DPH alebo SK + DIČ (hospodárskym subjektom s prideleným skupinovým IČ pre DPH bude číslo EORI pozostávať z SK + DIČ). Spoločnostiam a

fyzickým osobám podnikateľom, ktorí nemajú pridelené DIČ, bude číslo EORI pozostávať z SK + 01 + IČO.

Registráciu do EORI si podnikateľský subjekt môže zrealizovať prostredníctvom webovej stránky Finančnej správy (<https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/clo-obchodny-tovar/EORI>).

Všetky hospodárske subjekty so sídlom v EÚ alebo subjekty z tretích krajín, ktoré komunikujú s colnými správami členských štátov EÚ, musia mať pridelené číslo EORI a používali ho pri akejkoľvek komunikácii s colným orgánom, pri podaní colného vyhlásenia (v dovoze, vývoze a tranzite), pri žiadostiach o zjednodušené postupy a pod.

Slovenské podnikateľské subjekty odosielaajúce zásielky do UK musia poznať kódy HS pre produkty, ktoré chcú vyvážať mimo jednotný trh EÚ. Tieto kódy umožňujú colným orgánom zistiť, o aký produkt ide a akú DPH alebo colnú sadzbu treba účtovať za tovar. Tarifný kód je špeciálny kód tovaru podľa harmonizovaného systému (HS) vypracovaného *Svetovou colnou organizáciou* (WCO). Tarifné kódy existujú pre takmer každý tovar zapojený do medzinárodného obchodu. Tarifný kód zabezpečuje jednotnú klasifikáciu tovarov na celom svete a používa sa na oficiálnych prepravných dokumentoch určených na účely stanovenia dane. Najmenej osemmiestny číselný znak *HS (Harmonizovaný Systém)* oznamuje colným orgánom, aký tovar je súčasťou prepravovanej zásielky a aké dovozné clá a dane sa pri dovoze aplikujú. Celý tarifný kód má najmenej šesť a najviac 10 číslíc. Čím viac číslíc tarifný kód má, tým presnejšie identifikuje tovar. Reťazec kratší ako šesť číslíc sa považuje za čiastočný tarifný kód a predstavuje širokú kategóriu tovarov alebo kapitolu tovarov v HS.

Obchodná alebo proforma faktúra pri preprave tovaru

Pri realizácii vývozejnej alebo dovozejnej transakcie zohráva sprievodná faktúra k tovaru významnú úlohu pri colnej deklarácii zásielok. Predloženie sprievodných faktúr príslušným colným orgánom umožňuje výstup z colného územia predávajúceho a vstup na colné územie kupujúceho. Taktiež sú požadované pri platobnom styku ako inkasné dokumenty realizovaného obchodného prípadu.

Pri preprave tovaru sa ako sprievodná faktúra vystavuje **obchodná faktúra** *angl. Commercial Invoice*, ktorá musí obsahovať všetky informácie týkajúce sa tovaru, ktoré použijú colné orgány na určenie sumy ciel alebo daní. Obchodná faktúra sa používa vtedy, keď sa na tovar vzťahuje obchodná transakcia alebo ide o ďalší predaj. Obchodná faktúra obsahuje najmä informácie o odosielateľovi, dôvod vývozu, dodacie podmienky v medzinárodnom obchode Incoterms), opis tovaru, colnú klasifikáciu, tarifný kód, zaradenie podľa číselnej nomenklatúry HS, krajinu výroby/pôvodu, náklady na prepravu, druh použitej prepravy, celkovú deklarovanú hodnotu transakcie pre colnú správu na základe zvolených dodacích podmienok.

Proforma faktúra sa používa pri odosielaní tovaru bez akejkoľvek komerčnej hodnoty. Predstavuje inkasný dokument, prostredníctvom ktorého predávajúci požaduje od kupujúceho platbu vopred. Vystavuje sa pred dodávkou tovaru a slúži na získanie napríklad dovozejnej licencie alebo otvorenia akreditívu.

Vytvorte si jedinečný darček.

Uchovajte si vaše spomienky vo fotoknihách a fotokalendároch.

Jednoducho a rýchlo v online editore na stránke www.blumi.photo



blumi
www.blumi.photo



STORMWARE POHODA

Ekonomický software

- prehľadné usporiadanie a jednoduché ovládanie
- varianty s rôznou kombináciou funkcií a agend

www.pohoda.sk

Volajte zadarmo:

0800 116 117



mPOHODA

Aplikácia, s ktorou vystavíte
doklady z mobilu alebo tabletu

ZADARMO k programu POHODA

www.mpohoda.sk

